

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

Savo Blogit 2020

■ MONIALAISET

LIKETTÄ LIKETOIMINTAAN VOL. 7

TOIMITTANUT **Kaija Säski**

**LIKETTÄ LIKETOIMINTAAN
VOL. 7**

Toimittanut Kaija Sääsä

Savonia-ammattikorkeakoulu
Julkaisutoiminta
PL 6
70201 KUOPIO
julkaisut@savonia.fi

Copyright © tekijät ja Savonia-ammattikorkeakoulu
Teksti, kuvat ja taulukot CC BY-SA 4.0

1. painos

ISBN 978-952-203-285-0 (nid.)
ISBN 978-952-203-286-7 (PDF)
ISSN 2343-5496

Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 3/2021

Kustantaja: Savonia-ammattikorkeakoulu
Taitto ja ulkoasu: Tapio Aalto
Painopaikka: Grano Oy, Kuopio 2021

SISÄLLYS

Alkusanat	7
<i>Kaija Sääskei</i> Vain yksi toive uudelle vuodelle	9
<i>Jouni Vornanen</i> Asiakaslähtöisyys käytäntöön	11
<i>Jouni Vornanen</i> Väsymys – kavala liikenteessä	13
<i>Jyri Wuorisalo</i> Inhimillisestä turvallisuudesta kulttuurista kestävyyttä	15
<i>Marja Kopeli</i> Mistä osaamismerkistä sinä olisit ylpeä?	17
<i>Kaija Sääskei</i> Nyt rokkaa: BC/DC	19
<i>Salla Seppänen</i> Sairaanhoitaja – arvostettu ja osaava ammattilainen	21
<i>Jenni Toivanen</i> Onko teillä hyvä työpaikka?	24
<i>Jyri Wuorisalo</i> Ilmastoturvallisuutta rakentamassa	28
<i>Jouni Vornanen</i> Yrittäjyys koulutuksen haasteena	30
<i>Kaija Sääskei</i> Yksi soitto – valoa!	32
<i>Marja Kopeli</i> Ammattikorkeakoulu tarjoaa laatua ja laajat opiskelumahdollisuudet	34
<i>Jenni Toivanen</i> Hetkessä etätöiden digiosajaksi	36
<i>Jyri Wuorisalo</i> Uuden turvallisuuden aika	38
<i>Salla Seppänen</i> Inhimillinen turvallisuus	40
<i>Kaija Sääskei</i> Puhdasta energiaa Varkaudesta	43
<i>Marja Kopeli</i> Mitä kaikkea kesään voisi kuulua – avoimet amk-opinnot nyt maksuttomia	45

<i>Jenni Toivanen</i> Poikkeustilanne muuttaa teollisuuden toimintamalleja	47
<i>Salla Seppänen</i> Florence Nightingale ja COVID 19 – huomio hygieniaan	49
<i>Jyri Wuorisalo</i> Uljas uusi maailma	52
<i>Kaija Sääski</i> Boostia pk-yrittäjän kesään	54
<i>Salla Seppänen</i> Yksin vaiko yhdessä – ajatuksia etäjohtamisesta	56
<i>Jenni Toivanen</i> Boostia kilpailukykyyn – teollisuuden yritysten edellytys	58
<i>Marja Kopeli</i> Ei kun tehdäänkin näin – korkeakoulut muutosten keskellä	60
<i>Jyri Wuorisalo</i> Kriisinhallinta kuuluu kaikille	62
<i>Kaija Sääski</i> Ei ole sattumaa – Vuoden koulu	64
<i>Salla Seppänen</i> Osaamisen kehittäminen yksilön ja organisaation yhteinen tavoite	66
<i>Jenni Toivanen</i> En opiskele, koska jo osaan	68
<i>Esa Viklund</i> Palkataan tunneälykäs putkiasentaja	70
<i>Jyri Wuorisalo</i> Ihmiskunnan isoin sivistysprojekti	72
<i>Kaija Sääski</i> Hetken huumaa?	74
<i>Marja Kopeli</i> Missä menee minun polkuni? – Opiskelijalle on tarjolla monia mahdollisuuksia	76
<i>Jenni Toivanen</i> Teollisuuden syksyyn ennustetaan haasteita	78
<i>Petteri Alanko</i> TikTok – enemmän kuin pelkkiä söpöjä eläinvideoita?	80
<i>Jyri Wuorisalo</i> Luovuuden aika	82

<i>Kaija Sääsäki</i> Yrittäjyys ei ole pakko, vaan tahto	84
<i>Marja Kopeli</i> Vieläkö vanha jaksaa heilua?	86
<i>Esa Viklund</i> Ei e-oppi ojaan kaada	88
<i>Kaija Sääsäki</i> Digi, digi, digi – pää on pipi	90
<i>Jyri Wuorisalo</i> Paluu Saimaalle	92
<i>Suvi Huttunen</i> Parjattu Facebook porskuttanee jatkossakin – meillä ja maailmalla	94
<i>Kaija Sääsäki</i> Sata ideaa iskee tulta	96
<i>Jenni Toivanen</i> Verkoston voimalla	98
<i>Marja Kopeli</i> Yksi vuosi – ja korona – paljon muuttaa, amk-valintakoettakin	100
<i>Jyri Wuorisalo</i> Uusi Bauhaus	102
<i>Kaija Sääsäki</i> Ruokaa Wilmassa ja kansainvälisyyttä ilmassa	104
<i>Petteri Alanko</i> Virtuaalimessumatkalla kohti menestystä vai humpuukia?	106
<i>Jenni Toivanen</i> Hitsaavan teollisuuden digiaika	108
<i>Jyri Wuorisalo</i> Nexus	110
<i>Marja Kopeli</i> Oi, muistan! – Koulujouluja elämän varrelta	112
<i>Kaija Sääsäki</i> Joulupukin jalanjäljissä – koronaliitto	115
<i>Petteri Alanko</i> Mitä me laitetaan someen jouluksi?	117
<i>Jenni Toivanen</i> Vuosi 2020 – Ihan hirvein, opettavin vai uuden mahdollistaja?	119

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketoimintaosaajat

Savonian liiketoiminnan osaajien temmellyskenttä. Uusia ja vanhoja ideoita, pohdintaa ja ärsykeitä liike-elämään ja liike-elämästä.

Bloggaajat ja heidän teemansa:

Petteri Alanko

Markkinointi vaatii varmaa luovimista ja luovuutta. Viestintäpäällikkö.

Teema: hyväkin idea vaatii laadukkaan paketoinnin.

Suvi Huttunen

Markkinoinnin ja viestinnän moniottelija. Digitaalisen markkinoinnin suunnittelija.

Teema: digimarkkinoinnin ihmeet ja ilmiöt.

Marja Kopeli

Koulutuksen kehittämisen keskustuki. Koulutusasiantuntija.

Teema: vain elämää, ei sen vähempää.

Salla Seppänen

Monialaisen osaamisen integroija, Savonian sosiaali- ja terveysala, kulttuuriala ja luonnonvara-alan koulutusvastuujohtaja.

Teema: terveysala, ammatillinen osaaminen, korkeakoulutuksen kehittäminen.

Kaija Sääski

Savonian sekatyöläinen – taipuu kaikille aloille ja businekseen. Yrityspalvelujohtaja.

Teema: koulutus, monialainen osaaminen, johtaminen, yrittäjyys, innovaatio-osaaminen.

Jenni Toivanen

Tekniikan voimainen, yhteistyön virittäjä monelle alalle. Jatkuvan oppimisen johtaja.

Teema: teknologiateollisuuden ja työelämän ajankohtaiset ilmiöt.

Esa Viklund

Laajalla skaalalla liiketalouden ja ammattikorkeakoulun kehittäjä alasta riippumatta. Kehittämispäällikkö.

Teema: korkeakoulutus, opetus, oppiminen, oppimisympäristöt.

Jouni Vornanen

Kirjoituksen jokapaikanhöylä, tietokirjoista kolumneihin. Tiedottaja.

Teema: kaikki teemat käyvät.

Jyri Wuorisalo

Inhimillisen turvallisuuden lähettiläs ja kulttuurin monitoimija meillä ja maailmalla. Savonian tki-asiantuntija.

Teemat: kulttuuri, hyvinvointi ja turvallisuus.

Alkusanat

Kädessäsi on Liikettä liiketoimintaa -blogikirja, vol. 7. Olemme kirjoittaneet jo kuusi vuotta Savon Sanomien, SavoBlogit -palstalla. Tähän kirjaan on koottu kaikki vuoden 2020 blogimme.

Liikettä liiketoimintaan -blogi on mainio kanava kertoa Pohjois-Savon maakunnassa ja jopa valtakunnallisesti Savonian osaamisesta. Blogit ovat myös uskottava vaikuttamisen muoto.

Bloggariryhmämme jäsenet ja heidän edustamansa alat vaihtuvat osittain vuosittain, mikä tuokin uusia näkökulmia ja teemoja lukijoille. Blogimme ydin on aina ajankohtainen: liikettä liiketoimintaan – tavalla tai toisella.

Innostavia lukuhetkiä!

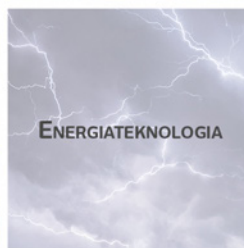
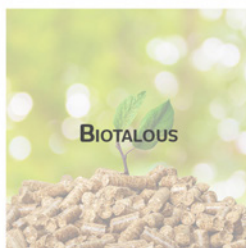
Kuopiossa 6.4.2021

Kaija Sääsä
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

BUSINESS CENTER
POHJOIS-SAVO • NORTH SAVO

DiGiCENTERNS
THE DIGITAL INNOVATION HUB OF NORTHERN SAVO REGION

Pohjois-Savon tki-kotipesät ja -ekosysteemit. Kuva: Business Center Pohjois-Savo.
Suunnittelu: Savonian muotoilun opiskelijat.

Vain yksi toive uudelle vuodelle

Kuopiossa Finnpulp-huuma oli ja meni, mutta eipä hukuta Kallaveden aaltoiin. Savossa tehdään pitkäjänteistä työtä monella rintamalla uusien yritysten saamiseksi ja kehittämiseksi.

Uutena vuotena on tapana muistella mennyttä vuotta ja esittää toiveensa alkavalle vuodelle.

Yrittäjyysasenne on muuttunut parinkymmenen vuoden aikana paremmaksi koko Suomessa. Kitketään pois itäsuomalaisessa kulttuurissamme tiukassa kasvavat henkiset rikkaruohot: toisten ajatusten vähättely, oman osaamisen aliarviointi, epäonnistumisen pelko, häpeä, mitätöinti, sosiaalinen paine.

Vain yksi toive: kannusta, keskustele, rohkaise, tue, tsemppaa, kokeile, yritä ja iloitse yhdessä. Asenne ratkaisee.

Yrittäjyyden edistämässä ja innovaatioiden kaupallistamisessa olemme Business Center –tiiminä edenneet reippaasti. Testiajossa on Havuja #!@%&! –kiihdytysohjelma, jonka tulokset kerrotaan alkuvuodesta.

Miten hyvään vauhtiin kiihtyy seitsemän alkuvaiheen startupia, jääme jännityksellä odottamaan. Havuja-ohjelman tarkoitus on parantaa alkavan yrittäjän bisnessluistoa ja -pitoakin, ettei paakuta tai lipsu.

Business Center tekee työtä elinvoimaisen Pohjois-Savon tulevaisuudelle. Niinpä lasten, nuorten ja opiskelijoiden tavoittaminen ja heidän yrittelijäisyyden, rohkeuden, luovuuden ja oivaltamisen tukeminen ovat enemmän kuin tärkeää.

Tuhannet Savonia-ammattikorkeakoulun, Savon ammattiopiston ja Itä-Suomen yliopiston opiskelijat ovatkin päässeet jo kokemaan, miten hyödyllistä on harjoittaa ja opiskella yrittäjyyttä ja innovaatio-osaamista jo opiskeluaikana.

Ohjenuoraa eli Pohjois-Savon yrittäjyys- ja innovaatiokasvatusstrategiaa luotiin laajalla verkostolla. Käytännönläheinen ohjeistus, vinkit ja linkit ovat valmiit ensi kesään mennessä kouluille, opetuksen ja kasvatuksen ammattilaisille varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin.

Yrittäjyyttä ja innovaatio-osaamista aktivoiva työmme on noteerattu myös valtakunnallisesti. Kun joululahjana Nuori Yrittäjyys ry sai Olvi-säätiön tuen aloittaakseen NY-alue toimiston Kuopiossa sekä valtionrahoituksen, jonka turvin toiminta laajenee myös lisaalmeen ja Varkauteen.

Pohjois-Savon liiton johdolla, pääkapellimestarina aluekehityspäällikkö Jari Jääskeläinen, on määritellyt alueen keskeisimmät tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-osaamisen ekosysteemit/kotipesät, joihin panostamalla syntyy uusia menestyviä yrityksiä kansainvälisille markkinoille.

Nousevat osaamis- ja yrityskeskittymät ovat: Vesiteknologia, Alkutuotanto ja elintarvikkeet, Kuopio Health, Kone- ja materiaaliteknologia, Energiateknologia, Biotalous.

Näiden palveluliiketoiminnan kehittämässä ja tuotteistamisessa sparraavat yrittäjyydessä ja innovaatioissa Business Center Pohjois-Savo ja digitalisaatiossa Digi Center North Savo.

Tämä kokonaisuus ei ole vain oppilaitosten, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sisäistä puuhastelua. Etenkin kasvu- ja kehityshaluiset pk-yritykset pääsevät hyödyntämään syvää ja monipuolista osaamista ja palveluja omien tuotteidensa ja liiketoimintansa kehittämiseksi.

Kaija Sääsäki, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
Business Center

Torilla asiakaslähtöisyys toimii, Voitto Vornanen palvelutilanteessa. Kuva: Kaija Sääsä.

Asiakaslähtöisyys käytäntöön

Asiakaslähtöisyys merkitsee eri aloilla erilaisia päämääriä. Palvelualoilla sen pitäisi näkyä erinomaisena palveluna. Asiakaslähtöisyys vaatii aitoa kuuntelua, tunnistaa kuluttajan todelliset tarpeet. Asiakaslähtöisyys edellyttää, että asetetaan asiakkaan "vaatteisiin".

Asiakaslähtöisyys on ihmisten kohtaamista. Jokainen meistä tietää, jos asiakaspalvelija on laittanut itsensä likoon, hänet muistetaan. Hyvä diileri todennäköisesti menestyy ja saa lisäarvoa työlleen. Kyseessä ei ole väkisin myynti, vaan asiakkaan tarpeen tyydyttäminen.

Palaverissa hurrataan, kun joku on onnistunut nappaamaan isot kaupat tai saanut hyvää asiakaspalautetta. Tietenkin hienoja kokemuksia. Harvoin pohditaan kuitenkin vihaisen asiakkaan antamaan kiukkuista palautetta, vaikka nämä olisivat herkullisia pelipaikkoja oppia.

Tiedetään, että vaikka kuinka yritetään tehdä parhaamme, joskus kohtaamiset epäonnistuvat. Näissä tilanteissa testataan asiakaslähtöisyys. Vaikka kuinka kompuroidaan, taitavalla asiakassuhteen hoitamisella saadaan entistä vahvempi asiakas ja kumppani.

Pahimmissa tapauksessa viesteihin ei vastata tai vastataan kun muistetaan. Silloin puhutaan niistä kuuluisista, entisistä hyvistä asiakkaista.

Kumppanuuksista puhutaan paljon. Vaikka rakenteet ja ideat olisivat kuinka hyviä, henkilökohtaisilla suhteilla ja vuorovaikutustaidoilla on edelleenkin suuri merkitys. Sanotaan: "Bisnes on bisnestä, mutta lopulta kaikki on henkilökohtaista."

Asiakaslähtöisyydessä tekoäly avaa uusia ovia. Tekoäly pystyy analysoimaan hetkessä suuren määrän asiakastietoa, jolloin kuluttajan toiveet ja tarpeet tulevat esille, joita asiakas ei ole edes ymmärtänyt ajatella tai etsiä. Tekoälyn avulla on mahdollista luoda aivan uusia palveluita ja tuotteita.

Asiakaslähtöisyys ja tekoäly liitetään usein vain liiketoimintaan. Näitä ominaisuuksia hyödynnetään vaikkapa terveydenhuollossa. Kun robotit hoitavat rutiinit ja tietohallinnon, hoitoalan ammattilaiset, empatiataitoiset ihmiset voivat keskittyä vaativaan, henkilökohtaiseen asiakaspalveluun.

Jouni Vornanen, tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Kaija Sääski.

Väsymys – kavala liikenteessä

Alkoholi liikenteessä on edelleen suurin päihdeongelma, vaikkakin huumaavien aineiden osuus kaikista rattijuopumisista on lisääntynyt. Kaveriporukoissa kannattaakin olla hereillä, jos bileissä vedetään muutakin kuin leukoja.

Väsymys liikenteessä on jäänyt vähemmälle huomiolle. Uupumuksen on arvioitu olevan taustalla joka kuudennessa kuolonkolarissa. Noin neljännes kuljettajista on joskus tor kahtanut rattiin. Liikenneturvan mukaan lähes jokainen on ajanut väsyneenä.

Mitä väsymys aiheuttaa? Yli 16 tunnin valvominen heikentää ajokykyä samassa määrin kuin puolen promillen humala. Yli 24 tunnin yhtämittäinen valveilla olo vastaa jopa promillen humalatilaa. Valvomisen jälkeen jo pienikin määrä alkoholia eskaloi tilannetta entisestään.

Myös tarkkaavaisuuden vaihtelu eri vuorokauden aikoina on yksi suurimmista syistä väsymyssonnettomuuksiin. Suurin osa nukahtamisonnettomuuksista tapahtuu yöllä kello yhden ja kuuden välillä.

Pitkä ajoaika ei sinällään altista nukahtamiselle. 60 prosenttia kuolemaan johtaneista onnettomuuksista, joissa kuljettaja on nukahtanut rattiin, tapahtuu ensimmäisen tunnin ai-

kana. Väsymykseen on syytä suhtautua vakavasti, kun edessä on lyhyt ja tuttu ajomatka. Tiemerkinnot jäävät väsyneenä helposti huomaamatta.

Nuorten miesten kaahailusta on puhuttu paljon. Totta toinen puoli. Nuoret miehet liikkuvat paljon yöaikaan ja nukkuvat usein liian vähän. Miesten todennäköisyys nukahtaa rattiin on 2,5-kertainen naisiin verrattuna. Tämä selittynee erilaisilla ajoaltistuksilla. Naiset saattavat tunnistaa paremmin väsymykseen liittyvän ajokyvyn heikkenemisen ja siihen liittyvän riskin.

Jos väsyttää, kannattaa kokeilla yksinkertaisia kotikonsteja: auton ikkunan avaaminen, selkänojan kohottaminen, verryttely ulkona. Lyhytaikaisesti näistäkin on apua. Jos matka on pitkä, etukäteen voi miettiä taukopaikat.

Niin kuin lasten laulussa sanotaan: "Vältä vaaraa uhmailemasta, sääntöjä seuraa vaan. Muista aina: Liikenteessä monta vaaraa ompe eessä. Siksi valpas aina mieli se on turva verraton."

Jouni Vornanen, tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Blogin kirjoittaja YK-tapahtumassa Genevessä työstämässä kansainvälisiin verkostoihin inhimillistä turvallisuutta suomalaisten yritysten, korkeakoulujen ja viranomaisten kanssa.

Inhimillisestä turvallisuudesta kulttuurista kestävyttä

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet eli Agenda 2030 -ohjelma ja YK:n inhimillinen turvallisuus (Human Security) ovat Savonia-ammattikorkeakoulun uunituoreen strategian ytimessä. Vuonna 2011 käynnistimme Kuopiosta käsin laajalla joukolla kansainvälisen inhimillisen turvallisuuden vaikuttamis-, verkottamis- ja projektityön ja nyt se on Savonian tulevaisuustyössä keskeisenä arvona! Matkalla tähän ollaan mm. rakennettu tietoyhteiskuntaa Sambiasa, tuotu suomalaisten yritysten osaamista esille YK:ssa ja konseptoitu uusia innovaatioita kriisinhallintaan.

Mutta nyt meillä on käsissä jotain mitä emme oikein osanneet ennustaa; kaikkialle maailmassa ja kaikkiin ihmisiin vaikuttava ilmastonmuutos. EU on julistanut ilmastohätätilan, Sitra suosittelee ekologista jälleenrakentamista, Elinkeinoelämän keskusliitto varoittaa, jotta ilmastonmuutos ravistelee yrityksiä ennennäkemättömällä voimalla. Olemme kulttuurisen muutoksen äärellä, muutoksen, jossa ihmisen ja luonnon välisen suhteen muutos on välttämätön niin ihmisen hyvinvoinnin kuin luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi. Tämä asettaa koulutukselle, tutkimukselle, kehittämiselle ja innovaatiotyölle haastavat tavoitteet. Inhimillinen turvallisuus konkretisoi sitä mitä ollaan tekemässä, se helpottaa ratkaisujen luomista arjen tasolla. Inhimillinen turvallisuus kääntää katseen ruohonjuuritasolle ja johdattelee ihmislähtöiseen kehittämiseen.

Inhimillinen turvallisuus nostaa yksilöt valtioita ja kansoja tärkeämpään asemaan. Se lanseerattiin YK:ssa vuonna 1994. Perinteisen valtiollisen turvallisuuskäsityksen rinnalle nostettiin laajempi käsitys turvallisuudesta ja kohteeksi tulivat taloudellinen turvallisuus, terveys, ympäristön turvallisuus, henkilökohtainen fyysinen turvallisuus, yhteisöllinen turvallisuus ja ihmisoikeudet.

Miten inhimillinen turvallisuus sitten luo uutta liiketoimintaa? Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen edellyttää uusia tuotteita ja palveluita, joiden laatua, korkeampaa jalostusastetta, käytettävyyttä ja hyväksyttävyyttä voidaan varmistaa ihmislähtöistä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta lisäämällä. Tässä inhimillinen turvallisuus tulee mukaan täydellä voimallaan; tarvitsemme kulttuurisen kestävyden kaiken inhimillisen toiminnan pohjaksi.

Taival kohti kestävästä kehitystä tapahtuu kulttuurisella muutoksella, johon kulttuurinen kestävyys tuo tarvittavat ajattelun ja toiminnan työkalut. Kulttuurinen kestävyys sitoo kestävästä kehityksen perinteisen kolmijaon sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen kestävyden kokonaisuudeksi, joka auttaa meitä ymmärtämään entistä syvällisemmin miten rakennamme ihmislähtöistä tulevaisuutta menneen vahvalle pohjalle. Tässä astuu kuvaan myös tieteen ja taiteen liitto, joka tuo yhteen tutkijat ja taiteilijat luomaan vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia sekä rakentamaan yhteistä ymmärrystä ja jaettua näkemystä jännittäisiin kysymyksiin kuten ilmasto-ongelmiin. Taiteen avulla inhimillinen turvallisuus kytkeytyy entistä vahvemmin tulevaisuusorientoituneeseen innovaatiotyöhön.

Kestävän kehityksen edistämisen voi rakentaa kolmen peruspilarin varaan: 1) rakennetaan arvopohja, jossa kulttuurisen kestävyden merkityksellisyydellä rakennetaan sosiaalista, ekologista ja taloudellista kestävyttä, 2) asetetaan missio, jossa tavoitellaan vakautta ilmastonmuutoksesta johtuviin rauhan ja turvallisuuden uhkakuviin eli uudistetaan ihmisen ja luonnon välistä suhdetta ja 3) tuotetaan luovalla innovaatiotoiminnalla konkretiaa, joka tukee globaalien ekokriisien ongelmien ratkaisua.

Miten inhimillinen turvallisuus kytkeytyy käytännössä kulttuuriseen kestävyteen? Hyvä esimerkki on ilmastoturvallisuuden rakentaminen. Ilmastoturvallisuus on uusi näkökulma erityisesti varautumiseen ja sopeutumiseen sään ääri-ilmiöihin, jotka lisääntyvät eri puolilla maailmaa kiihtyvällä vauhdilla, myös Suomessa. Maailmalla riehuvat metsäpalot, tuhoisat tulvat ja tappavat helteet sekä Suomen kuivuusjaksot, talvimyrskyt ja lumen puute ovat esimerkkejä ilmiöistä, jotka muuttavat niin ihmisten elämää kuin yritysten toimintaympäristöä ilmastonmuutoksen seurauksena. Tämä johtaa entistä enemmän keskinäisriippuvuuksien lisääntymiseen yhteiskunnassa kun infrastruktuurin hauraus paljastuu esimerkiksi talvimyrskyn heikentäessä kotona asuvien vanhusten ruokapalvelua. Näin ollen inhimillisen turvallisuuden turvaaminen keskinäisriippuvuuksien hallinnassa on taito, jota tarvitsemme jatkossa entistä enemmän.

Inhimillinen turvallisuus kulttuurisen kestävyden ytimessä lisää yhteisöjä koossa pitävää voimaa, joka luo tulevaisuususkoa!

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous ja Human Security Finland –verkoston koordinaattori

Mistä osaamismerkistä sinä olisit ylpeä?

Pari viikkoa sitten eAMK-hankkeen loppuseminaarissa jaettiin ruusukkeita. Niitä saivat ne, jotka olivat hakeneet ja saaneet hankkeessa osoitettua osaamista kuvaavan sähköisen osaamismerkkin. Kävin juhlallisesti pokkaamassa ruusukkeen. Seremonian tavoitteena oli tuoda esille osaamismerkkejä ja kannustaa hakemaan niitä. Kuvassa kanssani yliopettaja Sami Suhonen Tampereen ammattikorkeakoulusta. Hän oli saanut kaksi merkkiä, mistä syystä vielä leveämpi hymy kuin itselläni.

Onko sinulla vielä sähköistä osaamismerkkiä eli Open Badge'a? Tiedätkö mitä se tarkoittaa? Open Badge kertoo merkin haltijan osaamisesta ja kiinnostuksen kohteista.

Osaamismerkkejä myöntävät sekä oppilaitokset että epäviralliseen oppimiseen liittyvät tahot, esim. partiolaiset tai Martat. Keskityn tässä kirjoituksessa korkeakoulujen myöntämiin osaamismerkkeihin.

Sähköinen osaamismerkki on kuva, josta klikkaamalla näkee merkin myöntämiseen liittyvän osaamisen. Merkkien arvioidaan tulevaisuudessa korvaavan vähitellen oppilaitosten käyttämät paperiset todistukset eli digitalisoituminen etenee silläkin osa-alueella.

Euroopassa on jo käytäntöjä, joissa osaamismerkkejä liitetään opintorekistereihin tai todistuksiin. Erityisesti ne sopivat kertomaan pienemmistä kokonaisuuksista, esimerkiksi kun täydennetään tutkinnon antamaa osaamista.

Todistus vai osaamismerkki?

Lähes kaikilla ammattikorkeakouluilla on käytössä osaamismerkkejä, yliopistoilla vähemmän. Joulun alla Savonia-ammattikorkeakoulusta valmistuivat ensimmäiset Osaamista vammaistyyöhön -korkeakouludiplomin suorittaneet, koulutus kesti kaksi vuotta. Valmistuneet saivat sekä todistuksen suorittamistaan opinnoista että osaamismerkkin.

Näillä kahdella on se ero, että todistuksen liitteenä oleva opintorekisteri kertoo suoritettut opintojaksot, kun taas osaamismerkissä kuvataan opintojen tuoma osaaminen. Jokainen voi miettiä, kumpi on esimerkiksi työnhaussa tärkeämpi tieto, kun rekrytoitavalta toivotaan tai hän haluaa tuoda esiin erikoisosaamista.

Korkeakouludiplomista osaamismerkkin saanut opiskelija, joka oli suorittanut myös toisen laajan täydennyskoulutuksen, ihmetteli, miksi siitä toisesta ei vielä annettu osaamismerkkiä. Hän oivalsi heti, mitä hyötyä on siitä, että erityisosaamisen voi kertoa sähköisellä merkillä.

Merkeillä on monia käyttömahdollisuuksia

18

Open Badgen voi liittää esimerkiksi LinkedIn-profiiliin, sähköiseen CV:hen, omille verkkosivuille tai sähköpostin allekirjoitukseen. Itselläni on tuo yksi merkki, ja ylpeänä olen käyttänyt sitä mm. sähköpostin allekirjoituksessa. Sen takana on usean vuoden työ, jossa olen osoittanut merkin myöntämiseen tarvittavan verkostotyö- ja kehittämisosaamisen.

Jokainen harkitsee tietysti itse, mitä merkkejä haluaa missäkin yhteydessä käyttää, jos niitä on kertynyt jo useampia.

Savonia-ammattikorkeakoululla on osaamismerkkejä sekä opiskelijoille että henkilöstölle. Henkilöstön merkit liittyvät mm. digiosaamiseen ja sen kehittämiseen, ja niitä on myönnetty osoitetun osaamisen perusteella. Vain osa on käynyt ottamassa saamansa osaamismerkkin käyttöön, mikä kertonee siitä, että niiden merkitystä ja hyötyjä ei vielä tunneta kovin laajasti.

Uskon, että tulevaisuus on osaamismerkkien. Mitä osaamistasi sinä haluaisit tuoda esille osana sähköistä toimijaprofiiliasi?

Marja Kopeli, Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Digimag/ Mirka Happonen

Nyt rokkaa: BC/DC

Meillä on Pohjois-Savossa kaksi mahtavaa Centeriä, keskustaa. Kyse ei ole Mualiman Navasta eli Kuopion torista ja sataman torista, vaan ihan muusta.

Kyse on Business Centeristä ja DigiCenter North Savosta.

Harva vielä tuntee näitä oivallisia palveluja, jotka ovat tarjolla kaikille yrityksille, yrittäjyydestä ja digitalisaation hyödyntämisestä kiinnostuneille. Ja vieläpä ihan ilmaiseksi.

Business Center auttaa yrittäjyydessä, uusien parempien palvelujen ja tuotteiden kehittämisessä sekä uuden liiketoiminnan innovoinnissa.

DigiCenter NS on puolestaan digiteknologian tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristö. Yksikkö tukee Pohjois-Savon alueen yrityksiä niiden digitalisaatiossa tarjoamalla palveluja, jotka parantavat digikyvykkyyttä, edistävät teknologiatestausta ja lisäävät verkottumista.

DigiCenter NS seuraa tekniikan kehitystä sekä auttaa yrityksiä ja muita kumppaneita uuteen digitaalitekniikkaan liittyvien ongelmien ratkaisuisissa. Näitä ovat esimerkiksi Internet of Things, johon kuuluu myös hurjaa vauhtia kehittyvä 5G, tekoäly, digitaalisen murroksen ja palvelun hallinta, ihmisen ja koneen vuorovaikutus sekä kyberturvallisuus.

Esineiden internet rakennuspuolella voi tarkoittaa muun muassa erilaisten sensorien sisällyttämistä rakenteisiin tai rakennuksiin. Niiden avulla voidaan seurata muun muassa kosteutta ja lämpötilaa.

Tekoälyllä ratkaistaan ongelmia, joita aikaisemmin ei kyetty ratkaisemaan johtuen datan valtavasta määrästä tai ongelman monimutkaisuudesta.

Eikä tässä vielä kaikki. Molemmat Centerit pelaavat hyvin yhteen. Yritykset yleensä tarvitsevat osaamista ja apua molemmissa ja yhtä aikaa: liiketoiminnan kehittämisessä ja sen digitalisoimisessa. Nyt saadaan molemmat nopeasti ja kattavasti.

Digitalisaation hyödyntäminen ei ole vain nörttien juttuja, vaan ihan jokaisen pienen, keskikokoisen ja suuren yrityksen kasvualustaa, kun sen oikein oivaltaa.

Together we are strong, Business Center & DigiCenter NS. Tuttavallisesti vaan: BD/DC.

Kaija Sääsäki, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
johtaja, Business Center

Business Center -hankkeen rahoittavat: Etelä-Savon ely-keskus (ESR) ja Pohjois-Savon liitto (EAKR). DigiCenter NS -hankkeen rahoittaa: Pohjois-Savon liitto (EAKR).

Sairaanhoitaja – arvostettu ja osaava ammattilainen

Hoitohenkilöstön mitoituksen nostaminen ikääntyneiden palveluissa 0.7 on herättänyt huolen siitä, että koulutuksesta valmistuvien lähi- ja sairaanhoitajien määrä ei riitä täyttämään tätä tarvetta. Hallituksen esityksessä vuoden 2032 kevääseen mennessä vanhus-ten ympärivuorokautiseen hoitoon on laskettu tarvittavan 4 400 uutta hoitajaa. Suurin tarve on lähihoitajista. Sairaanhoitajien arvioitu lisätarve on 530, mikä on huima määrä, kun tietää että sairaanhoitajat työskentelevät laajasti eri terveydenhuollon sektoreilla.

Samaan aikaan terveydenhuollossa on menossa tehtävän siirrot ja toimenkuvien laajentamiset. Lääkärille perinteisesti kuuluneita tehtäviä on siirtynyt ja tulee siirtymään sairaanhoitajille. Esimerkkinä rajattu lääkkeenmääräminen, joka on laajentunut koskemaan myös erikoissairaanhoidon poliklinikoita ja yksityisiä terveystalouksia. Tehtävään lisäkoulutettu sairaanhoitaja voi saada oikeuden määriteltyjen lääkkeiden reseptin kirjoittamiseen organisaation sisäisellä päätöksellä. Näin ollen sairaanhoitajien tarvetta lisäävät myös laajenevat tehtävän kuvat julkisissa ja yksityisissä palveluissa; erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollossa, eli tulevaisuudessa sote keskuksissa.

Ammattilaisten poistuman sosiaali- ja terveydenhuollossa on arvioitu olevan suuri, 20 000-60 000 työntekijää vuoteen 2025 mennessä. Lähes puolet nykyisistä sairaanhoitajista (136 000) jää eläkkeelle ennen vuotta 2030. Eläköitymisen lisäksi myös ennenaikainen työstä pois jääminen sairauden ja alentuneen työkyvyn vuoksi lisää alalta poistumaa. Sairaanhoitajaliiton selvityksen mukaan jopa joka kolmannes sairaanhoitajista on harkinnut alanvaihtoa. Yhtenä syynä tähän tuotiin esille sairaanhoitajien laskenut tyytyväisyys työhyvinvointiin ja muita Pohjoismaita heikompi palkkataso.

Ammattikorkeakoulut kouluttavat sairaanhoitajia. Vuonna 2018 sairaanhoitajia valmistui 4170. Lisäksi terveydenhoitajat, kätilöt ja ensihoitajat rekisteröidään Valvirassa sairaanhoitajiksi, ja he voivat toimia sairaanhoitajan tehtävissä. Tällöin alalle valmistuneiden määrä oli 2018 kokonaisuudessaan 5 507. Sairaanhoitajakoulutuksen kesto on 3, 5 vuotta, terveydenhoitajan ja ensihoitajan 4 vuotta ja kätilön 4,5 vuotta, joten nopein tie sairaanhoitajan tehtäviin on sairaanhoitajantutkinto-ohjelma.

Sairaanhoitajan koulutuksessa saadaan monipuolinen yleissairaanhoitajan osaaminen, jota ohjaa Euroopan tasolla ammattipätevyysdirektiivi. Haluan korostaa, että kyseessä on korkeakoulututkinto, joka kansallisessa koulutuksen viitekehityksessä on tasoa NQF 6 ja antaa siten valmiudet näyttöön perustuvaan toimintaan ja myös hoitoyön kehittämiseen. Kansallisesti olemme yhteistyössä työelämän ja 21 sairaanhoitajakoulutusta järjestävien ammattikorkeakoulujen kesken määrittäneet sairaanhoitajan ydinosaamisen Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeessa ”Yleissairaanhoitajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen”. (<https://blogi.savonia.fi/yleshsarviointi>). Tämän ydinosaamisen pohjalta ollaan hankkeessa työstämässä valtakunnallista sairaanhoitajan osaamistestiä, joka otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana. Lisäksi hankkeessa on kehitetty sairaanhoitajan kliinisen osaamisen arvioinnin tueksi yhteinen materiaali, jota ammattikorkeakoulut voivat käyttää opetuksessaan. Sairaanhoitajan riittävän osaamisen varmistaminen on hankkeen keskeinen tavoite, sillä potilasturvallisuus ja sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen kulkevat käsi kädessä. Kansainvälisesti olemme hankkeessa tekemässä ihan uudenlaista sairaanhoitajakoulutuksen laadun varmistamisen tapaa, joka

nostaa koulutuksen arvostusta edelleen. Tiedämme, että suomalainen sairaanhoitaja on haluttu ammattilainen työskentelemään ympäri maailman. Huoli siitä, että suomalainen sairaanhoitaja lähtee työskentelemään ulkomaille, on aiheellinen.

Sairaanhoitajan työnkuva on Suomessa vastuullinen, itsenäisen asiantuntijan tehtävä. Sairaanhoitajan uramahdollisuudet ovat hyvät ja lisäkouluttautuminen mahdollistaa erikoisosaamisen, joka antaa mahdollisuuden uusiin tehtäviin esim. haavaohitajana, diabeteshoitajana, reumahoitajana ja muistihoitajana. Sairaanhoitajia koulutetaan alan opettajiksi, tutkijoiksi ja johtajiksi. Jatkokoulutusväylät niin ammattikorkeakouluissa kuin yliopistoissa ovat hyvät.

Sairaanhoitajia tarvitaan takaamaan maamme hyvä terveyden- ja sairaanhoidon taso. Vaikka sairaanhoitajan ammatti on arvostettu, ja alalle on hakijoita hyvin, niin pienenevä nuorten osuus aiheuttaa sen, että tulevaisuudessa sairaanhoitajakoulutus kilpailee hakijoista muiden toimialojen kanssa. Siksi on tärkeää tiedostaa, että mielikuva, joka sairaanhoitajan ammatista luodaan median, uutisoinnin sekä yleisen ja ammattialan sisäisen keskustelun kautta vaikuttaa merkittävästi alalle hakeutumiseen.

Työ- ja koulutusperäinen maahanmuutto voi tuoda hiukan helpotusta sairaanhoitajapuolaan, mutta ei se sitä ratkaise. Tarvitsemme motivoituneita opiskelijoita hakemaan sairaanhoitajan tutkinto-ohjelmaan. Lisäksi on tärkeää saada alalle ns. pitovoimaa. Sairaanhoitajaksi valmistuneen ei tulisi lähteä töihin kaupan kassalle tai siivoojaksi vaan tehdä hoitotyötä, johon hänellä on huippuosaaminen. Pitovoima haastaa työelämän: miten työolosuhteet saadaan sellaisiksi, että työtä jaksaa tehdä ja siitä innostuu aina uudelleen. Työnantajan on hyvä tiedostaa, että lisäkouluttautuminen ja oman osaamisen kehittämisen mahdollisuudet lisäävät alan imua.

Itse olen sairaanhoitaja vuosimallia 1986. Olen ylpeä ammatinvalinnastani. Se on mahdollistanut minulle urakehityksen ja elämän, jossa voin kehittyä jatkuvasti. Kerran sairaanhoitaja – aina sairaanhoitaja!

Salla Seppänen, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Levälampi Photography.

Onko teillä hyvä työpaikka?

Miltä kuulostaisi työskennellä hyvässä työpaikassa? Kuulostaisiko vielä paremmalle olla osa hyvää organisaatiota?

Mikä sitten määrittää hyvän työpaikan? Hyvän työpaikan tunnuspiirteitä ovat kertoneet menestyneet ja palkitut organisaatiot ja piirteisiin kuuluvat mm. luottamus, työhyvinvointi, sitoutunut henkilökunta, vahvat arvot, rohkaiseva ja innostava työilmapiiri ja organisaation oppimiskyky. Hyvässä työpaikassa yrityskulttuurin rakentaminen otetaan vakavasti (mutta ei ryppy otsalla).

Great Place to Work (GPTW) on organisaatio, mikä sertifioiduista hyviä työpaikkoja. Yrityskulttuurin kehittäminen on keskiössä ja GPTW käyttää arvioinnissa Trust Index© -tutkimusta, mitä ovat olleet kehittämässä mm. Harvard Business School, Duke University, The Wharton Business School, University of Chicago ja Rutgers University. Tänäkin vuonna 13.2 palkittiin parhaat työpaikat Suomessa kategorioissa pienet, keskisuuret ja suuret organisaatiot.

Sertifiointi on osa yrityskulttuurin kehittämismatkaa ja auttaa löytämään yrityksen vahvuuksia ja kehitettäviä kohteita. GPTW:n toimitusjohtaja Katriina Grönqvist ja useasti palkitun organisaation Musti ja Mirri Oy:n aluepäällikkö Janina Schiray kertoivat Ylen Ykkösaamun haastattelussa, että hyvässä työpaikassa näkyy luottamus työntekijöiden ja johdon välillä, ihmiset ovat ylpeitä työstään ja työpaikalla on hyvä ilmapiiri. Hyvän työ-

paikan erottaa ei niin hyvistä työpaikoista, että myös ikävissä asioissa luottamus säilyy ja saadaan tukea. Vuorovaikutus ja viestintä ovat hyvän työpaikan avainasioita.

Grönqvist kertoo, että GPTW uskoo positiiviseen tunnustukseen ja sertifiointi haastaa myös muita organisaatioita kehittämään paremmiksi. Tämä on varmasti aivan totta. Kehitettävien asioiden tunnistaminen on tärkeä osa mitä tahansa kehittämistyötä. Yhteinen tavoite ja yhteinen tekeminen voivat vaikuttaa oleellisesti työllämpiin ja luottamukseen kehittämiseen.

Hyvässä työpaikassa näkyy myös liiketoiminnallinen kehitys. Palkittujen parhaiden työpaikkojen liikevaihto on kasvanut vuodessa (2019 – 2020) keskimäärin 36 %. Parhaissa työpaikoissa myös voidaan paremmin ja sairauspoissaoloja kertyi keskimäärin 2,8 prosenttiyksikköä työntekijän työssäoloaikaa kohden, mikä on 1,6 prosenttiyksikköä keskimääräistä pienempi.

Kuva: Levälampi Photography.

Savonia-ammattikorkeakoulu on tänä vuonna yksi palkituista parhaista työpaikoista suurten organisaatioiden sarjassa. Tämä on ensimmäinen kerta Suomessa, kun korkeakoululle myönnetään tällainen tunnustus. Korkeakoulut eivät varmastikaan ole se helppo kehitettävä organisaatio ja Savonian monialaisuus tuo vielä oman lisämausteensa asiaan. Tästä tunnustuksesta voidaan koko Pohjois-Savon alueella olla ylpeitä.

Hyvään työpaikkaan liittyy usein yhteinen tahto tehdä asioita hyvin ja hyvän työllämpiin on todettu olevan yhteydessä menestyneisiin organisaatioihin. Antell-konserinin toimitusjohtaja Tomi Lantto listaa Y-Studio blogissa 10 kohtaa työllämpiin parantamiseen:

1. Kehu muita aiheesta, 2. Hymyile ja naura, 3. Yritä ymmärtää toista, 4. Kysy, kuuntele ja kiitä, 5. Kannusta ja auta, 6. Näe hyvä ympärilläsi, 7. Pidä lupauksesi, 8. Tee työsi hyvin, 9. Anna palautetta, 10. Puutu epäkohtiin.

Ennen kaikkea matka hyväksi työpaikaksi on organisaatioiden omanlainen prosessi ja jatkuvan kehittämisen malli, pieni "kisa" itseään, ei muita vastaan. Silti esimerkiksi tällaisella GPTW-tunnustuksella ja sijoittumisella parhaiden työpaikkojen joukkoon on positiivinen vaikutus työilmapiiriin ja toimintamallien kehittämiseen. Se on tunnustus oman organisaation työntekijöille, että nyt on tehty hyviä asioita.

Sitoutuneet organisaatiot ovat usein ketterämpiä ja reagoitukykyisempiä. Hyvää työpaikkaa rakennetaan yhdessä ja siinä korostuu yrityksen johdon rooli. GPTW:n Grönqvistin mukaan jokaisella työntekijällä on oikeus vaatia työnantajaa, joka tekee jatkuvaa työtä hyvän työpaikan rakentamisen eteen.

Tehdään lisää hyviä työpaikkoja!

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT,
Savonia
Suomen parhaat työpaikat #7

Kuva: Savonia.

Tilannekuvan luontia ilmastoturvallisuuden työpajassa YK-tapahtumassa.

Ilmastoturvallisuutta rakentamassa

Osallistuin helmikuun alussa Genevessä YK-tapahtumaan The Humanitarian Networks and Partnerships Week. Se on YK:n humanitaaristen asioiden koordinoitumisto OCHA:n organisoima. Kyseessä on yksi YK:n suurimmista vuotuisista tapahtumista Euroopassa. Se kytkee yhteen maailmanlaajuisesti humanitaarisen työn tekijät ja pelastustoiminnan ammattilaiset kehittämään yhteistyötä ja luomaan uusia kumppanuuksia järjestöjen, yritysten, koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten kanssa. Savonia osallistui ulkoministeriön ja sisäministeriön johtamaan delegaatioon, jossa oli edustettuina yrityksiä, korkeakouluja ja viranomaisia yhteisellä teemalla "Preparing for the Future". Pystyimme tapahtumaan yhteisen osaston eli näin Suomi viesti YK-yhteisöön julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön tärkeyttä, mikä on edellytys arjen turvallisuusongelmien ratkaisuille. Mutta millaiseen tulevaisuuteen oikein kurkkasimme?

Viikon aikana n. 2300 turvallisemman maailman rakentajaa osallistui yli 200 sessioon jakamaan ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Turha sitä on kierrellä ja kaarrella, tapahtuman isoimpia teemoja oli ilmastokriisi. Suomen Punaisen Ristin vaikuttamistyön suunnittelija Pekka Reinikainen tiivistää miksi: "Huolenaiheista suurin on, kykenemmekö estämään maailman humanitaarisen tilanteen riistäytymisen hallitsemattomaksi. Ellemme kykene, meitä uhkaavat mittasuhteiltaan ennennäkemättömät kriisit ja konfliktit, joita pahimmillaan säästää kiertoradaltaan suistuneen luonnon arvaamaton todellisuus."

Miksi ilmastokriisi on humanitaarisen yhteistyön ytimessä? Ilmastonmuutoksen näkyvin ja tuntuvin ilmiö on entistä ennakoimaton sää, jossa lisääntyvät ääri-ilmiöt kuten

rankkasateet, myrskyt, uuvuttavat helteet ja pitkät kuivuusjaksot, jotka aiheuttavat mm. metsäpaloja, tulvia ja maanvyörymiä. Ne ovat kasvava uhka ihmisten arjen turvallisuudelle. Seuraukset näkyvät vesipulana, sairastumisina ja ruokahuollon heikentymisenä, ja jo nyt ilmastopakolaisuutena. Tätä kehitystä kuvaa hyvin käsite ilmastoturvallisuus, joka on ennen kaikkea varautumista ja sopeutumista sään ääri-ilmiöihin. Ilmastoturvallisuus on myös kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden rakentamista.

Sain kunnian organisoida tähän YK-tapahtumaan ilmastoturvallisuuden työpajan, joka korosti inhimillistä turvallisuutta ilmastokriisissä. Loimme yhdessä Savonian, Suomen Punaisen Ristin, julkishallinnon D9-muotoilutiimin, sisäministeriön ja ulkoministeriön kanssa työpajan Extreme Weather Events and Climate Security Workshop, jolle YK antoi paikan päivästä, joka oli viikon vilkkain tapahtumassa. Kahden tunnin työpajassa taruimme keskeiseen kysymykseen millaista uutta yhteistyötä tarvitsemme, jotta olemme entistä paremmin varautuneita säästä johtuviin humanitaarisiin kriiseihin. Työpajaan tilannekuvaa toivat alustuksillaan maailman ilmatieteen järjestön pääsihteeri Petteri Taalas ja Punaisen Ristin Reinikainen. Yleisön osallistimme mukaan D9-muotoilutiimin Karoliina Liimataisen ja Maria Vuorensolan vetämällä muotoilujatteluun perustuvalla yhteiskehittämisen pelimenetelmällä.

Työpajan tuloksia puretaan ja palautetta kerätään parhaillaan mutta nyt jo voi sanoa, että tällainen pelillinen menetelmä saa maailman eri kolkista tulleet ihmiset nopeasti toimimaan yhdessä ja päättämään mitä pitää muuttaa, jotta humanitaarinen työ kehittyä entistä vaikuttavammaksi. Hyvä esimerkki siitä, miten luovat alat ovat merkittävä uuden oppimisen vauhdittaja. Tapahtuman sivusto: <https://www.unocha.org/humanitarian-networks-and-partnerships-week-hnpw>

Ilmastoturvallisuuden edistämisen kehikkona on YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030. Näin tämä uusi turvallisuuden ala nivoutuu myös innovaatio- ja liiketoimintaympäristöksi. Ilmastoturvallisuus tulee olemaan merkittävä palvelujen ja tuotteiden markkina, johon perehtymisen voi aloittaa tutustumalla kehitysrahoittajien hankintoihin, jotka edustavat jo nyt 150 miljardin euron markkinoita. Ulkoministeriön Opas kehitysrahoittajien hankintoihin: <https://um.fi/kehitysrahoittajien-hankinnat>

Mutta tämä on vasta jäävuoren huippu. Ilmastoturvallisuuden varsinainen markkina muodostuu osana Euroopan komission Green Deal -ohjelmaa, jonka tavoitteena on luoda vuoteen 2050 mennessä Euroopasta maailman ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa, hidastaa maapallon lämpenemistä ja lieventää lämpenemisen vaikutuksia. Ohjelmassa tavoitellaan myös investointeja huippututkimukseen ja innovointiin. EU tavoittelee tuhannen miljardin euron investointeja ilmastotyöhön.

Savonia valmistelee laajassa verkostoyhteistyössä Pohjois-Savoon omaa ilmastoturvallisuuden ohjelmaa, joka kytkeytyy kansainväliseen yhteistyöhön niin EU:ssa kuin YK:ssa. Keskiössä on maa- ja metsätalouden varautuminen ja sopeutuminen sään ääri-ilmiöihin. Se mitä osaamme ilmastoturvallisuuden edistämiseksi kotikulmilla on osaamisen viennin perusta maailmalle mutta meidän on myös opittava maailmalta uusia tapoja pärjätä ilmaston muuttuessa. Tästä pääsemme toivottavasti tiedottamaan vielä ennen kesää.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Kuva: Kaija Sääsäki.

Yrittäjyys koulutuksen haasteena

Suuri kokonaisuus on, miten suomalainen koulutus jatkossa pärjää kansainvälisessä kilpailussa? Kohtaako koulutus ja työelämän tarpeet? Millaista opiskelijaa korkeakoulu ymmärtää? Elämän ja kuoleman kysymys, kykeneekö korkeakoulu tuottamaan yrittäjiä?

Näihin kaikkiin kysymyksiin koulutuksen tulisi vastata, mutta erityisesti yrittäjyyden vahvistaminen on yksi suurimmista pullonkauloista. Ei kahta sanaa, Suomi tarvitsee kehittyviä ja menestyviä pk-yrityksiä.

Selvitysten valossa näyttää kuitenkin sille, että uusissa yrityksissä on melko vähän innovatiivisuutta ja kasvuhakuisuutta. Suomalaiset yritykset eivät myöskään ole kansainvälistyneet samassa vauhdissa kilpailijamaiden yritysten kanssa, joskin kansainvälistyminen on kiihtymässä.

Akateeminen yrittäjä on Suomessa kuitenkin vielä outo otus. Akateemiset ovat perinteisesti siirtyneet julkiselle sektorille tai suuryritysten palvelukseen. Osasyys on varmasti myös koulutuksen luonteella, joka ei tarpeeksi korosta yrittäjyyskasvatusta.

Onneksi poikkeuksiakin on. Esimerkiksi Jesse Heimonen valmistui tradenomiksi. Oppimisen into ei laantunut, vaan miehen tie vei kauppatieteen maisteriksi ja siitä vielä tohtoriksi. Nyt Heimonen on yrittäjä.

Liikeideana on kohderyhmäperusteinen mediahakukone. Palvelua varten yritys on kehittänyt älykkään hakualgoritmin, joka auttaa mainostajaa löytämään haluamansa kohderyhmän tavoitettavia medioita, mainospaikkoja: helpommin ja nopeammin.

Valoa tunnelin päässä. Nuoret kuitenkin kaipaavat yrittäjyyden opetusta. Kuten hyvin tiedetään, koulu opettaa hyvin kieliä tai sosiaalisuutta, mutta yrittäjyyden opetus on jäänyt lapsipuolen asemaan. Puijonsarven neljäsluokkalaiset näyttivät esimerkkiä.

Lähes 60 oppilasta vieraili Business Centerin tiloissa. Nuoret eivät ainoastaan vierailleet, vaan kyseessä oli yrittäjyysajatteluun ja innostavuuteen virittävä aamupäivä. Käynti sopi hienosti Centerin arkeen, sillä tarkoituksena on antaa yksilölle valmiuksia ja kannustusta yritteliäisyyteen ja luovuuteen varhaiskasvatuksesta alkaen.

Digitalisaatio tulee läpi yhteiskunnan. Rutiinitöitä siirtyy koneille entistä enemmän. Ihmiset kaipaavat esimerkiksi somekanavien vastapainoksi toistensa aitoja kohtaamisia ja keskusteluja yrittäjyyden olemuksesta. Tämän osoitti todeksi Puijonsarven neljäsluokkalaiset.

Jouni Vornanen
tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Kajja Sääski.

Yksi soitto – valoa!

Reilu vuosi sitten sain kohtalokkaan puhelinsoiton.

Soittaja oli minulle tuikituntematon Annukka. Yllättäen puhelun aihe olikin valoisa. Valaistussuunnittelun ammattilainen Annukka Larsen kertoi, että valaistusosaamisen koulutus on Suomessa nykyään olematonta, vaikka tarvetta täällä pimeässä Pohjolassa olisi.

Aina kun puhutaan valosta, innostun kummasti. Onhan nuorimmaisen poikamme nimi Valo. Teema herkistää aina.

Innostuin myös tällä kertaa, ja niin tekivät myös kollegani muotoilun, rakennusarkkitehtuurin ja sähkötekniikan puolelta. Niinpä Savonia-ammattikorkeakoulu teetätti syksyllä 2018 ennakkokyselyn yli kolmellesadalle suunnittelualan ammattilaiselle ja valaistuksen tilaajille. 80 % vastanneista oli kiinnostunut tai ehkä kiinnostunut koulutuksesta.

Selkeä, tutkittu tarve valaistussuunnittelun koulutukselle oli todella olemassa läpi valtakunnan. Monialaosaamista vaativa koulutus oli järkevintä suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä toisen korkeatasoisen korkeakoulun kanssa.

Savonia aloitti uuden koulutuksen Oulun yliopiston yhteistyönä. Sisävalaistuksen suunnittelun pilottijakso käynnistyi alkuvuodesta Oulun yliopistossa ja Savoniassa. Täydessä laajuudessaan täydennyskoulutus alkaa molemmissa kaupungeissa syksyllä 2020.

Koulutuksessa syvennyttään sekä ulko- että sisävalaistuksen suunnitteluun. Siinä tutustutaan konkreettisesti eri valolähteiden ja valaistustapojen mahdollisuuksiin. Samalla myös suunnitellaan ja rakennetaan valoinstallaatioita.

Savoniasta puolestaan valmistuu rakennusarkkitehtejä, sisustussuunnittelijoita, muotoilijoita ja sähköinsinöörejä, jolle valaistuskoulutus sopii erinomaisesti. Toki myös muillekin, jotka tarvitsevat työssään valaistussuunnittelun ammattitaitoa tai haluavat laajentaa ja päivittää osaamistaan.

Osaamiselle on tarvetta, sillä valaistusteknologia kehittyi nopeasti. Hyvä valaistus auttaa jopa ilmastomuutoksen hillitsemisessä: energiaa säästävät älyvalaistusratkaisut pienentävät valaistuksen hiilijalanjälkeä ja vähentävät valosaastetta.

Parempi valaistus lisää myös viihtyisyyttä ja turvallisuuden tunnetta.

Kuopion Savilahden kehittämisen ytimessä on ollut Valon kaava – alueen luova yhtälö. Kokonaisajatus valosta kaikkialla Savilahdessa. Valo-teemaan on osallistettu eri ikäisiä kuopiolaisia ja eri alojen ammattilaisia.

Alueen kehittäminen kiteytyy juuri julkaistuun visioon: uniikki yhdistelmä, yhdessä enemmän ja inspiroiva ympäristö. Tavoite on olla: Euroopan kiinnostavin oppimis- ja innovaatioympäristö.

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamalle OSAaValo-hankkeelle (2019–2022) tuen ovat myöntäneet Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Savon ELY-keskukset. Muita rahoittajia ovat osallistujakaupungit ja valaistusalan yritykset.

Valoisaa kevättä!

Kaija Sääsäki, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulu tarjoaa laatua ja laajat opiskelumahdollisuudet

Yhteishaku korkeakouluihin alkoi tänään 18.3. klo 8. Nyt haetaan ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen, ja jokunen englanninkielinen koulutuskin on mukana. Tässä kirjoituksessa keskityn ammattikorkeakouluihin.

Yhteishaun lähestymisen huomasi ennen korona-infoaaltoa korkeakoulujen some-viesteistä, kun kukin nosti esille parhaita puoliaan. Sosiaalisesta mediasta saattoi bongata vaikkapa tällaisia eri ammattikorkeakoulujen nostoja:

- "Kajaanin ammattikorkeakoulussa Suomen tyytyväisimmät opiskelijat" Twitter 26.2.2020
- "Savoniasta valmistuvat Suomen tyytyväisimmät agrologit" Facebook 26.2.2020
- "SeAMKissa amk-kentän parhaat oppimisympäristöt..." Twitter 5.3.2020
- "Tyytyväisimmät tradenomit valmistuvat Lapin AMKista..." Twitter 12.3.2020

Ja niin edelleen. Mainitut tulokset on poimittu kyselystä, johon kaikki Suomen ammattikorkeakouluista valmistuvat vastaavat tutkinnonhakuvaiheessa. Helmikuussa julkistettiin vuoden 2019 tulokset.

Some-viestittely kertoo, että yhteishaun alla panostetaan hakijoiden huomion saamiseen. Mutta se kertoo muustakin. Se, että tuon tyyppisiä viestejä pystyivät lähettämään lähes kaikki ammattikorkeakoulut, todistaa Suomen amk-kentän tasalaatuisuudesta. Valitsipa yhteishaussa minkä tahansa, niin kaikissa saa hyvää opetusta ja kaikissa on hyvä opiskella. Erot korkeakoulujen välillä tuloksissa eivät nimittäin ole järin suuret.

Myös muiden ammattikorkeakoulujen verkkotarjonnasta voi opiskella

Lisäksi on ristiinopiskelu. Se tarkoittaa, että opintoja voi valita myös muiden kuin oman ammattikorkeakoulun tarjonnasta. Jos pääsee opiskelemaan vaikkapa Jyväskylän ammattikorkeakouluun, ympäri vuoden on tarjolla myös muiden amkien verkko-opintoja. Niistä valitsemalla voi laajentaa omaa tutkintoaan tai ehkäpä nopeuttaa opintojaan. Yhden valitsemalla ei siis sulje muita kokonaan pois.

Amk-ristiinopiskelun tarjonta on nähtävissä CampusOnline.fi-sivustolla. Kesän 2020 opintoihin ilmoittautuminen alkoi maanantaina 16.3., ja tarjontaan saattoi tutustua parin viikon ajan ennen ilmoittautumista. Tuona aikana sivustolla oli kymmeniätuhansia käyntikertoja eli hyvää vilinää.

Verkko-opintojen ristiinopiskelu selvästi kiinnostaa opiskelijoita. Voi olla, että lähiopiskelun peruuntuminen tänä keväänä vielä lisää kiinnostusta entisestään, ei pelkästään ensi kesälle vaan pysyvästikin. Poikkeusjärjestelyissä nähdään, miten koulut selviävät etä- ja verkko-opetuksesta. Ammattikorkeakoulut ovat siinä vahvoilla ja putoavat varmasti jaloilleen tässäkin tilanteessa.

Ristiinopiskeltavat verkko-opinnot noudattavat samaa laadukasta linjaa kuin ammattikorkeakoulujen koulutus muutenkin: niiden suunnittelussa ja toteutuksessa ovat käytössä yhteiset laatukriteerit.

Visiona siintää eurooppalainen korkeakoulu

CampusOnlinessä on tarjolla myös englanninkielisiä opintoja. Sivusto on löydetty ulkomailla, sillä kesän 2020 esittelysivuilla oli käyty tutustumassa mm. Hollannista, Ranskasta, Ruotsista ja Itävallasta.

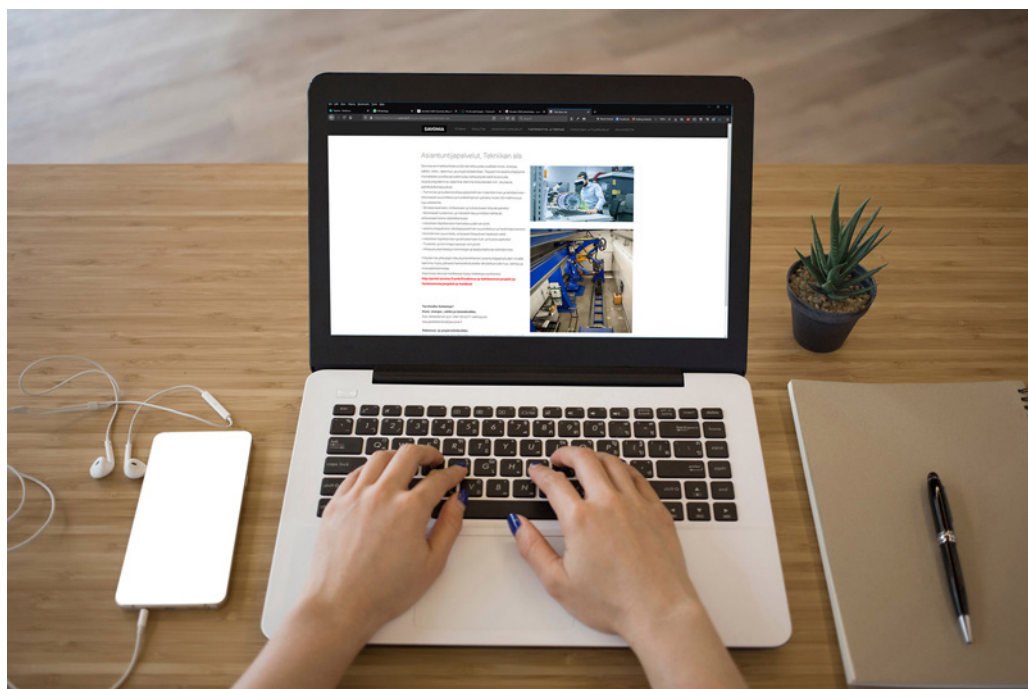
Suomi on osa eurooppalaista korkeakoulu yhteisöä. Siihen kuuluu, että kukin maa todentaa korkeakoulutuksensa laadun. Näin eri puolilla Eurooppaa voidaan luottaa toisten tarjoamaan koulutukseen ja lähettää vastuullisesti opiskelijoita esimerkiksi kansainvälisille vaihtojaksoille.

Euroopan Unionissa on meneillään European Universities -ohjelma, johon mm. Savonia-ammattikorkeakoulu jätti hakemuksen helmikuussa. Hakemuskumppanit ovat Espanjasta, Romaniasta, Saksasta ja Liettuasta. Jos hanke menee läpi, sen tuella kehitetään opiskelumahdollisuuksia yli valtiörajojen, myös verkossa. Kansainvälistä yhteistyötä kehitetään toki myös ilman hankerahoitusta.

Suomalainen ammattikorkeakoulu antaa siis jo nyt monipuoliset ja tulevaisuudessa entistäkin rajattomammat mahdollisuudet uuden oppimiseen. Onnea matkaan vain kaikille hakijoille!

PS. Tuoretta tietoa opiskelijavalinnoista www.arena.fi-sivuilla.

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Hetkessä etätöön digiosaajaksi

Työkalerit kokivat ison muutoksen viime viikolla. Syynä COVID-19 -koronavirus. Oma kalenteri tyhjeni ensin nopeasti tapaamisista, mutta pian tilalle tuli tavallista enemmän etäkokouksia ja muita etätapaamisia. Samalla toimistoni siirtyi kotiin. Sähköpostiini alkoi ilmaantua mainoksia erilaisista koulutuksista liittyen tehokkaisiin etätöskentelytapoihin ja etätövälineisiin.

Iso osa Suomen toimistotyötä tekevästä siirtyi etätööhön kerralla. Ilman toimivia verkko-yhteyksiä ja etätöohjelmistoja tällainen olisi tänä päivänä lähes mahdoton ajatus. Ensihetken pelko, miten kaikki tehtävät onnistuvat etävälineillä, ovat osoittautuneet monessa paikassa turhaksi. Varsinkin opettajat ovat osoittaneet luovuuden monimuotoisuutta keksiessään erilaisia tapoja opetuksen toteuttamiseen etänä. Vähemmän etätövälineitä käyttäneistä kuoriutui muutamassa päivässä digiajan moniosaajia. Tähän olisi normaalisissa tilanteissa voinut mennä vuosia.

Talouselämän päätoimittaja Jussi Kärki listasi blogissaan (21.3.2012) tilanteen mahdollisia seuraamuksia ja yhtenä kohtana nousi esille myös se, että etätööstä tulee jatkossakin normaali työmuoto. Erilaiset työskentelyvälineet kuten videoneuvottelut, Teams-palaverit, Skype-puhelut ja muut etäyhteyksimahdollisuudet ovat lunastaneet paikkansa ja osoittautuneet tehokkaiksi viestintävälineiksi.

Teams:n ruuhkautuminen viime viikolla kertoi isosta liikenteestä etäyhteyksien välillä. Voidaan puhua liikenneruuhkasta, kun useampi yritti mennä samalla tiellä ja jopa samalla kaistalla. Toki yhteyksien ruuhkautuminen on haaste. Ohjelmistoja kuitenkin kehitetään koko ajan ja myös jokainen organisaatio oppii omia käytänteitään ja toimivia tapoja toteuttaa työntekoa.

Haastavalla ajalla on useita seurauksia, hyviä ja huonoja. Kun katsotaan etäkäytänteitä, voidaan sanoa, että etätyö ja etävälineiden käytön loikka otettiin isosti kerralla. Olemme selvästi osoittaneet osaamisemme ja valmiutemme etätyöhön ja digitaalisten työvälineiden hyödyntämiseen.

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT
Savonia

Arvot vahvistuvat kriiseissä. Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen tulee vahvistumaan uusi turvallisuusajattelun myötä. Kuva: Jyri Wuorisalo.

Uuden turvallisuuden aika

38

Turvallisuusympäristömme on muuttunut. Koimme hetkessä, miten yhteiskunta siirtyi normaalioloista häiriötilanteeseen ja sitten jopa poikkeusoloihin. Kyllähän me olemme lukeneet tutkimuksia, selaillleet selvityksiä ja nähneet katastrofielokuvia siitä kuinka maailmaa uhkaavat pandemiat, luonnonkatastrofit ja talouskriisit. Mutta että se tapahtui keskellä kirkasta päivää kaikkialla maailmassa ilman, että on lintukotoa, jonne paeta tuntuu hämmäntävältä. Yksi virus vei meitä kuin pässiä narussa. Taistelu mikrobeja vastaan ei suinkaan ole päättynyt; rokotteet, antibiootit ja elintason yleinen lisääntyminen eivät tätä taistelua lopeta vaan auttavat pärjäämään mikrobien kanssa.

Meillä on edessä varautumisen ja kriisinsietokyvyn kasvattamisen aika. Joudumme sopeutumaan maailmaan, josta olemme luoneet keskinäisriippuvuuksien hauraan rihmaston, maailman, joka kohtaa erityisesti ilmastonmuutoksen ja varsinkin sen aiheuttamien sään ääri-ilmiöiden myötä entistä herkemmin häiriötilanteita ja poikkeusolojakin. Tämä pandemia on kaikessa pahuudessaan loistava tosielämän harjoitus varautumisen oppimiseen ja kriisinsietokyvyn merkityksen oivaltamiseen. Uusi turvallisuus on ennustamista ja resilienssin rakentamista. Ennustaminen eli skenaarioiden luominen on sietämättömän epävarmaa, tästä esimerkkinä Maailman talousfoorumin taannoin julkaisema Globaalit riskit -raportti, jonka Top Ten -listalle ei kelpuutettu pandemiaa. Skenaarioita kuitenkin tarvitaan, jotta voimme tehdä viisaita ja fiksuja valintoja tulevaisuuden rakentamiseksi ja tekojemme mahdollisten seurausten arvioimiseksi. Tulevaisuustyön ytimessä on resilienssi eli muutosjoustavuus.

Resilienssi on esimerkiksi elinkeinojen aktiivista uudistamista, joka perustuu oppimiseen ja verkostoihin. Muutosjoustavuudella luodaan kykyä varautua, palautua ja erityisesti uudistua ulkoisesta kriisin aiheuttamasta lamaannuksesta sekä kykyä mobilisoida resurssit muutostilanteessa. Muutosjoustavuus on osa arjen turvallisuutta, kriisien hallintaa. Kriiseissä syntyy resurssien niukkuutta, mikä johtaa helposti huonoihin valintoihin, joilla voi olla kauaskantoisia ei-toivottuja vaikutuksia. Muutosjoustavuudella pärjätään paremmin.

Mitä tämä uuden turvallisuuden maailma sitten tarkoittaa käytännössä ihan meillä kotikulmilla? Meidän on koko ajan kehitettävä alueellista huoltovarmuutta ja tilannetietoisuutta on sitten päällä normaaliolot, häiriötilanteet tai poikkeusolot. Tähän tarvitaan uutta alueellista verkostoitumista, jossa yhdistyvät tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta liiketoimintaan resilienssin vahvistamiseksi. Yritykset, oppi- ja tutkimuslaitokset sekä viranomaiset ovat nyt tilanteessa, jossa on luotava yhdessä uutta huoltovarmuusajattelua ja tilannetietoisuutta. Käytännössä työ on ruoka-, vesi- ja terveysturvallisuuden sekä kriittisten infrastruktuurien kuten energia, tietoliikenne, liikenneverkot ja jätehuollon kehittämistä vastaamaan muuttunutta maailmaa. Kiertotalous, kestävä maa- ja metsätalous, hajautetut energiaratkaisut ovat hyviä esimerkkejä sektoreista, joissa riittää tilaa uudelle ajattelulle ja innovaatioille, jotka kumpuavat kulttuurisen kestävyuden sisäistämisestä.

Meillä on nyt kaikkien aikojen mahdollisuus luoda uuden turvallisuuden maailmaa, jossa kestävä kehitys konkretisoidaan luonnon monimuotoisuutta kunnioittaviksi teoiksi ja luovutaan elämää heikentävistä kasvatavoitteista. Ja näillä teoilla rakennamme entistä vaikuttavampaa inhimillistä turvallisuutta, jolla vahvistetaan niin yksilöiden kuin yhteisöjen luottamusta yhteiskuntien pärjäämiseen tulevilla kriiseillä.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Inhimillinen turvallisuus

Viimeisen kuukauden aikana on maailman onnellisimman kansan, suomalaisten, kokemus turvallisuudesta muuttunut hyvin paljon. Turvallisuuttamme uhkaa näkymätön virus, joka leviää salakavalasti keskuudessamme. Voisi sanoa, että korona epidemia tuli ensin hiipien. Luimme uutisia Kiinassa leviävästä uudesta COVID-19 viruksesta, sitten tartunto- ja alkoi olla yhä enemmän Euroopassa. Tilanne eteni nopeasti pandemiaksi, ja Suomessa oltiin tilanteessa, että oppilaitokset suljettiin, yli 70 –vuotiaita ja riskiryhmään kuuluvia kehoitettiin pysymään kotona ja yli 10 hengen kokoontumiset kiellettiin. Koska viruksen aiheuttamat tartunnat vain kasvoivat, niin Uusimaa eristettiin muusta Suomesta.

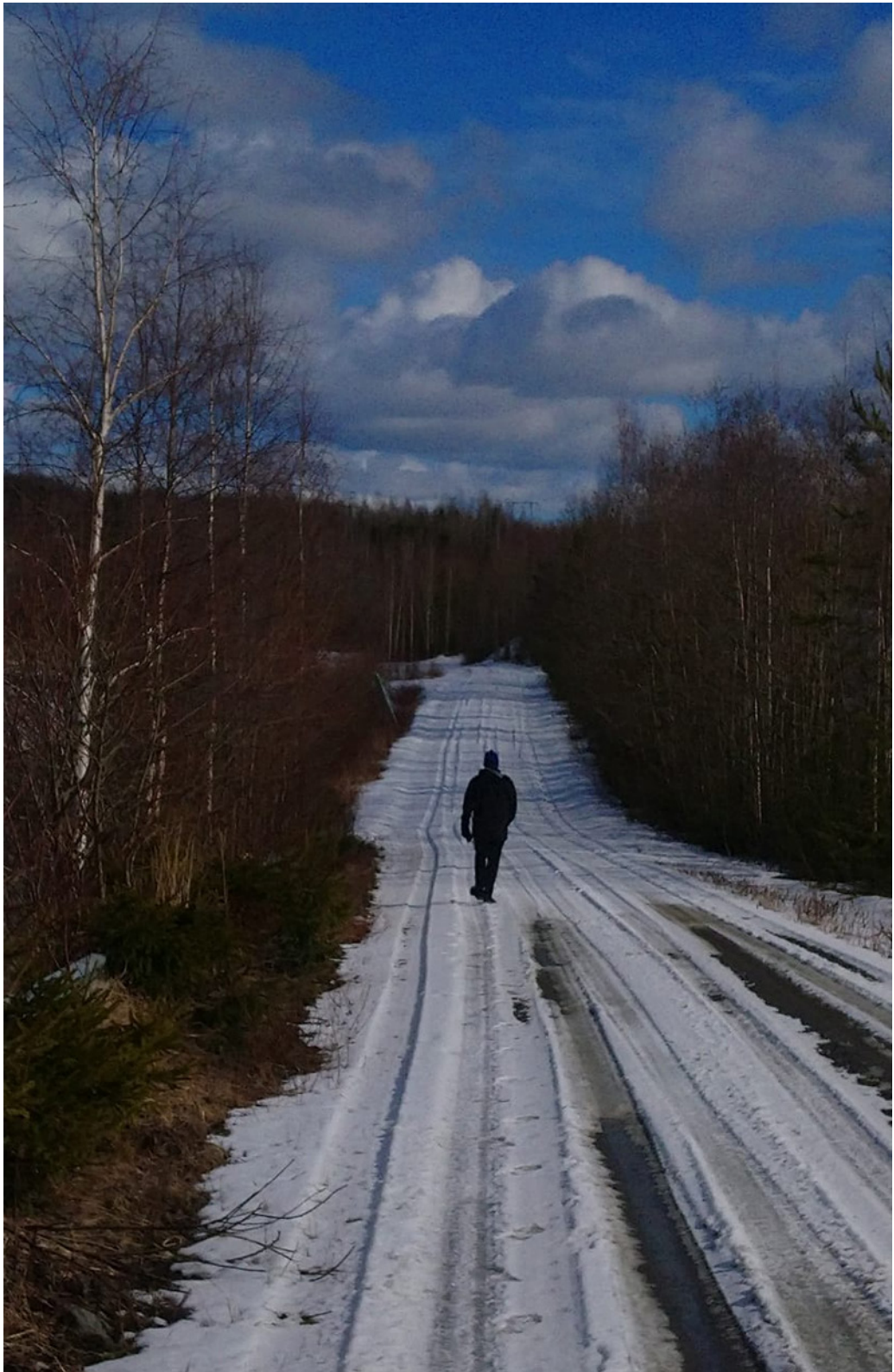
Elämä ei silti pysähtynyt. Näin korkeakoulun toimijan näkökulmasta voisi sanoa, että työtahti kiihtyi. Uusia haasteita tuli eteen. Opetus muutettiin etänä toteutettavaksi, opiskelijoiden harjoitteluja peruuntui ja muutoksia tehtiin siirtämällä opetuksia syksyltä alkamaan nyt keväällä. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden valmius siirtyä kesken opintojen työhön varmistettiin. Ulkomailla oleva henkilöstö ja opiskelijat tuli saada pian Suomeen ja meillä vaihdossa olevat palaamaan kotiin, koska valtioiden rajoja alettiin sulkea. Tiedottamiseen sekä omalle henkilöstölle ja opiskelijoille että yhteistyökumppaneille panostettiin, sillä epätietoisuus jos mikä lisää turvattomuuden tunnetta. Päivät täyttyivät etäkokouksista ja –palaverista, muuttuneen tilanteen arvioimisesta, tiedotteiden ja ohjeiden laatimisesta sekä henkilöstön ja myös oman jaksamisen huolehtimisesta. Hirvuihin ”koronakiire” töissä.

Samaan aikaan elämänpiiri supistuu. Poikkeuksellisen nopea muutos tilanteeseen, jossa liikkumista ja sosiaalista kanssakäymistä rajoitetaan terveyttä uhkaavan vaaran vuoksi, herättää turvattomuuden tunnetta. Omaa ja kanssaihmisten toimintaa tarkastellaan uudesta näkökulmasta; miten ennakoiden minimoida koronan tarttumisriski. Milloin on paras aika mennä kauppaan, ja mitä kaikkea pitääkään ostaa kerralla, jotta kaupassa ei tarvitse käydä kuin kerran viikossa? Missä voin turvallisesti lenkkeillä? Kuinka kaukaa pitää vastaantulija kiertää? Kysymyksiä, joita mieleemme ei ole ennen tullut pohtia.

Yhteydenpito läheisiin on hankaloitunut. Ikääntyneitä omaisia ei saa tavata. Huoli heidän voinnistaan on suuri. Samaan aikaan tulee uutisia siitä, miten vanhainkodeissa ja palvelutaloissa ei ole suojavarusteita riittävästi, käsien desinfektioaineet loppuvat, korona tartuntojen määrä kasvaa ja valitettavasti myös menehtymisiä tulee lisää.

Kotona ollaan tiiviisti yhdessä 24/7 tarkkailen toistemme vointia. Perheen keskuudessa saattaa tulla riitaa varotoimien noudattamisesta, liikkumisen rajoittamisesta ja kavereiden tapaamisesta, riittävästä ja huolellisesta käsien pesusta, niistämisestä ja yskimisestä. Ihan kummallisista asioista joita ei aiemmin ole tarvinnut miettiä.

Eristäytyminen kotiin joko yksin tai perheen kanssa luo uuden tilanteen, jossa on niin hyvät kuin huonot puolet. Kun kotona alkaa arki ahdistaa ja helpotusta haetaan alkoholista, on oma ja perheenjäsenten turvallisuus uhattuna. Perheväkivalta tilanteiden määrän kasvuun on varauduttu. Aivan samoin pitäisi varautua alkoholin aiheuttamiin terveysongelmiin lisääntymiseen ja kasvavaan hoidon tarpeeseen.

Uutiset kertovat koronan aiheuttaman poikkeustilan vaikutuksista talouteen. Valtion velka kasvaa. Yritykset irtisanovat ja lomauttavat henkilöstöä. Pörssikurssit laskevat.

Maailma on hetkessä muuttunut epävarmaksi ja epävakaaksi. Missä on se turvallinen lintukoto, Suomi, jossa asuu maailman onnellisin kansa?

Katson ulos ikkunasta ja aurinko paistaa siniseltä taivaalta. Linnut laulavat. Kukkapenkissä ovat ensimmäiset tulppaanit nousseet pintaan. Ilma on raikas ja virkistää etätöyön ruutuun tuijottelun jälkeen. Ulkoisesti kaikki on kuin ennen, turvallista ja rauhaisaa, mutta minun pääni sisällä mikään ei ole kuin ennen.

Ympäri maailmaa kiivaasti kehitetään rokotetta antamaan suoja koronaa vastaan. Lääkkeiden osalta etsitään mahdollisuuksia käyttää jo olemassa olevia lääkkeitä ja kehitetään uusia lääkeaineita koronainfektion hoitoon. Tämä tie on kuitenkin pitkä ja ei todennäköisesti tuo ratkaisuja korona tilanteeseen tämän kevään ja kesän aikana. Tiedän, että "korona elämä" tulee jatkumaan ainakin kesään. On mahdollista, että rajoitteita liikkumiseen tulee vielä lisää. Toivon kuitenkin ihmettä. Koronan katoamista ja elämän palautumista ennalleen. Todennäköisesti kuitenkin vasta syksyllä ollaan tilanteessa, jossa rajoituksia on purettu niin, että sosiaalisia kohtaamisia ja ihmisten liikkumista ja yhdessä oloa voidaan lisätä.

Tämä pandemian aiheuttama muutos on tuonut esille sen, että turvallisuus on kokemus, joka voi hävitä nopeasti, mutta kuinka nopeasti sen voi palauttaa sitä emme vielä tiedä. Savonia-ammattikorkeakoulussa olemme sitoutuneet inhimillisen turvallisuuden kehittämiseen. Käytämme tästä käsitettä Human Security. Inhimillinen turvallisuus on isoja ja pieniä tekoja, jotka vaikuttavat, yksilöiden, yhteisöjen ja kansakuntien turvallisuuden tunteeseen. Ennakointi ja varautuminen uhkiin on asia, joissa meillä on Suomessa paljon oppimista ja kehittämistä. Luodaan yhdessä turvallinen tulevaisuus meille ja tuleville sukupolville. Elämä jatkuu.

Salla Seppänen, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Puhdasta energiaa Varkaudesta

Ei ole ihan sama, miten energiaa tai polttoainetta tuotetaan käyttöömmme. Ilmastonmuutos ja viime aikaiset uutiset Tshernobyliä uhanneista metsäpaloista nostattivat verkkokalvoille kauhukuvat ydinsäteilyn vaaroista.

Gloaalisti paine siirtyä keskitetystä fossiilisiin polttoaineisiin perustuvasta energiantuotannosta kohti hajautettua uusiutuvaa energiaa on kova. Tähän haasteeseen vastaa myös Savonia-ammattikorkeakoulu.

Pohjois-Savon talouden kannalta merkittävin toimiala on kone- ja energiateollisuus. Savonian Varkauden yksikön Energiatutkimuskeskuksessa tutkitaan, miten energia-alalla voidaan toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi: ympäristöystävällinen polttotekniikka, kiertotalous ja akkumateriaalien kehittäminen.

Tavoitteena on muodostaa Pohjois-Savon alueelle energia-alan teollisen mittakaavan tutkimus- ja kehittämistoiminnan kokonaisuus: Pohjois-Savon energiaklusteri (www.energyclusternorthsavo.fi).

Testauksessa ovat muun muassa uudella pilottikokoluokan lämpökäsittelykoelaitteistolla raskasmetallien erottaminen tuhasta arvokkaiden metallien talteenottamiseksi ja tuhkan hyödynnettävyyden parantaminen. Myös nykyisellä leijukerroskattilalla kokeillaan polton päästöjen ja kattilan likaantumisen vähentämistä.

Lisäksi selvitetään kattilametallien korroosionopeuteen vaikuttavia tekijöitä sekä kenttää laboratoriotestein. Vastaavasti Itä-Suomen yliopistossa tutkitaan aerosoli- ja pienhiukkaslaboratoriossa akkumateriaalien ja akkukennojen valmistusta.

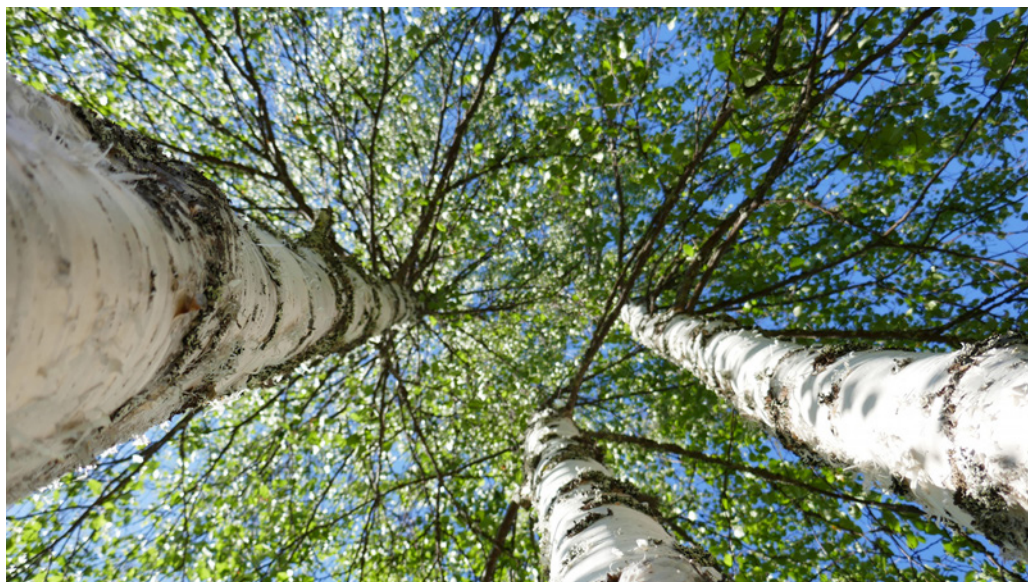
Tämä kaikki mahdollistuu miljoonan euron projektilla, jonka rahoittavat Pohjois-Savon liitto, Savonia, Itä-Suomen yliopisto, Varkauden kaupunki sekä hankkeessa mukana olevat 16 yritystä.

Eikä tässä vielä kaikki. Varkauden energiatekniikan insinöörikoulutus kiinnostaa myös opiskelijoita.

Juuri päättyneessä korkeakoulujen yhteishaussa voimakkain hakijamäärän kasvu oli Varkauden energiatekniikan monimuotokoulutuksessa. Hakijoita oli lähes kaksinkertainen määrä viime vuoteen verrattuna. Energiatekniikan päivätoteutuksen hakijamäärä kasvoi jopa 80 prosenttia viime vuodesta.

Tervettä ja energistä kevättä.

Kaija Sääsäki, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Mitä kaikkea kesään voisi kuulua – avoimet amk-opinnot nyt maksuttomia

Viestejä alkoi enemmän tulla maaliskuun vaihteessa, kun korona-aikaa oli eletty pari viikkoa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu taisi olla ensimmäinen. Pian viestejä alkoi tulla eri puolilta Suomea.

Nyt jo 20 ammattikorkeakoulua eli lähes kaikki ovat tehneet päätöksen poistaa avoimen ammattikorkeakoulun maksuja koronatilanteen takia. Osa on poistanut ne syksyyn asti, osa loppuvuodeksi, joillakin maksuttomuus koskee työttömiä ja lomautettuja, joillakin kaikkia taustatilanteesta riippumatta.

Tarjolla olevat opinnot ovat pääosin verkko-opintoja. Jokainen voi siis tutkiskella tarjontaa laajasti ja opiskella itseään kiinnostavia kursseja kotisohvalla tai laiturin nokassa olipa toteuttava korkeakoulu missä päin Suomea tahansa.

Nosta osaamistasoa, maistele yamk-opintoja

Pääasiassa avoimen ammattikorkeakoulun tarjonnassa on eri alojen yksittäisiä opintopaketteja. Niiden lisäksi on tarjolla kuitenkin myös laajempia kokonaisuuksia, esimerkiksi polku- ja väyläopintoja. Muun muassa Karelia-ammattikorkeakoulu tarjoaa maksuttomia polkuopintoja.

Savonia-ammattikorkeakoulun avoimen amk:n opinnot ovat maksuttomia kaikille vuoden loppuun asti lukuun ottamatta juuri noita syksyllä 2020 alkavia amk-tasoisia polkuopintoja.

Savonia tuo tässä tilanteessa esille erityisesti osaamistason nostamisen. Siitä voi olla hyötyä tulevassa työnhaussa, sillä monissa uusissa työpaikoissa edellytetään aiempaa korkeampaa koulutusta.

Amk-tutkinnon suorittanut voi nyt maistella ylemmän amk-tutkinnon opintoja maksuttomasti avoimina opintoina kesän ja syksyn aikana, ja päättää sitten haluaako opiskella koko tutkinnon. Nyt sen saisi hyvälle alulle. Verkko-opintoja on useilta aloilta, ja tarjonta täydentyy vielä syksylle.

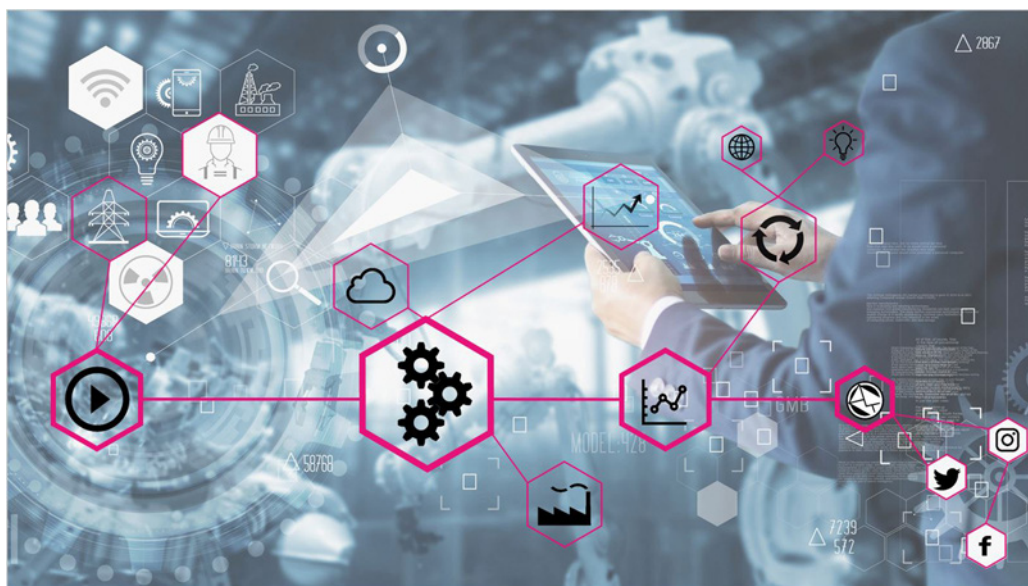
Uudelle uralle jo kesällä

Avointen opintojen maksuttomuuspäätökset osoittavat ammattikorkeakoulujen kantavan yhteiskuntavastuunsa hankalassa tilanteessa.

Kelan linjaus, joka on ollut voimassa vuoden 2019 alusta, tukee myös ammatillista lisäopiskelua. Sen mukaan 25 vuotta täyttänyt työtön voi opiskella enintään kuusi kuukautta kestäviä opintoja työttömyysetuuttaan menettämättä, jos opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa.

Kesän 2020 opintoihin ilmoittautumisen viimeiset päivät alkavat olla käsillä. Nyt jos koskaan kannattaa hyödyntää tämä poikkeuksellinen mahdollisuus. Sillä ”ei oppi ojaan kaada”, sanoi jo vanha kansa.

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori

Poikkeustilanne muuttaa teollisuuden toimintamalleja

Tämä kevät on ollut haastavaa aikaa monelle yrityksistä. Haastavuus ilmenee hyvin eri tavoin. Tämä kummallisellekin tuntunut tilanne on johtanut siihen, että päivittäisten palvelujen tarjoajat ovat keksineet hyvinkin omaperäisiä ratkaisuja liiketoiminnan säilyttämiseksi. Pienyrittäjien toiminnan kannattamista korostetaan, verkkokaupat toimivat aktiivisina ja kuljetuspalvelut ovat nousseet tärkeäksi osaksi päivittäistä toimintaa. Entäpä teollisuus?

Teollisuusyrityksillä on omat haasteensa. Liiketoiminnan pitäminen aktiivisena ja tuotannon jatkuvuuden varmistaminen ovat tärkeitä asioita. Tässä kriittiseksi tulee myös työntekijöiden pysyminen terveenä. Osaajia ei varsinkaan valmistavassa teollisuudessa ole liikaa vapaana tarjolla.

Kansainvälinen ihmisten liikkuvuus on pysähtynyt ja tällä on monen tasoisia seurauksia. Globaalien yritysten tai globaalissa verkostossa työskentelevien toiminnassa voi näkyä esim. asennus- ja huoltohenkilöiden liikkumisen estyminen, komponenttien saatavuus voi olla hankalaa ja tavaraa toimitetaan siinä laajuudessa, mikä on mahdollista.

Osassa teollisuuden yrityksistä poikkeustilanne vaikuttaa toiminnan hiljentymisenä ja Kauppalehden artikkelissa (2.4.2020) Teknologiateollisuus pääekonomistin Petteri Rautaportaan mukaan teknologiateollisuudessa kriisin pahin vaihe on vasta edessä. Teknologiateollisuus teki kyselyn tilanteen vaikutuksista ja kyselyyn vastanneista yrityksistä jopa 70 prosenttia on lomauttamassa henkilöstöään kolmen kuukauden kuluessa.

Osa teknologiayrityksistä taas on tilanteessa, missä tuotanto pyörii täysillä ja lisätilauksia ei voida ottaa enempää vastaan. Haasteena voi olla esim. materiaalien ja komponenttien

saatavuus tai henkilöresurssit. Nyt ne yritykset, jotka ovat satsanneet systemaattiseen kehittämistyöhön digitalisaaton ja automaation sekä toimitusverkoston osalta, ovat vahvoilla. Tuotannon hiljentymisen merkit voivat tosin olla vasta tulossa.

Logistiikan professori Katri Kauppi sanoi Aalto-yliopiston uutisissa (30.3.2020), että tilanteessa, missä materiaalien ja komponenttien toimitus katkeaa, ei välttämättä ole mahdollista suoraan löytää vastaavaa toimittajaa. Sen sijaan tulisikin ennemmin löytää toimittajia, joilla olisi mahdollisuus käyttää resursseja ja tuotantolinjojaan tarvittujen komponenttien valmistamiseen.

Myös toimittajaverkoston rakentaminen globaalisti eri alueille on järkevää ja tämä tulee tulevaisuudessa olemaan yksi tärkeistä asioista, mitä yritykset lähtevät kehittämään entistä enemmän. Toimitusketjujen riskienhallinnasta on tullut jo viime vuosina tärkeää, mutta sen merkitys tulee jatkossa korostumaan. "Jatkossa tullaan varmasti panostamaan läpinäkyvyyteen pidemmälle toimitusketjussa teknologian, tiiviimmän yhteistyön ja toimitusketjujen tarkemman kartoituksen muodossa", Kauppi toteaa.

Yle:n artikkelissa (14.3.2020) *Korona muuttaa maailmantaloutta pysyvästi: yritykset vetävät tuotantoa Kiinasta lähemmäs ja hyväksyvät kalliimman työn* Etlan toimitusjohtaja Aki Kangasharju myös korostaa toimitusverkoston maariskin vähentämistä. Kangasharju toteaa samalla, että Kiina on jo käynnistymässä tuotannon osalta, joten toivoa on, että tilanne palautuisi nopeasti.

Ennusteita tulee koko ajan uusia ja on mahdotonta sanoa, miten kauan ja millä voimakkuudella globaali tilanne vaikuttaa teollisuuden yrityksiin. Jollakin tapaa tämä poikkeuksellinen tilanne muuttaa herkkyyttä, miten yritykset reagoivat muutoksiin ja suunnittelevat uusia strategioitaan, että pysyvät jatkossakin kilpailukykyisinä ja pystyvät vastaamaan nopeasti muuttuviin tilanteisiin. Riskienhallinnasta tulee jatkossa yhä tärkeämpi osa liiketoimintaa.

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT, Savonia

Florence Nightingale ja COVID 19 – huomio hygieniaan

Tiistaina 12. toukokuuta 2020 tulee kuluneeksi 200 vuotta Florence Nightingalen, sairaanhoitajan ammatillisen perustan kehittäjän syntymästä. Nightingalen tie sairaanhoitajan työhön ei ollut helppo, vaikka ammatti kiinnosti häntä jo nuorena. Varakkaiden keskiluokkaisten vanhempien mielestä Florencen toive sairaanhoitoon perehtymisestä ei ollut soveliasta, sillä sairaanhoitajat olivat 1800-luvun puolivälissä kouluttamattomia. Heitä pidettiin tietämättöminä, huonomaineisina ja juopotteluun taipuvaisina.

Florence pääsi kuitenkin perhetuttaviensa kanssa matkustellessaan tutustumaan sairaaloihin Euroopassa ja Egyptissä. Vuoden 1850 alussa hän aloitti harjoittelun katolilaisten ylläpitämässä sairaalassa ja pääsi tutustumaan Saksassa Theodor Fliednerin johtamaan diakonissalaitokseen, jossa hän seuraavana vuonna suoritti kolme kuukautta kestäneen koulutusjakson ja päätyi sairaanhoitajaksi.

Krimin sota syttyi 1854 ja pian levisi tieto haavoittuneiden brittisotilaiden huonosta kunosta. Nightingale kutsuttiin johtamaan Turkkiin lähetettävää 38 vapaaehtoisen sairaanhoitajan ryhmää ja järjestämään haavoittuneiden sotilaiden hoito. Sodassa Nightingale ymmärsi hygienian merkityksen kokemuksen kautta. Haavoittuneiden sotilaiden hoidon tulokset olivat huonot. Haavat märkivät ja haisivat, koska niitä ei puhdistettu ja sidoksia ei vaihdettu. Monet haavoittuneista kuolivat haavakuumeeseen. Lisäksi sotasairaaloidessa kuoli runsaasti potilaita tarttuviin tauteihin, kuten koleraan ja pilkkukuumeeseen. Sotilaiden kuolema oli seitsemän kertaa todennäköisempää sairaalassa kuin taistelussa. Nightingale muutti sotasairaaloiden hoito- käytänteitä; potilaita pestiin, haavasidokset vaihdettiin, uloste ja virtsa-asiat tyhjennettiin. Seurauksen oli, että sotavammojen ja tarttuvien tautien aiheuttamat miehistötappiot vähenivät englantilaisten joukkojen keskuudessa aivan ratkaisevasti. Hygieniä haavoittuneiden hoidossa oli vaikuttavaa.

Nightingale oli myös kiinnostunut tilastoista ja hän kokosi Turkin sairaaloista ja niiden kuolleisuudesta merkittävää tilastotietoa, jota hän kuvasi käyttäen grafiikkaa. Voidaan todeta, että Nightingale oli hygienian kehittämisen lisäksi myös pioneeri lääketieteellisen ja tilastotiedon viestimisessä helposti ymmärrettävällä tavalla. Tieto oli saatavissa käyttöön laajasti, myös niillä henkilöillä, joiden lukutaito ja käsitteellistämisen kyky eivät olleet hyvät. Nightingalea voidaan pitää näyttöön perustuvan hoitotyön alullepanijana ja tieteen popularisoijana. Vuonna 1887 Nightingale perusti maailman ensimmäisen sairaanhoitajakoulun Lontooseen, St. Thomaksen sairaalaan ja siitä katsotaan sairaanhoitajan ammatillisen toiminnan alkaneen.

Nightingalen syntymän 200 vuoden merkkipaalu on ollut tärkeä tekijä siihen, että WHO on nimennyt vuoden 2020 sairaanhoitajan ja kätilön juhluvuodeksi. Tällä hetkellä vuosi ei ole terveydenhuollon ammattilaisille juhlaa vaan työtä, työtä ja työtä haastavissa olosuhteissa. COVID 19 on nostanut uuteen valoon Nightingalen viestin hygienian merkityksestä hoitotyössä. Hygieniä ja aspetiikka ovat sairaanhoitajan osaamisen peruspilareita, joille ammatillinen toiminta nojaa. Tärkeä osa sairaanhoitajan ammatti-identiteettiä on ns. aseptinen omatunto, joka tarkoittaa sitä, että kaikessa toiminnassa tulee suojata potilasta tarpeettomalta mikrobikontaminaatiolta ja minimoida infektion riski. Oman toiminnan lisäksi tämä ulottuu myös kollegoiden, omaishoitajien ja potilaan toiminnan arviointiin ja ohjaamiseen niin, että infektiot voidaan ehkäistä eikä potilaan ja muiden henkilöiden

Florence Nightingale noin vuonna 1850 . Kuva: Wikipedia.

turvallisuus vaarannu. Tämän vuoksi COVID 19 -epidemian aikana säästötoimiin tai puutteelliseen tietoon perustuvat toimintaohjeet ja suojarusteiden puute saavat sairaanhoitajan ristiriitaiseen tilanteeseen; miten estää tartunnat ja mahdolliset sairastumiset, jos parhaat mahdolliset keinot ja varusteet eivät ole käytettävissä. Tällöin työtä joutuu tekemään vastoin ammatin keskiestä tieto- ja arvoperustaa, joka johtaa syyllisyyden tunteeseen, pelkoon ja ahdistukseen. Riski ammattilaisen uupumiseen kasvaa.

Nightingalen sinnikkyyttä ja periksi antamattomuutta tarvitaan voittamaan pandemian aiheuttamat haasteet hoitotyössä. Myös toimivan tilastoinnin ja selkeän viestinnän tarve on suuri. Kaikkien kansalaisten tulee ymmärtää mistä COVID 19 -pandemiassa on kysymys ja miten tartuntoja voidaan ehkäistä. Mitä kansalaisena voit tehdä viruksen leviämisen pysäyttämiseksi.

COVID 19 -pandemia on todellakin nostanut sairaanhoitajan ja kätilön työn keskiöön. Ympäri maailmaa sairaanhoitajille ja kätilöille hurrataan ja taputetaan. Heidän ammatillinen osaamisensa hygieniasta infektioiden torjunnassa on perusta, jolle COVID 19 -tartuntojen ehkäisy ja potilaiden turvallinen hoito perustuu.

Tänään 5.5.2020 vietetään maailman käsihygienian päivää. Pese kädet huolellisesti vedellä ja saippualla, ja mikäli niitä ei ole saatavilla käytä käsidesiä.

Pysytään terveenä!

Salla Seppänen, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Mustia joutsenia ei näy. Kuva: Jyri Wuorisalo.

Uljas uusi maailma

52

“Huonot ajat olemme me. Hyvät ajat olemme me.” Näin saattoi tokaista Augustinus 300-luvulla. Niin tai näin mutta oivallinen ajatus silti. Korona-kriisi on lisännyt kiinnostusta tulevaan enemmän kuin mikään muu ilmiö aikoihin, ilmastonmuutos on ollut liian hidaskäyttöinen muutosvoima ajattelun ja toiminnan radikaaliin uudistumiseen mutta nyt meillä on tarpeeksi järjestyttävä kokemus siitä, miksi on syytä uudistaa elämäntapojamme ja suhdetta tulevaan. Vielä muutama kuukausi sitten teimme suunnitelmia ja valintoja aatoksella, jotta on kaikki niin kuin ennenkin. Nyt on turhaa haikailla kunpa kaikki ois niin kuin ennenkin. Kaupan päälle saamme vielä entistä parempaa varautumista ilmastonmuutoksen seurauksiin. Huonot ajat olemme me. Hyvät ajat olemme me.

Olemme jopa toivoneet, että korona-kriisi olisi ollut ns. Musta joutsen eli tapahtuma, joka on erittäin epätodennäköinen ja joka ei ole ennustettava ja sillä on valtava vaikutus. Mutta näinhän ei ole, sillä pandemioita on aina ollut ja niitä on aina oleva, tämäkin oli tiedossa jo vuosien ajan tiedeyhteisön vahvasti viestimänä. Vaikka näin sattuu usein, niin olemme sokeita tunnustamaan ja näkemään, että tällainen tapahtuma voi sattua esimerkiksi omalle uralle, yritykselle tai sijoitukselle. Ongelma ei siis ole eriväriset joutsenet, vaan se, että emme varaudu kokonaisvaltaisesti tulevaisuuteen. Ennakoinnista ja varautumisesta eli ennustamisesta on tullut yhtäkkiä elintärkeää.

Meidän pitää oppia entistä paremmin kehittämään tulevaisuustaitoja ja kykyä kuvitella vaihtoehtoisia tulevaisuuksia. Erityisen tärkeää tämä on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa eli toiminnassa, jonka avulla rakennamme pohjaa kestäväälle kehitykselle. Väittäisin, että ratkaisuihin uudistumiselle ovat luova ajattelu ja missiolähtöinen toiminta. Luovaa ajattelua tarvitaan esimerkiksi kun siirrymme tuotelähtöisestä ajattelusta palvelujen tuottamiseen ja kun rakennamme uusia kokonaisvaltaisia ratkaisuja, joissa yhdistyvät erilaiset tiedot ja taidot. Luova ajattelu kumpuaa luovasta osaamisesta eli kyvystä ajatella toisin, yhdistellä asioita yllättävästi ja nähdä uudella tavalla keskinäisriippuvuuksia. Tarvitsemme nyt enemmän kuin koskaan taiteilijoita, tutkijoita ja yrittäjiä yhteiskehittämään

vaihtoehtoisia tulevaisuuksia, jotta pääsemme luomaan uusia ratkaisuja, joilla käänämme kehityksen suuntaa kestäväksi.

Luovan ajattelun lisäksi tarvitsemme missiolähtöistä toimintaa. Missioilla pyritään ratkaisemaan suuria globaaleja haasteita. Viimeinkin lausahdus "ajattele maailmanlaajuisesti, toimi paikallisesti" on käsin kosketeltavaa; se mikä toimii Pohjois-Savossa on skaalattavissa maailmalle ja toisin päin. Tähän luo perustan YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030. Uudessa missiolähtöisessä toiminnassa maailmanparannus on viety ruohonjuuritasolle eli tarvitsemme konkreettisia uudistuksia maa- ja metsätalouteen, terveyden edistämiseen, sairauksien hoitoon, vesien puhdistukseen, energian tuottamiseen, liikkumiseen jne. Samalla meidän on kyettävä estämään siiloutuminen eli näiden kestävän kehityksen osa-alueiden pyöriminen omassa karsinassaan. Missiopohjaisen toiminnan viisaus on siinä, että se kytkee eri osa-alueet toisiinsa luovalla tavalla; meidän on opittava näkemään, miten asiat kytkeytyvät toisiinsa niin, että syntyy hyvinvointia edistäviä kokonaisratkaisuja, jotka ovat uutta liiketoimintaa.

Tämän blogin otsikko sisältää hirvittävän vaaran; Uljas uusi maailma on Aldous Huxleyn vuonna 1932 julkaistu tietesisromaani. Se on George Orwellin romaanin Vuonna 1984 ohella yksi 1900-luvun merkittävimmistä tulevaisuusfiktioista. Molemmat ovat kauhukuvia tulevaisuuden yhteiskunnasta. Meillä on varmasti 2000-luvulla riittävä sivistystaso muuttaa tulevaisuutta eri suuntaan kuin noiden kirjojen tulevaisuuskuissa ennustetaan! Huonot ajat olemme me. Hyvät ajat olemme me.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Boostia pk-yrittäjän kesään

54

Yrityksille on tarjolla runsaasti korkeatasoista ja ilmaista neuvontaa koronatuken hakemiseksi. Uusyrityskeskukset, konsulttiyritykset, yrittäjäjärjestöt, kuntien elinkeinopalvelut sekä myös Business Center Pohjois-Savo on mukana näissä neuvontatalkoissa.

Yritykset tarvitsevat rohkeaa, uudistavaa otetta ja ajattelua yrityksenä tulevaisuuteen.

Nyt on oivallinen, aivan uudenvuoden mahdollisuus yhdistää Savonia-ammattikorkeakoulun eri alojen opiskelijoita ja pk-yrittäjiä liiketoimintansa kehittämiseen raikkaalla otteella.

Pk-yrittäjä, tartu tarjoukseen ja lähde mukaan Summer Boost 2020 –tulevaisuusprojektiin: <https://portal.savonia.fi/amk/fi/palvelut-yrityksille/summer-boost-2020>

Kyse ei ole perinteisestä kesätyöstä, vaan yritykselle ja opiskelijalle konkreettisesti hyödyllisestä yhteiskehittämisestä.

Samalla vastuullinen yritys auttaa opiskelijaa samassa pandemia-ahdingossa, jossa kesätyöpaikat hupenivat alta juuri kesän kynnyksellä.

Idea on se, että yrittäjää saa nohevia opiskelijoita, opiskelija saa arvokasta työelämäkokeemusta. Kyseessä on win-win -tilanne eli molemmat voittavat. Monialaista tiimiä ohjataan ammattimaisesti.

Summer Boost on tehty yrittäjille todella helpoksi. Opiskelija saa projektityöstään korvauksen, mutta työnantajan velvollisuudet eivät kaadu yrittäjälle. Niistä vastaa Savonia.

Lopputuloksena syntyy yrityksen liiketoimintaa eteenpäin vieviä, konkreettisia tuote-, palvelu- ja liiketoimintamalleja.

Korona ei lannistanut Business Centerin toimintakaan, päinvastoin. Olemme kehittäneet ja kokeilleet käytännössä uusia tapoja lähestyä ja kohdata yrittäjyydestä kiinnostuneita ja pk-yrittäjiä.

Huikkea kokemus ja menestys oli kuukausi sitten järjestetty Pohjois-Savon ensimmäinen Havuja#!&! Nuotiopiirin live stand up -esitys verkkolähetyksenä.

Lähes 100 osallistujaa seurasi jännittyneenä, miten stand up -koomikko Teemu Vesterinen selvisi myös hänelle ensimmäisestä verkkolive-esityksestä.

Tapahtumayrittäjä Juha Jylhäsalmi avasi samassa lähetyksessä värikkäasti omaa yrittäjän taivaltaan. Sitkeä yrittäjä ja Savonian alumni ei ole jäänyt ihmettelemään, eikä kekseliäisyyttä ole puuttunut enenkään.

Koronapandemia sotki hänen tulevaisuuden suunnitelmat. Juha ei lannistunut, vaan nousi jaloilleen maailman muutoksista huolimatta.

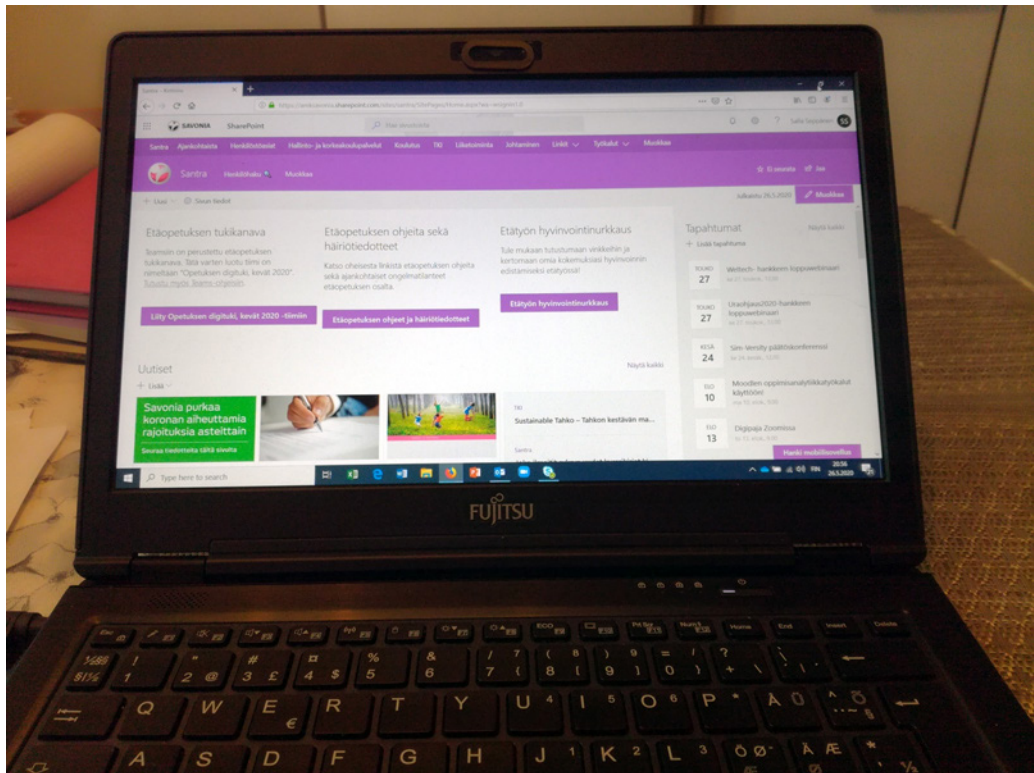
Seuraava Havuja#!&! Nuotiopiiri verkossa on jälleen 25.5., klo 15. Kannattaa ilmoittautua mukaan: <https://webropol.com/s/nuotio2505ilmo>

Virtuaalinuotio ääressä BikeTaxi-yrittäjä Miika Keihänen kertoo yrittäjätarinansa. Sonja Lehtomäki ja lita Sallinen avaavat yhteisestä intohimoaan ja arvopohjaansa, josta syntyi muotoilun välitysyritys Hathunters.

Kaija Sääsکی
johtaja, Business Center Pohjois-Savo

Business Center Pohjois-Savo:

Pohjois-Savon kasvun ja elinvoimaisuuden varmistaminen yrittäjyys- ja innovaatioympäristöä kehittämällä -hanke. Rahoittajat: Etelä-Savon ely-keskus (ESR) ja Pohjois-Savon liitto (EAKR).

Kuva: Salla Seppänen.

Yksin vaiko yhdessä – ajatuksia etäjohtamisesta

Tämä kevät on tehnyt etätyöstä arkea. COVID 19 -virus pakotti suurimman osan meistä tarkastelemaan omaa työtä uudella tavalla. Mitä voin tehdä kotona ja miten? Henkilökohtaisesti olen vahvasti ollut sitä mieltä, että johtamista ei voi tehdä etänä, koska johtamisessa tärkeää on yhteisöllisyys, avoin dialogi; ajatusten ja ideoiden jakaminen, toisilta oppiminen ja yhteisen osaamisen näkyväksi tekeminen.

Nyt olen ollut kymmenen viikkoa täydellisesti etätyössä kotona, keittiön pöydän ääressä, nauttien ruutu-aikaa kahdeksasta kymmeneen tuntiä päivässä. Johtaminen on muuttunut Teams- ja Zoom- palaverien kautta käytyihin keskusteluihin ja neuvotteluihin, jotka soljuvat katkeamattomana nauhana työpäivässä. Hyppään hetkessä aiheesta toiseen. Ihmiset ruudun takana vaihtuvat. Usein miten ei näytetä kuvaa, koska se vie kaistaa, joten vuorovaikutus on audiitiivista – puheeseen ja sen tulkintaan perustuvaa. Otan kantaa, perustelen, kysyn, tarkennan tulkintaani, teen yhteenvetoja ja jatkosuunnitelmia, ja päätän palaverieja. Keskustelujen ja kokousten ajan teen ruutuvihkoon muistiinpanoja asioista, jotka tulee muistaa, koska ne vaativat tekemistä ja niitä tulee viedä eteenpäin.

Kokoukset ja palaverit vaativat paljon tarkkaavaisuutta ja keskittymistä. Päivän ajan sähköpostiini tulee viestejä tasaiseen tahtiin. Luen niitä aina kun vain on sopiva väli tai sitten

työpäivän päätteeksi. Teams kymmenine ryhmineen on suorastaan tappava kaaos. Lista ratkaisua odottavista tehtävistä eri ryhmissä kampittaa minut työpäivän päätteeksi vielä tietokoneelle. Ei ihme, että illalla on päästävä ulos liikkumaan. Aistit kaipaavat värejä, tuulen suhinaa, linnun laulua ja liikettä sekä visuaalisena että kehollisena kokemuksena.

Minä, kuten varmaan moni muukin, olen löytänyt itsestäni introvertin, joka viihtyy etätyössä yllättävän hyvin. Sekin on tärkeää, jotta etätyössä ei koe turhautumista ja jopa uupumista.

Johtajana olen kokenut huolta henkilöstön jaksamisesta, kun en arjessa voi vaihtaa ohimennen kuulumisia, nähdä kasvoja ja ilmeitä. Lukea mahdollisia väsymyksen merkkejä. Rohkaista ja antaa positiivista palautetta. Pelkään, että olemme työyhteisössä nyt liian yksin, ilman toistemme tukea ja kannattavaa voimaa.

Kokemukseni on, että etäjohtaminen on kovin aikataulutettua ja asiapitoista. Kohtaamiset etänä pitää sopia etukäteen. Etsiä kalenterista aikatauluavustajan kautta kaikille sopiva aika vaihtaa ajatuksia ja jakaa näkemyksiä. Tuntuu, ettei voi vain soitella ja kysyä mitä kuuluu. Sehän olisi turhanpäiväistä, jopa toisen ajanhaaskausta. Huomaan, että olen siirtänyt arjen välttämättömät tehtävät verkkoon, mutta en ole osannut rakentaa yhteisöllisyyttä ja aitoja kohtaamisia etänä.

Tiedän, että etäjohtaminen voisi olla paljon vuorovaikutteisempaa, koska digitaalisuus mahdollistaa niin paljon erilaista yhdessä tekemistä. Sosiaalisessa mediassa jaamme paljon asioita, jotka ilahduttavat meitä, ja joiden toivomme ilahduttavan myös toisia. Otamme kantaa asioihin. Olemme eri mieltä tai tuemme toistemme näkemyksiä. Tunnumme yhteenkuuluvuutta ja iloitsemme yhteisistä onnistumisista. Tarvitsemme sosiaalisen median kaltaista virtuaalista toimintaympäristöä ja –kulttuuria myös työyhteisöön. Missähän se piileksii?

Jo vuosia sitten todettiin OECD-maiden kansalaisten digitaaitovertailuja tehdessä, että suomalaiset olivat loistavia käyttämään digitaaitoja vapaa-aikanaan, mutta työssä niiden käyttö oli rajallista. Tämä näyttää olevan totta edelleen. Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat luonnistuvat meiltä yksityiselämässä, mutta innovaatiot digitaaliseen yhteisöllisyyteen työpaikoilla taitavat olla vielä keksimättä. Olisiko se seuraava digiloikka?

Salla Seppänen, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Boostia kilpailukykyyn – teollisuuden yritysten edellytys

Kevään haasteiden keskellä yritysten kyky toimia ja pärjätä on ollut puheenaiheena. Yksi yrityksen toiminnan laaja mittari, mikä on tosin noussut esille jo pidemmän aikaa teollisuuden yritysten tilannetta tarkasteltaessa, on kilpailukyky. Kilpailukykyä puhuttaessa tulee usein tarkasteluun globaalit markkinat ja vienti. Teollisuuden yritykset vastaavat yli puolesta Suomen viennistä (Teknologioteollisuuden tilastot 2020) ja teollisuudella on vahva asema Suomen kilpailukykyyn edistäjänä. 2000-luvun alussa Suomi oli Maailman talousfoorumin (WEF) kilpailukykyvertailussa ykkösenä (Keskuskauppakamarin julkaisu 2020). Sen jälkeen asema on laskenut. Mistä yritysten kilpailukyky sitten koostuu?

Kilpailukyky ei ole mikään yksiselitteinen asia ja se voi liittyä yrityksen talouden kasvedellytyksiin tai vaikkapa talouden tasapainoon. Tarkastelunäkökulma voi olla valuuttakurssit, työvoimakustannukset ja työn tuottavuus tai joustava toimintaympäristö ja innovaatiot. Kilpailukykyä voi olla myös hinta, markkinat ja osaaminen. Vuoden 1979 Suomen Pankin julkaisussa Tapio Peura kirjoittaa teollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn tarkoittavan mm. vientituotteiden suhteellisia hintoja, talouden ulkoista tasapainoa ja vientiteollisuuden kannattavuutta. Nämä pätevät nytkin.

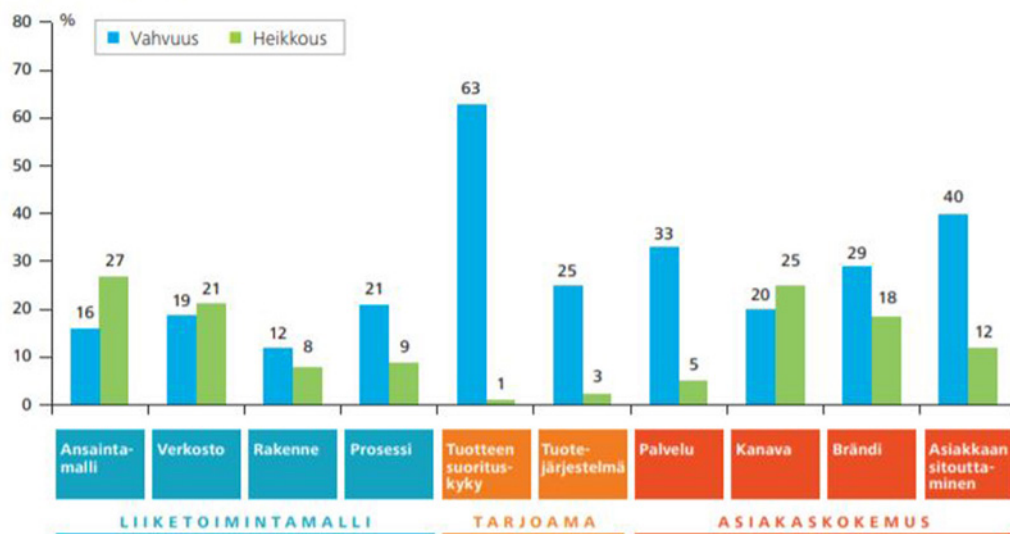
Deloitte ja LUT-yliopiston yhteistyönä keväällä 2014 toteutetussa raportissa Suomalaisen teollisuuden tulevaisuus, kilpailukyky vaatii rohkeita innovaatioita käy ilmi, että yritysten kilpailukyky keskittyy vahvasti tuotteen suorituskykyyn (kts. kaavio). Keskimäärin suomalaiset yritykset käyttivät 1,6 tarkasteltua kilpailukyvyn lähdettä, kun innovatiiviset yritykset hyödyntävät näitä kaksi kertaa enemmän. Globaalisti yritykset hyödynsivät keskimäärin näitä lähteitä 1,8.

Yritysten kilpailukyky keskittyy vahvasti tuotteiden ja palvelun lisäksi brändiin ja asiakkaan sitouttamiseen. Suomessa ollaan hyviä innovoimaan ja kehittämään uusia tuotteita, mutta tulevaisuudessa korostuu menestyminen myös muissa osa-alueissa. Kilpailukyky voi tarkoittaa myös myyntiä ja markkinointia tai tuotteen laatua ja sellaisia tekijöitä, mitä muilla ei ole eli ylivoimatekijöitä kuten tuoteominaisuudet, palvelut ja saatavuus.

Tuotteiden ylivoimaisuustekijöiden aikaansaaminen edellyttää usein tuotekehitys- ja tutkimustyötä. Lisäksi pitää kehittyä myös muilla osa-alueilla. Erilaisissa TKI-hankkeissa on ollut kovasti viime aikoina teemoina tuottavuuden kehittäminen, automaatio, digitali-

Yritysten kilpailukyyn lähteet

Kaavio: Deloitte, raportti Suomalaisen teollisuuden tulevaisuus, kilpailukyky vaatii rohkeita innovaatioita 2014.

saatio, työvoiman saatavuus ja imagotyö. Nämä ovat myös edellytykset kansainvälisille markkinoille. Tutkimus- ja kehitystyön rahoituskanavat haluavat tukea suomalaisten yritysten liiketoiminnan kehitystä ja viennin kasvua ja näin edistää yritysten kilpailukykyä.

Business Finlandin tiedotteessa (2019) asiantuntija Jarmo Raittila sanoo: "Emme pysty kilpailemaan halvoilla hinnoilla – kilpailukyvyyn pitää tulla muualta, kuten osaamisesta, vastuullisuudesta ja koulutetusta työvoimasta". Osaaminen onkin suomalaisten yksi kilpailuetu.

"Kilpailukyky syntyy tuottavuuden kasvusta, ja tuottavuus syntyy uusista innovaatioista ja uudesta osaamisesta", sanoo Matti Mannonen Teknologiateollisuuden blogissa (8.5.2020). Mannonen listaa toimenpiteitä kasvun edistämiseksi ja niitä ovat esim. TKI-toimintaan panostaminen ja sen rahoituksen turvaaminen, panostus digitalisaation vauhdittamiseen ja korkeakoulutuksen kehittäminen.

Suomi on innovaatioiden ja digitalisaation kärkimaita. Nyt pitää osata hyödyntää kaikki elementit, millä kilpailukykyä voidaan vahvistaa. Panostakaa teollisuuden yritykset TKI-toimintaan, keskittykää osaamisen kehittämiseen ja valitkaa tarkoituksenmukaiset kilpailukyyn lähteet!

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT
Savonia

Ei kun tehdäänkin näin – korkeakoulut muutosten keskellä

Koronakoronakorona.... Uutisissa ja mediassa samaa asiaa kyllästymiseen asti. Siltä on tuntunut – ainakin minusta välillä.

Mutta kaikki tuo ihan aiheesta, sillä korona on vaikuttanut elämäämme niin monella tavalla. Tässä kirjoituksessa näkökulmani on ammattikorkeakoulujen kevät maaliskuusta tähän päivään.

Maaliskuussa – niin kuin kaikki tiedämme – kevätlukukauden opintojen toteutussuunnitelmat menivät uusiksi, kun korkeakoulut hyppäsivät etätyöskentelymoodiin muutamassa päivässä. Kovin syvällistä learning designiä tuskin monikaan opettaja ehti tehdä etäopetukseksi ja -opiskeluksi muuttuville kursseille.

Kevät meni. Opettajille ja opiskelijoille tehtyjen kyselyjen perusteella siitä selvittiin kokonaisuutena ottaen varsin hyvin. Opettajien suurimmaksi tueksi ovat osoittautuneet avuliat kollegat, ja verkossa on luotu uudenlaista yhteisöllisyyttä. Opiskelijoista uusi tilanne oli oudoin opintojen alkupuolella oleville ns. päiväopiskelijoille, ja erityisesti he olisivat kaivanneet enemmän ohjausta ja tukea etäopiskelun käytännöissä.

Syysykin näyttää erilaiselta

Miltä näyttää ammattikorkeakoulujen syksy? Tässä vaiheessa kevättä syksyn suunnittelu alkaa normaalisti olla jo pulkassa. Mutta ei tänä vuonna. Koska syksyn koronatilanteesta ei kukaan tiedä varmasti, korkeakouluissa varaudutaan epävarmuuteen.

Itä-Suomen yliopisto on ilmoittanut, että opetus jatkuu pääosin verkossa myös syksyllä. Savonia-ammattikorkeakoulussa syksyyn normaalisti kuuluvaa lähiopiskelua vähennetään. Tavoitteena on, että kampuksilla on vain noin 40 % tavallisesti suunnitellusta opiskelijamäärästä. Näin pystytään säilyttämään turvavälit mm. ruokailussa ja varmistamaan hygieniasta huolehtiminen.

Edellä kuvattu linjaus tarkoittaa, että syksyksi kaavailut lukujärjestystunnit menevät osin uusiksi.

Toinen syksyyn muutoksia aiheuttava päätös on hallituksen lisätalousarviossa korkeakouluille antamat lisäaloituspaiikat syksyille 2020. Ammattikorkeakoulut saivat yhteensä 2200 paikkaa, joista esim. Savonia saanee 100 – 150 paikkaa. Myös nuo paikat vaikuttavat jo tehtyihin suunnitelmiin.

Kesällä riittää vielä tekemistä

Kaiken tämän keskellä monissa korkeakouluissa lisättiin kesälle sekä avoimia opintoja että korkeakoulujen välistä ristiinopiskelutarjontaa. Tänä kesänä Savoniassa opiskelee ennätyselliset reilusti yli tuhat avoimen amk:n opiskelijaa ja noin 10 000 ristiinopiskelijaa omien opiskelijoiden lisäksi. Voinee pitää saavutuksena, että muutosten keskellä tehdään opiskelijamääräennätyksiä.

Muuttuva palikka ovat olleet myös opiskelijavalinnat, joista on julkisuudessaakin keskusteltu vilkkaasti. Ammattikorkeakoulujen yhteinen valintakoe muuttui koronan takia yksivaiheisesta kaksivaiheiseksi. Ensimmäinen verkossa tapahtunut vaihe oli 4.6., ja se on nyt onnistuneesti takana. Toinen kampuksilla tapahtuva vaihe on juhannuksen jälkeisellä viikolla, ja siihen valmistaudutaan parhaillaan.

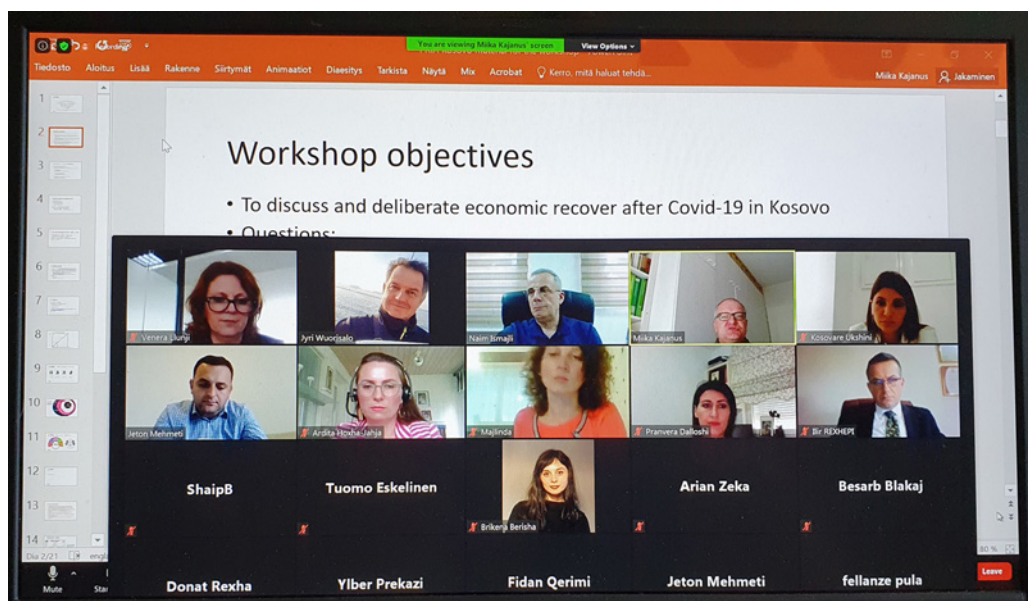
Kaikki nämä muutokset ovat pitäneet korkeakoulujen väen kiireisenä, kun suunnitelmat ovat menneet uusiksi monta kertaa. Eikä kukaan tiedä, miten kauan tätä "Ei kun tehdäänkin näin"-aikaa kestää.

Miten suhtaudut muutoksiin?

Meistä jokainen reagoi ja suhtautuu muuttuviin olosuhteisiin omalla tavallaan. Amk-opettajille suunnatun kyselyn tuloksissakin näkyy ääripää: joillekuille etäopetus ja -työskentely sopivat oivallisesti ja ne ovat olleet osa arkea jo aiemmin, joku toinen kaipaa kovasti lähikontakteja ja toivoo erityisjärjestelyjen ajan loppuvan pian.

Yhdenlaista suhtautumista muutoksiin kuvaa muumisitaatti "Kyllä on jännittävää elää, ajatteli Muumipeikko. Kaikki voi hetkessä kääntyä ihan ylösalaisin – ilman mitään syytä."

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Inhimillisen turvallisuuden työpaja Pristina-Kuopio.

Kriisinhallinta kuuluu kaikille

Maailma on puolessa vuodessa muuttunut rajusti. Kriisinhallinnasta on tullut jokapäiväistä toimintaa. Tulevaisuuden rakentamisessa tarvitsemme uudenlaista ajattelua kriisinhallintaan, koska koronapandemia on tietysti terveyskriisi mutta ennen kaikkea se on inhimillisen turvallisuuden kriisi. Pandemia on osoittanut, että arjen turvallisuus on uhattuna joko fyysisesti esimerkiksi terveyden, ruoan ja elinkeinojen suhteen tai henkisesti turvallisuustunteen heiketessä. Tästä johtuen kriisi koskee meitä kaikkia ja siksi sen hallinta kuuluu meille kaikille. Meillä on omistajuus kriisiin ja sen hallintaa ei voi oikein ulkoistaa kriisinhallinnan ammattilaisille.

Otimme Savonia-ammattikorkeakoululla haasteen vastaan ja päätimme luoda kriisinhallintaan uuden menetelmän, jotta mahdollisimman monen kriisin omistajan ääni tulisi kuultua tulevaisuuden rakentamisessa. Laitoimme tavoitteeksi työelämän ja aluetalouden edistäminen sekä alueen elinkeinorakenteen uudistaminen pandemiasta toipumisessa siten, että tarkastelun keskiössä ovat haavoittuvimmat yhteisöt ja yksilöt. Viitekehyksenä on tietysti kestävä kehitys. Tuloksena syntyi inhimillisen turvallisuuden (Human Security) ajatteluun perustuva nopean vaikuttavuuden ennakoarviointimenetelmä (Prospective Rapid Impact Assessment – PRIA), jonka avulla osalliset ihmiset voivat etsiä ratkaisuja jo kriisitilanteen ollessa päällä. Näin ainakin uskoimme ja lähdimme kentälle hakemaan kokemusta ja näkemystä. Tässä kriisin aikaisessa sosiaalisen eristäytymisen ja liikkuvuuden rajoitusten maailmassa kenttä tarkoitti internetiä ja yhteiskehittämisen kommunikaatio-työkaluja. Kriisinhallinta tapahtuu nykyään yhä enemmän myös verkoissa.

Ensiksi suuntasimme Romaniaan etsimään aluetason ratkaisuja Korona-viruksesta selviämiseen. Savonian asiantuntijat Miika Kajanus, Tuomo Eskelinen ja allekirjoittanut fasilitoivat Suceavan alueella virtuaalisen inhimillisen turvallisuuden -työpajan, jossa toistakymmentä alueen avainhenkilöä etsi ratkaisuja alueen kehittämiseen ja uudistamiseen digitaalitaloutta vahvistamalla (EU-kielellä Economy 4.0). Tulokset ja palaute kannustivat jatkamaan valitulla tiellä. Seuraavaksi suuntasimme Kosovoon ja siellä pääkaupunki Pristinaan. Fasilitointitiimiin liittyi uutena jäsenenä Savonialta Ardita Hoxha-Jahja. Pristinas- sa teemana virtuaaliselle inhimillisen turvallisuuden työpajalle oli talouden elpyminen Covid-19:n jälkeen Kosovossa. Tulokset ja palaute olivat taas antoisia ja eteenpäin kannustavia.

Mitä tästä opimme? Se ainakin on tullut selväksi, että kriisinhallintaan liittyen luottamus- verkostot ja varautuminen ovat avainasemassa aluekehityksen ja liiketoiminnan uudis- tamisessa. Pandemia on opettanut meille, jotta nykypäivän kriisit ovat monimutkaisia ja - ulotteisia. Ne ovat keskinäisriippuvuuksien vyyhti, jonka selvittämiseen tarvitaan kaikkia ihmisiä. Verkostoyhteistyö vahvistaa myös kriiseihin varautumista, niissä toimimista ja niistä palautumista. Ennakointi ja varautuminen auttavat esimerkiksi yrityksiä hyödyntä- mään kestäväen tulevaisuuden mahdollisuuksia ja varautumaan jopa yllättäviin muutok- siin.

Pandemian jälkeen tuskin voimme tuodittautua siihen, että seuraava kriisi on kaukana tulevaisuudessa; ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt pitävät siitä huolen. Siksi on tärkeää oppia kuulemaan kriisin aikana laajasti eri ihmisryhmiä, miten inhimillistä turvallisuutta rakennetaan koko ajan riippumatta siitä, miten kriisi etenee. Tähän internet ja yhteiske- hittämisen työkalut tarjoavat loistavan mahdollisuuden.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Martti Ahtisaaren koulun 6B:n oppilaat alakoulun päättäjaisissä. Kuva: Helena Grönqvist.

Ei ole sattumaa – Vuoden koulu

Ei ole sattumaa, kun Vuoden koulu -kunniamaininnat tulivat Kuopioon: Savonia-ammattikorkeakoululle ja Martti Ahtisaaren koululle.

On sattumaa, kun Martti Ahtisaaren eli Martin koulussa poikani sai vahvat eväät opintielleen esikoulusta alkaen.

Sattumalta työskentelen Savoniassa. Pääsin nuorena lettipäänä sijaiseksi Kuopion kauppaoppilaitokseen. Heti alkoi ammattikorkeakoulu-uudistuksen luominen Suomeen. Jäin koukkuun ammatilliseen koulutukseen, ja sillä koulutiellä olen edelleen.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ valitsee vuosittain vuoden koulun, oppilaitoksen tai päiväkodin. Vuoden koulu -tunnustuksen saa esimerkiksi toimiva yksikkö, jossa oppilaat ja henkilöstö viihtyvät.

Tunnustus on tapa todistaa suomalaisen koulutus- ja kasvatustajärjestelmän korkeaa tasoa ja hyvää, mallikasta työyhteisöä. Vuoden koulu, oppilaitos tai päiväkotitunnustusta on jaettu vuodesta 1991.

Vuoden 2020 Vuoden koulu -kilpailun voitti Kosken lukio Varsinais-Suomesta. Martin koulun ja Savonian lisäksi kunniamaininnan sai päiväkotit Hukanpesä Joensuusta. Kyllä Itä-Suomessa osataan kasvattaa ja opettaa.

Savonian kunniamaininnan perusteluissa korostuivat henkilöstön ja opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet. Ammattikorkeakoulussa opinnot etenevät hyvin, ja koulu on myös kansainvälisesti kiinnostava. Henkilöstön ja opiskelijoiden hyvinvointiin on panostettu eri tavoin. Tästä tunnustuksena Savonia sai ensimmäisenä korkeakouluna Suomessa Great Place to Work -sertifikaatin.

Martti Ahtisaaren koulussa rehtori, opettajat ja ohjaajat tekevät työtään täydellä sydämellä. Oppilaiden osaamisen kehittyminen, oppiminen ja sen tukeminen ovat erittäin ammattitaitoisia. Koulu on edistysellinen monipuolisessa ja moniammatillisessa yhteistyössä ja opetuksessa: erityisesti laadukkaassa pedagogisessa osaamisessa.

Martin koulussa on onnistuttu yhdistämään luokkiin erilaiset oppijat, ja heidän tuki on varmistettu. Vuorovaikutus ja viestintä koulun henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien/vanhempien kanssa on avointa ja mutkatonta. Kansainvälisyys ja eri kulttuurien oppiminen ovat koulun arkipäivää.

Opettajat ja ohjaajat ovat niin alakoululaisen kuin korkeakouluopiskelijankin tärkein kouluarjen, opiskelun tukipilari.

Heti lomien jälkeen syksyllä kunnissa alkavat vuoden 2021 talousarvioiden suunnittelut. Valtuutetut, panostakaa varhaiskasvatukseen ja kaikkiin kouluasteisiin. Näin taataan parhaat oppimisen eväät Pohjois-Savon lapsille ja nuorille.

Kaija Sääsäki, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuva: Salla Seppänen.

Osaamisen kehittäminen yksilön ja organisaation yhteinen tavoite

Nopeat muutokset haastavat yksilöt ja organisaatiot osaamisen kehittämiseen, joka on paljon enemmän kuin osaamisen päivittäminen. Se on osaamisen laajentamista ja syventämistä tai uudelleen suuntaamista. Osaamisen kehittäminen on ennen kaikkea uuden osaamisen luomista ja jo olemassa olevan osaamisen erilaista yhdistämistä ja edelleen jalostamista.

Yksilön osaamisen uudistamisen vaatimus on osa jatkuvaa oppimista. Työllistyminen edellyttää jatkuvaa oman osaamisen kehittämistä ja kouluttautumista. Korkeakouluissa jatkuvaa oppimista kehitetään mahdollistamalla joustavia koulutuspolkuja esimerkiksi tutkinnon osien opiskelulla tai polkuopinnoilla. Koulutusten suunnittelu ja tarjonta on korkeakouluissa edelleen hyvin yksilölähtöistä.

Osaamisen kehittämisen tavoitteena organisaation tasolla on lisätä yrityksen kilpailukykyä ja tuottavuutta, jolloin kyse on paljon suuremmasta kokonaisuudesta kuin yksilön osaamisen kehittämisestä. Osaamisen kehittäminen on tällöin osa organisaation strategiaa ja visiota. Organisaation strategiset tavoitteet määrittävät osaamisen kehittämisen suunnan ja osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen on johtamisen keskeinen haaste. Onnistuakseen se edellyttää perusteellista nykytilan arviointia, tulevaisuuden ennakointia ja osaamisen kehittämisen erilaisten mahdollisuuksien monipuolista hyödyntämistä.

Korkeakoulujen rooli yritysten suunnitelmallisessa osaamisen kehittämisessä on vielä melko vaatimaton. Syynä tähän on se, että perinteisesti Suomessa koulutusta on kehitetty erityisesti yksilöiden osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Vaikka ammattikor-

keakoulut ovat työelämälähtöisiä ja kehittävät osaamista työelämän tarpeisiin niin yksittäisen yrityksen osaamisen kehittämiseen osana yrityksen strategista suunnittelua on vielä matkaa. Ammattikorkeakouluissa on suuri osaamisen ja tekijöiden potentiaali, joita voidaan hyödyntää yritysten osaamisen suunnitelmalliseen kehittämiseen esimerkiksi johtamisen valmennuksen ja tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan kautta.

Henkilöstön osaamisen lisäksi ammattikorkeakouluissa on innovatiivisia opiskelijoita, joiden oppimisen integroiminen yrityksen toiminnan ja osaamisen kehittämiseen on iso, mutta alihyödynnetty resurssi. Parhaimmillaan ammattikorkeakoulujen ja yritysten tiivis yhteistyö tuottaisi organisaation johtoon osaamista, jota voi hyödyntää organisaatiotason oppimisessa; miten uutta osaamista tuotetaan, varmennetaan ja siirretään, sekä osaajia, joita yrityksessä tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa.

Yksilöiden osalta osaamisen kehittämisessä on kaksi ulottuvuutta: suora työhön liittyvää osaaminen ns. operationaalinen osaaminen, jota kehittämällä varmistetaan työtehtävien tehokas suorittaminen sekä uudet valmiudet ja taidot oppia ja ottaa uusia asioita haltuun, ns. strateginen osaaminen, joka on siirrettävissä uusiin työtehtäviin ja uusiin organisaatioihin. Strateginen osaaminen edistää operationaalisen osaamisen kehittymistä.

Kun yksilön eli työntekijän osaamisen kehittäminen on osa organisaation visiota, strategiaa ja tavoitteita tulee organisaation osaamisen kehittämisestä proaktiivista, tavoitteellista ja pitkäjänteistä organisaation kilpailukykyä vahvistavaa ja markkina-arvoa lisäävää toimintaa. Lisäksi se parantaa työnantajamielikuvaa ja edesauttaa uusien osaajien rekrytoinnissa. Tärkeää on tiedostaa, että osaamisen kehittäminen on jatkuva prosessi, jossa ei olla koskaan valmiita.

Organisaatioissa osaamisen kehittäminen on ennen kaikkea informaalia oppimista, jota voidaan ohjata osana työtä ja työyhteisössä tapahtuvaa vuorovaikutusta, osaamisen jakamista ja yhdessä oppimista. Näin saavutettu osaaminen voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaksi formaalia eli koulutuksen kautta tapahtuvaa oppimista, jolloin myös yksilöiden on mahdollista saavuttaa tutkintojen kautta todennettua osaamista.

Parhaimmillaan osaamisen kehittäminen hyödyntää työnantajaa ja työntekijää. Organisaatioissa osaamisen kehittäminen varmentaa toiminnan laadun ja parantaa tuloksellisuutta. Työntekijän osalta se mahdollistaa itsensä kehittämisen sekä mielekkään ja motivoivan työuran.

Paras tulos osaamisen kehittämiseen liittyen saavutetaan kun yksilön kiinnostuksen kohteet ja uratavoitteet sekä organisaation strategiset osaamisen kehittämisen tarpeet ja työn tekemisen edellytykset yhdistyvät jaetuksi näkemykseksi kehittämisen suunnasta ja tavoista. Niinpä organisaation osaamisen kehittämisen tuloksellisuuden arvioinnissa tärkeimmät mittarit ovat työtyytyväisyys ja saavutetut tulokset, joiden todentamisessa ammattikorkeakoulut voivat apuna.

Salla Seppänen, koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

En opiskele, koska jo osaan

Kesä on kuumimmillaan (...ja vaihtelevasti myös muissa muodoissaan) ja moni tekee opintojaan myös kesällä. Laiturilla ja puistossa opinnot voivat maistua ihan eri tavalla, kesälle ja raikkaalle uuden oppimiselle. Kesäopinnot yleistyvät koko ajan ja tulevaisuudessa opiskelu onkin enemmän koko vuoden juttu. Opintoihin liittyvät mielikuvat vain syksyn ja kevään opinnoista ovat siis vain enää osa totuutta opiskelumahdollisuuksista.

Opiskella voi, vaikka aihe on jo tuttu ja vaikka osaisikin, tai olisi joskus opiskellut samaa aihetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluvision tiekartassa todetaan, että vuonna 2030 vähintään 50 % nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon. Esimerkiksi Teknologiateollisuuden mukaan 60 % teknologia-alalle rekrytoitavista tulisi jo nyt olla korkeakoulutus tai sitä vastaava osaaminen.

Yritykset tarvitsevat osaamista ja osaamisen lisäämistä, tietojen ja taitojen päivittämistä nopeallakin aikataululla. Myös OKM korostaa jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja joustavaa koulutusta. Tutkintotavoitteellisen opiskelun lisäksi nyt painotetaan jatkuvaa oppimista, mikä mahdollistaa esimerkiksi työelämässä olevien osaamisen päivittämisen uran eri vaiheissa. Nämä ovat toisiaan tukevia polkuja oppimiseen.

Opiskella voi, vaikka aihe on jo tuttu ja vaikka osaisikin, tai olisi joskus opiskellut samaa aihetta. Opiskelua ei kannata jättää aloittamatta vain siksi, että jo osaa. Opiskelu voi avartaa omaa näkemystään juuri nykyhetkessä ja juuri tässä työtilanteessa. Tarkoituksena ei varmasti ole suorittaa täysin samoja opintoja useasti peräkkäin, mutta jos esimerkiksi omista opinnoista on jo aikaa, toimivat mm. jatkuvan oppimisen lyhemmät koulutukset hyvänä draivina oman osaamisen tarkasteluun. Opiskelu voi toimia ikään kuin itsereflektointina ja uusien ajatusten herättäjänä itselle. Tämä voi avata uusia ideoita myös työelämään.

Opiskelu voi toimia ikään kuin itsereflektointina ja uusien ajatusten herättäjänä itselle.

Tekniikan alan opinnoissa Kuopiossa tapahtuu lähiaikoina. Kuopioon saadaan hankerahoituksen mahdollistamana DI-koulutusta ja lisäksi myös toinen tekniikan alaan liittyvä hanke (UpTech, Tulevaisuuden osaajia Itä-Suomeen), mikä liittyy myös nimenomaan jatkuvan oppimisen teemaan, on saanut rahoitusta. Näistä kirjoittelen myöhemmin lisää.

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT, Savonia

Kuva: Shutterstock.

Palkataan tunneälykäs putkiasentaja

Kaikki automatisoitavissa oleva työ tullaan korvaamaan roboteilla ja automaatiolla. Joidenkin ennusteiden mukaan vuonna 2025 kaikesta tehtävästä työstä robottien osuus on jo noin 70%. Mihin tulevaisuudessa sitten tarvitaan ihmistä ja millaisia taitoja työelämässä jatkossa kaivataan? Suuria kysymyksiä nuorille ja kovasti pohdintaa aiheuttavia myös koulutuskentässä toimiville.

Tulevaisuuden osaajalla edellytetään olevan valmiuksia ongelmanratkaisuun monimutkaisissa tilanteissa. Kompleksisuus ja tilanteiden monimuuttujaisuus lisääntyy, jolloin myös ratkaistavat ongelmat ovat yhä useammin uniikkeja ja ennakoimattomia. Samalla osaajaltamme odotetaan luovuutta ja kriittistä ajattelua. Verkostomaiset toimintamallit puolestaan perustuvat yhteistyöhön ja edellyttävät hyviä sosiaalisia taitoja tunneälyä unohtamatta.

Päätöksentekokyky on nopeasti muokkautuvassa ja muotoaan alituisesti muuttavassa toimintaympäristössä menestyminen ehdoton edellytys. Samalla kuitenkin tarvitaan kykyä löytää kompromisseja ja ratkaisuja, joiden myötä toiminnan kannalta kriittisiä kumppanuuksia vahvistetaan. Kaikessa toiminnassa vahva palveluorientoituneisuus on käytännössä itsestään selvyyttä. Osaajamme perusominaisuuksiin kuuluu myös taito muunnella toimintaansa ympäristön ja tilanteen mukaan.

Sitten voimmekin laittaa käden sydämelle ja kysyä, kuinka moni meistä tunnistaa itsensä tuosta kuvauksesta? Samalla voit katsella työyhteisössäsi ympärillesi ja pyrkiä tunnistamaan edellä kuvatun kaltaisia kognitiivisesti joustavia sosiaalisia multitaskaajia. Listasta ei todennäköisesti tullut kovin pitkä.

Teknologian nopea kehittyminen luo uusia osaamistarpeita. Inhimillisen osaamisen päivittäminen on kuitenkin (ja onneksi) paljon hitaampaa ja monivivahteisempaa kuin tieteknisen ohjelmiston versiopäivitys tai uuden laitesukupolven tuominen markkinoille. Aina emme voi muutosta hallita ja ainoa keino selviytyä on tällöin mukautua siihen. Muutuminen puolestaan edellyttää uusien asioiden omaksumista ja oppimista. Jatkuvan oppimisen tulisikin olla elämää rikastuttava mahdollisuus ahdistusta luovan pakon sijaan.

Esa Viklund
kehittämispäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu

"Koli, yksi elämäni suurimmista kokemuksista" Jean Sibelius 1909.

Ihmiskunnan isoin sivistysprojekti

Oli aika taas törmäyttää taiteilijoita ja tieteilijöitä ilmastokysymysten äärelle pohtimaan, miten saamme edistettyä yhdessä entistä merkityksellisempää kestäväää kehitystä. Tällä kertaa houkuttelimme mukaan elinkeinoelämän edustajia osuustoiminnan parista. Jo perinteinen ilmastotapahtuma Kohtaaminen huipulla järjestettiin kesäkuun lopulla teemalla taide-tiede-osuustoiminta. Aikaisemmin olemme olleet Kolin maisemissa mutta nyt keskellä koronapandemiaa jouduimme viettämään aikaa yhdessä verkossa webinaarin merkeissä. Koronakevät oli opettanut meidät toimimaan toisin, joten n. 60 taiteilijaa, tutkijaa, elinkeinoelämän edustajaa ja kulttuuriammattilaista jaksoi vielä Juhannuksen jälkeen helteisenä päivänä ravistella ajatuksiaan virtuaalisesti.

Tämä webinaari oli samalla johdantotapahtuma ensi kesän Kohtaaminen huipulla -hackathoniin Koliilla. Tiede-taide-osuustoiminta-teema jatkuu siis fyysisenä kohtaamisena, hackathonina, jossa on tavoitteena löytää konkreettisia ratkaisuja siihen, miten kaksi voimakasta arvopohjaa eli taiteen ja tieteen liitosta ponnistava kulttuurinen kesävyvyys ja osuustoiminta kykenevät yhdessä luomaan pitkäjänteistä viitekehystä elämäntapaa muuttaville ilmastoratkaisuille. Hackathon on tapahtuma, jossa ihmiset ratkaisevat ongelmia ja oppivat uutta yhdessä. Se on ongelmanratkaisumenetelmä. Hackathonissa tunnistetaan annettuun teemaan liittyviä ongelmia, muodostetaan ryhmiä ja ideoidaan ratkaisuja. Hackathonissa on tarkoitus saada jotain valmiiksi. Lopullinen ratkaisu voi olla esimerkiksi prototyyppi palvelusta tai tuotteesta, tapahtumaluonnos, kampanjan suunnitelma, taidenäyttelyn aihio tai tutkimussuunnitelman idea.

Blogin lopussa on linkki webinaarin esityksiin mutta tässä allekirjoittaneen päänsisäisiä huomioita. Toimitusjohtaja Sami Karhu Osuustoimintakeskus Pellervosta totesi, että sivistys ja sivilisaatio tarvitsevat taloudellisen pohjan. Ja toisin päin, ihmisen sivistys talouden pohjana luo vastuullisia yrityskansalaisia, joka edelleen kohottaa sivilisaatiota. On

ihmiskunnan jatkuvan kasvun paikka. Metsäbiotalouden ennakkoinnin professori Teppo Hujala Itä-Suomen yliopistosta näki, että selviytymisen ja menestymisen näköalat vahvistuvat kun tiede, taide ja yhteisöllisyys kytkeytyvät kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Ilmastoasioiden johtava konsultti Sini Harkki pohti sitä kun Ilmasto muuttuu niin, miten me muuttuisimme? Hän näki, että osuustoiminnalla on erittäin hyvä mahdollisuus näyttää suuntaa, joilla normalisoidaan ympäristöystävällisiä ratkaisuja. kauppatieteiden johtamisen professori Anu Puusa Itä-Suomen yliopistosta muistutti, että me suomalaiset olemme huippuja osuustoiminta-asiassa, jonka arvopohja on puhutteleva, viehättävä ja vetoava ja siten on valjastettavissa se joukkovoima, jota osuuskunnat edustuvat kestävämmän tulevaisuuden rakentamisessa. Ilmakehätutkija ja akateemikko Markku Kulmala tarkasteli ilmastonmuutosta eli palavaa maapalloamme siitä, miten vastata globaaleihin haasteisiin. Hän näki, että tarvitsemme enemmän ja enemmän kansainvälistä yhteistyötä havannoimaan ja mittamaan ilmastoilmiöitä datan keräämiseksi. Näin lisäämme ymmärrystä ilmastonmuutoksesta ja näin voimme oikeasti vaikuttaa maapallon tulevaisuuteen. Biotaiteen läänintaiteilija Antti Tenetz viestitti, että taide avaa meille näkymiä mahdollisiin tulevaisuuksiin, joita tiede ei pysty yksin tuottamaan.

Kohtaaminen huipulla webinaari osoitti, että ilmastotyö on massiivinen sivistysprojekti, jossa meidän on globaalisti kyettävä uudenlaiseen yhteistyöhön ihmisen hyvinvoinnin varmistamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi. Webinaarin esitykset löytyvät sivulta <https://kohtaaminenhuipulla.fi/>. Pellervon uutisointi löytyy osoitteesta <https://pellervo.fi/osuustoimintauutiset/2020/06/26/kohtaaminen-huipulla-lavensi-ajatelua/> ja toimittaja Vuokko Viljakan artikkeli: <https://luovaveto.savonia.fi/2020/07/07/kohtaaminen-huipulla-onnistui-mainiosti-myos-verkossa/>.

Kohtaaminen huipulla pääjärjestäjiä olivat Savonia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto, Taideyliopisto, Taiteen edistämiskeskus sekä Osuustoimintakeskus Pellervo.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Kotimaan matkailu on nousukiidossa – kantavatko siivet. Kuva: Kaija Sääsäki.

Hetken huumaa?

Tahkon portaat ruuhkaantuvat, Kolilla rynnistetään kansallismaiseman selfiekuviin, Lappi lumoo pahimpaan sääskiaikaan, luontopolut hurmaavat, mummonmökkejä ostetaan niin, että maaseutumarkkinat kuumenevat, Facebookit täyttyvät marja- ja sienisaaliista. Onko koko Suomi keski-ikäistynyt?

Ei suinkaan. Matkailu- ja ravitsemisala rämpii jatkuvissa koronaskenaarioissa. Kuluttajat keksivät epätoivoisesti eri keinoja suunnata lomaenergiaansa, kun ulkomaille ei toinna lähteä.

Pahinta on, jos matkailu- ja ravitsemisalalla vaivutaan apeuteen. Niinpä alan uudistaminen tarvitsee luovia ja kekseliäitä osaajia myös lähitulevaisuudessa.

Savonia-ammattikorkeakoulussa alkaa syksyllä jälleen restonomimonimuotoryhmä. Koulutus on suunnattu matkailu- ja ravitsemisalalla jo toimiville ammattilaisille, jotka haluavat pätevyitä tai saada lisää osaamista. Koulutus sopii myös alan vaihtajille.

Koulutus antaa opiskelijalle mahdollisuuden työskennellä monipuolisesti matkailu- ja ravitsemisalan esimies- ja asiantuntijatehtävissä Suomessa ja ulkomailla.

Valmistuneen työpaikkoja ravintola-alalla ovat muun muassa nimikkeillä palveluvastaava, palvelupäällikkö, vuoropäällikkö, ravintolapäällikkö, ravintolayrittäjä, ruoka-alan tuotekehittäjä tai vaikkapa alan neuvonta- ja koulutustehtävät.

Matkailuteollisuus on maailman nopeimmin kasvava toimiala. Ala tarjoaa mielenkiintoisia ja monipuolisia uramahdollisuuksia, ympäri maailman.

Opinnot antavat myös hyvän pohjan yrittämiseen. Työpaikkana voi olla myös muut palveluliiketoiminnan yritykset ja organisaatiot. Restonomi taipuu moneksi, eri toimialoillekin – business is business.

Opinnot antavat laaja-alaiset valmiudet hyötyä ja sopeutua palveluliiketoiminnan nopeasti muuttuviin toimintaympäristöihin, joissa osaamisen kehittäminen on ensiarvoisen tärkeää.

Koulutus on kuin luotu korona-aikaan sopivaksi: joustavat verkko-opinnot mahdollistavat kokoaikaisen opiskelun myös työn ohessa.

Nyt kun kotimaan matkailu on nousukiidossaan, testataan palvelujen taso ja hinta-laatusuhde – etenkin kuluttajien uskollisuus.

Ei kai vaan kotimaan ihanuus ja mökkiromantiikka katoa, kun maailma joskus aukeaa ja vanhoista mökeistä tulee työleirejä?

Kajja Sääski
koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Missä menee minun polkuni? – Opiskelijalle on tarjolla monia mahdollisuuksia

Elämme elokuun alkua, ja uusi lukuvuosi on kohta alkamassa. Koulun lukuvuosi. Ilmaus, josta monelle tulee mieleen koulun alkamiseen liittyvä pieni jännitys mahan pohjassa tai kevätjuhlan riemu, johon sisältyy vähän haikeuden taaksepäin katsovia vivahteita.

Korkeakouluissa perinteinen lukuvuosijattelu tarkasti aikataulutettuine menettelyineen on osittain haalea muisto vain. Opiskelun yksilöllistäminen, henkilökohtaistaminen, personointi ja joustavat ratkaisut ovat jo aikoja ajaneet sen yli. Näin mm. opintoihin hakeutumisessa ja valmistumisessa.

Vielä ehtii mukaan syksyille

Katsotaan ammattikorkeakouluopintoihin hakeutumista. Opiskelijavalinnat uudistuivat, ja muutoksen onnistuneisuudesta on käyty keskustelua pitkin kesää. Kuka sai opiskelupaikan ja kuka ei, ja olisiko pitänyt tehdä jotain toisin.

Jos kävi niin, että ei saanut opiskelupaikkaa kevään haussa, syksyllä alkaviin opintoihin on mahdollista hakea vielä, ja vaihtoehtoja on useita. Juuri nyt on menossa ns. kesän haku tai lisähaku, millä nimellä korkeakoulut sitä kutsuvatkaan. Kaksi kolmasosaa ammattikorkeakouluista tarjoaa koulutuksia siinä haussa. Lisäksi parhaillaan on menossa ilmoittautuminen avoimen amk:n polku-/väyläopintoihin.

Näiden lisäksi ammattikorkeakouluilla on avointa kurssitarjontaa, joista osaan on ns. jatkuva haku tai nonstop-ilmoittautuminen. Koronatilanteen takia avoimet opinnot ovat monissa korkeakouluissa juuri nyt maksuttomia. Esimerkiksi Savonia-ammattikorkeakoulussa ei tänä syksynä ole tarjolla polkupaikkoja ylempiin amk-tutkintoihin, koska tarjolla on mahdollisuus koota yksilölliset polkuopinnot avoimesta yamk-kurssitarjonnasta.

Tutkinto valmiiksi omaan tahtiin

Opintoihin pääsee mukaan siis varsin yksilöllisesti, ja edetäkin voi varioivalla aikataululla. Lukuvuosiajattelussa on perinteisesti jako kahteen: syys- ja kevätlukukauteen. Siitä on alle kymmenen vuotta, kun ei vielä juurikaan puhuttu ympärivuotisesta opiskelusta. Nyt kesälukukausi on normaali osa monen opiskelijan arkea, ja sen kurssitarjonta voi olla jopa laajempi kuin syksyllä ja keväällä.

Entäs valmistuminen? Savonia-ammattikorkeakoulussa valmistumispäiväksi kirjataan se päivä, jolloin hakee tutkintoa. Se voi olla siis vuoden mikä päivä tahansa ja eri päivä vaikkapa yhden ryhmän kaikilla valmistuvilla. Tutkintoa voi hakea, kun on saanut puserrettua opinnäytetyönsä valmiiksi tai läpäistä sen vihonviimeisen murheenkrynikurssin. Tai suorittanut verkossa omaa kaistaa edeten tehokkaasti kiihdytellen muita nopeammin koko tutkinnon.

Opintoihin hakeutuvalle tai opiskelijalle yksilölliset opiskeluaikataulut ja monipuolinen kurssitarjonta ovat kuin kaupan hylly, josta voi valita tutkintoon sopivia mieleisiään tuotteita. Opettajilta hyllyjen täyttäminen edellyttää uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja, joista ainakin verkkokurssit ovat lisänneet suosiotaan. Korona vauhditti tuota kehitystä vielä entisestään.

Mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää opiskelijalta kykyä tehdä järkeviä valintoja ja itseohjautuvuutta, toisaalta ammattikorkeakoululta tukea yksilöllisten valintojen tekemiseen.

Lukuvuosi raamittaa isoa kuvaa

Jotain lukuvuosiajattelusta on kuitenkin jäljellä. Jatkavan opiskelijan tulee ilmoittautua tulevalle lukuvuodelle opiskelijaksi, hänen tulee ilmoittautua kursseille, joita aikoo suorittaa, ja Kela seuraa opintotukea nostavien opiskelijoiden opintojen edistymistä lukuvuosittain.

Yksilöllisten ratkaisujen suunnittelu ja seuranta raamittuvat vieläkin lukuvuosi kerrallaan.

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Teollisuuden syksyyn ennustetaan haasteita

Työelämässä on havaittavissa alkusyksyn pöhinää. Kesä ja alkusyksy näyttäytyvät hyvin eri tavalla. Jotkut ovat levänneet ja ladanneet omia akkujaan koko kesän, osa lyhemmän aikaa ja joillekin elokuu on hetki hengähtää. Yrityksissä liiketoiminnan tilanne on ollut tiukassa tarkastelussa ja nyt esimerkiksi teollisuuden yritysten tilannetta katsotaan haastavaksi ja ennusteet eivät näytä kohenemisen merkkejä.

Poikkeuksellinen kevät vaikutti monen yrityksen kesään ja ennusteiden mukaan syksy näyttäytyy haastavana. Teknologiateollisuuden kyselyn mukaan 69 % teknologia-alan yrityksistä arvioi liikevaihtonsa olevan tänä vuonna heikempi kuin viime vuonna. Kyselyyn osallistuneista 50 % arvioi tilanteensa kuitenkin hyväksi nyt, mutta 3 kk päästä jo selvästi huonommaksi. Isoimpina vaikuttajina heikkenemiseen on yritysten mukaan kysynnän heikentyminen, myynnin väheneminen ja töiden siirtyminen myöhempään ajankohtaan.

Poikkeuksellinen kevät vaikutti monen yrityksen kesään ja ennusteiden mukaan syksy näyttäytyy haastavana.

Kauppalehden artikkelissa (6.7.2020) Teknologiateollisuuden pääekonomisti Petteri Rautaportaan mukaan poikkeustilanteen vaikutukset teollisuuden tuotannon hidastumiseen olivat esimerkiksi huhtikuussa pienemmät kuin monessa muussa maassa. Tilausten arviointiin kuitenkin vähentyvän ja Kauppalehden artikkelissa (7.8.2020) Rautaportas toteaa, että erityinen huolen aihe on suurten yritysten tilausten pienentyminen, mikä vaikuttaa todennäköisesti syksyllä myös alihankintaverkostoihin.

Tilastokeskuksen mukaan teollisuuden tilausten arvo näytti kesäkuussa 11,8 % pienemmälle kuin viime vuonna vastaavaan aikaan ja toukokuussa tilanne oli vielä heikempi, 28,4 % pienempi.

Osassa teollisuuden alan yrityksissä kevät haastoi heti ja tilauskanta putosi, kun toisilla taas tilauksia olisi ollut enemmän kuin mahdollisuuksia valmistaa. Isona riskinä tunnustettiin henkilöstön kyky olla töissä ja työtilatkin vaativat erityisjärjestelyjä, turvavälejä ja jatkuvaa riskikartoitusta. Yleistä keskiarvoa ei voida nytkään käyttää yksittäisten yritysten kohdalla. Kokonaisuudessaan tilanne näyttää haastavalta ja tähän mahtuu niin toiminnan loppumista, mutta myös liikevaihtoa kasvattavia yrityksiä.

Tilanne on siis herkkä, tunnusteleva ja yrityskentässä ja vientiteollisuudessa on yleisesti odotettavissa haastava syksy. Toiminnan kehittäminen, tuotekehitys ja innovaatiot ovat tärkeä osa yritysten toimintaa. Kehittää olisi hyvä, kun on hiljaisempaa, mutta se vaatii resursseja ja aina siihen ei ole mahdollisuutta. Tutkimus- ja kehittämistoimintaan kannattaa kuitenkin panostaa. Syksyn tilastojen, lukujen ja haasteiden sijaan voi lukea vaikkapa esimerkin lisälmesta.

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TkT, Savonia

Kuva: Shutterstock.

TikTok – enemmän kuin pelkkiä söpöjä eläinvideoita?

80

TikTok. Joskus se tarkoitti huoneen nurkassa seisovan kellon ääntä, mutta ei enää. Kyseessä on tietenkin hassunhauska kännykkäsovellus, jossa katsotaan pianoa soittavaa kissaa tai lastenaltaaseen hyppäävää lihavaa aikuista. Älytöntä? Kyllä. Pitäisikö siihen suhtautua negatiivisesti? Ei tietenkään.

Rohkaisin mieleni eräänä sateisena lomapäivänä, ja latsin lasteni vahvasti suosittamana TikTokin. Sovellus kohteliaasti kyseli mistä olin kiinnostunut, ja olin pohtinut jo etukäteen ottavani seurantaan mm. amerikkalaisia korkeakouluja, jotka oletettavasti ratsastavat markkinoinnin aallonharjalla. Olinhan kuunnellut amerikkalaisen podcastin, jossa suurkaupungin yliopiston markkinointiasiantuntija kertoi TikTokin rajattomilta kuulostavista mahdollisuuksista oppilaitoksen promoamisessa.

Jotenkin uskottavuus kuitenkin rapistui, kun käynnistelin sovellusta ja katsoin mitä videoita älylaitteeni oli minulle valikoinut. Hiekkadyynillä voltteja heittävä nuorimies, jonka jälkeen ruutuni valloitti kartanonsa uima-altaan palloilla täytännyt miljonääri.

Mutta onko asia ihan näin mustavalkoinen? Onko TikTok ja muut vastaavat somekanavat pelkkää nuorison hölmöilyä ja aivotonta ajanvietettä? Helposti sitä sanoisi että kyllä, mutta uskallan kuitenkin olla eri mieltä. Onhan siinä jotain muutakin oltava, toimiihan yritys sentään vajaan 2000 ihmisen työpaikkana ja näyttää olevan poliittinenkin kiistakapula maailman mahtien välisessä kinastelussa.

Ensinnäkin TikTok toimii voimakkaasti kasvavana mainosalustana. Suomessa TikTokin mainosmahdollisuudet ovat vasta alkutekijöissään, joten erottuvuus voi olla hyvinkin tehokasta. Toisekseen TikTok tarjoaa muiden somekanavien tavoin hedelmällisen pohjan tehdä vaikuttajamarkkinointia. Toisin sanoen sometähdet tuovat kaupallisena yhteistyönä esille mainostajan brändiä. Voi tuntua päälle liimatulle, mutta fakta kuitenkin on, että joka kolmas kuluttaja luottaa enemmän vaikuttajan mielipiteeseen kuin brändin itsensä kertomaan tarinaan.

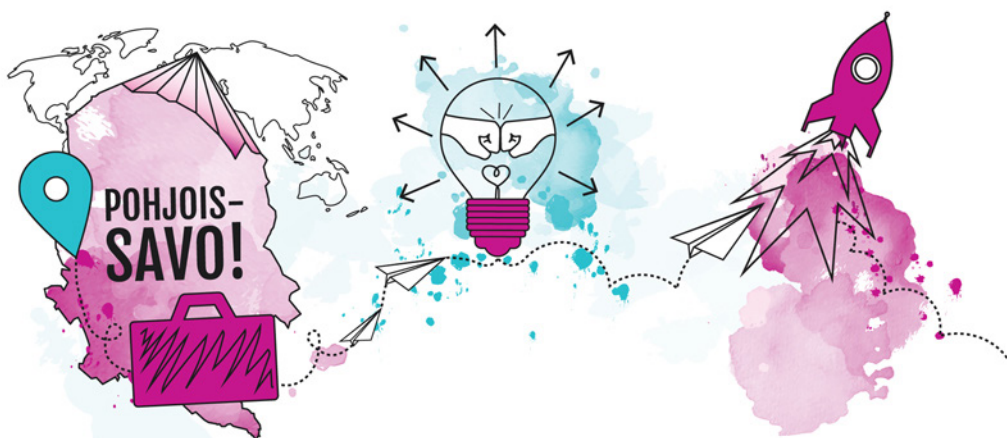

Herkullisimmat mahdollisuudet löytyvät kuitenkin niin sanotusti altaan syvästä päästä, eli sieltä missä ei pärjätä rahalla vaan pitää kääriä omat hihat sisällön tuottamiseksi. Vaikka iso osa videoista tuntuukin olevan söpöjä eläimiä ja uhkarohkeita ihmisiä, tarjoaa TikTok mahdollisuuden myös fiksummalle sisällölle. Aiemmin mainitsemani podcast toi esille niinkin simpppelin sisällön kuin kampuksen esittelyn. Ei toki ihan perinteiseen tapaan, vaan idea oli löytää yllättäviä asioita yllättävistä paikoista. Kovin suurta luovuutta saattikka suurta videotuotantoa ei siis tarvittu, ja sadat tuhannet potentiaaliset hakijat olivat videon katsoneet. Pienellä pläräämisellä TikTok tarjosi minulle myös mm. lentoyhtiöiden videoita, joissa katsojan huomio saatiin ihan asiallisella sisällöllä, ilman että kukaan olisi joutunut hengenvaaraan tai näyttänyt erityisen söpöltä.

Moni yritys varmasti miettii (tai ainakin pitäisi miettiä), miksi joku seuraisi meidän firmaa somessa. Erittäin hyvä kysymys. Jos mietitään vaikka Facebookia, niin tosiaankin sinun pitäisi saada ihminen kiinnostumaan sinusta niin paljon, että hän haluaa klikata ja valita seuraavansa sinua. Instagramissa mutkia voidaan oikoa hashtageilla. Kun valitaan omaan päivitykseen sellaisia hastageja joita ihmiset seuraavat, saattaa asiasi päätyä potentiaalisen asiakkaasi silmien eteen, vaikka hän ei olisi yrityksestäsi koskaan kuullutkaan. TikTokissa moni lähtee hakemaan tavoittavuutta nimenomaan sisältö edellä, eli kun tuotetaan ajassa kiinni olevia videoita asiakkaille merkityksellisiä hashtageja hyödyntäen, voidaan päästä yllättävän pitkälle.

Mutta olikos tämä TikTok vain lapsille, joilla oikeasti ei ole rahaa kulutettavaksi. Nope. Amerikkalaisen tilaston mukaan vanhemmat ihmiset ovat lähteneet rytinällä mukaan. Yli 30-vuotaita käyttäjiä on enemmän kuin alle 19-vuotiaita käyttäjiä. Suomessa tilastot tulevat aina hieman perässä, mutta varmasti trendi tulee olemaan samanlainen. Markkinoijat, pitäkää mieli avoinna ja TikTok käsillä. Se tulee, olet valmis tai et.

Petteri Alanko
Viestintäpäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu

Luova Veto

Luovuuden aika

Olettehan lukeneet Työ- ja elinkeinoministeriön Aluekehittämispäätös 2020-2023 -julkaisun, joka sisältää nykyisellä hallituskaudella noudatettavat valtioneuvoston toimivallassa olevat painopisteet ja keskushallintotason tavoitteet, joihin ministeriöt ovat sitoutuneet. Aluekehittämispäätös ohjaa eri hallinnonalojen ja maakuntien alueiden kehittämistä ja niiden toimenpiteiden yhteensovittamista. Ai ette?! Kannattaisi, jos olette tekemisissä luovan alojen ja erityisesti luovan talouden kehittämässä. Päätös ohjaa, neuvoo ja suuntaa alueemme päättäjiä yhteisten tavoitteiden määrittelyssä ja nyt olisi luovien alojen iskun paikka.

Aluekehittämispäätös korostaa kestävästä kehitystä ja digitalisaatiota läpileikkaavina teemoina. Osaamisen ja kulttuuri-, sivistys- ja hyvinvointipalvelujärjestelmän kehittäminen on keskeisimpiä keinoja vaikuttaa alueiden kehittämiseen. Sivistys, osaaminen ja luova toiminta lisäävät tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa ja lisäävät hyvinvointia ja kestävästä kehityksestä edellytyksiä. Pitkäjänteinen kyvykkyyksien kehittäminen sekä osaamisperustan uusintaminen rakentavat alueille vahvan pohjan selviytyä niin kansallisista kuin globaaleistakin muutoksista.

Aluekehittämispäätöksen yksi viidestä painopisteestä ja strategisesta nostosta on uudistuva elinkeinoelämä ja TKI-toiminnan vauhdittaminen. Siinä tavoitteena on vahvistaa digitalisaatiota, investointeja aineelliseen ja aineettomaan pääomaan sekä luovan talouden ja luovan osaamisen hyödyntämistä TKI-toiminnassa ja elinkeinon uudistumisessa ottamalla huomioon alueelliset lähtökohdat. Osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana -painopisteessä todetaan, jotta sivistys, osaaminen, luova toiminta ja TKI-toiminta luovat perustaa kansalaisten hyvinvoinnille ja yhteiskunnan kestäväälle kehitykselle.

Eikä tässä vielä kaikki: Työ- ja elinkeinoministeriö ja Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat juuri julkaisemassa Suomen luovan talouden tiekarttaa. Lisäksi tulevalla EU-ohjelmakaudella korostetaan luovan talouden merkitystä EU:n kilpailukyvyssä.

Nyt jos koskaan meidän on rohkeasti ja ylpeästi nostettava Pohjois-Savon luovaa osaamista aluekehittämisen ytimeen; luovuuden aikaa toivotaan ja vaaditaan.

Luovuuden aikaa korostaa valtavat muutokset ympärillämme; koronaepidemia juuri nyt ja ilmastonmuutos pitkällä juoksulla vaativat ajattelemaan toisin elämäntapaamme, tapamme järjestää taloudellista toimintaa ja kokonaisvaltaisesti inhimillistä turvallisuutta.

Konkretiaan pääsee tutustumalla vaikkapa artikkelisarjaan Uusia tuulia ja vaikuttavuutta luovasta Pohjois-Savosta! <https://luovaveto.savonia.fi/#vaikuttavuus>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Business Centerin innovaatioasiantuntija Matti Laitinen ja johtaja Kajja Sääsä uskovat luovuuteen ja rohkeisiin kokeiluihin – iästä riippumatta. Kuva: Anna Kauppinen.

Yrittäjyys ei ole pakko, vaan tahto

Vihdoin Suomessa voi avoimesti ja reippaasti kertoa olevansa kiinnostunut yrittäjyydestä. Näin ei ollut muutama vuosikymmen sitten.

Onneksi 1990-luvun laman musta varjoa on hävvennyt, nimittäin yrittäjyysinnostusta on etenkin nuorilla, joiden jompikumpi vanhempi on yrittäjä.

Yläkoululaisista ja toisen asteen opiskelijoista kolmasosa on kiinnostunut yrittäjyydestä, osa jopa unelmoi siitä. Eilen julkaistun TAT Nuorten tulevaisuusraportin 2020 mukaan pojat ovat selvästi kiinnostuneempia yrittäjyydestä kuin tytöt. Pojista jopa 40% hehkuttaa yrittäjyyttä ja tytöistä noin 25%.

Maakuntien välistä kisaa käydään myös yrittäjyyssteemassa. Pohjois-Karjala päihitti Savon tässä kisassa. Siellä Pohjois-Karjalan nuorista yrittäjyydestä on kiinnostunut 36% ja Savossa vain 27%.

On helppo yhtyä Yrityskylän johtajan Kaisa Koistisen kommenttiin:

”Maakuntien välisiä eroja voi selittää erilaiset panostukset yrittäjyyskasvatukseen. Pitkäjänteinen yhteistyö koulujen, elinkeinoelämän ja yrittäjyyskasvatusta tekevien tahojen

kesken on avainasemassa nuorten innostamisessa yrittäjyyden polulle. Valtakunnallisesti kolmannes nuorista on hyvä luku, mutta siihen ei saa tuudittautua – yrittäjyyskasvatus vaatii jatkuvuutta”.

Mutta eipä jäädä tuleen makaamaan. Pohjois-Savon opettajille ja kouluille avattiin juuri oma Tulevaisuuden osaaja -niminen verkkosivusto: www.tulevaisuudenosaaja.fi.

Verkkosivujen symboli on alueen maakuntalintu kuikka, joka auttaa opettajia pedagogisissa valinnoissa ja valitsemaan työkaluja opetukseen. Varhaiskasvatuksesta lähtevä yhteinen polku kasvattaa pohjoissavolaisesta kuikanpojasta luovan ja rohkean tulevaisuuden osaajan.

Taustalla on uusi Pohjois-Savon maakunnan yhteinen yrittäjyys- ja innovaatiokasvatusstrategia, joka yhdistää ensimmäisenä Suomessa yrittäjyyden ja innovaatio-osaamisen varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin yhdeksi kokonaisuudeksi ja osaksi kaikkien oppilaitosten opetusta.

Visiona on: Kaikki maakunnan oppilaitokset harjoittavat yrittäjyys- ja innovaatiotaitoja opetuksessaan vuoteen 2025 mennessä.

Perusajatus yrittäjyys- ja innovaatiokasvatuksessa on kuitenkin: vaikkei kaikista tule yrittäjiä tai keksijöitä, kaikki tarvitsevat yrittäjyys- ja innovaatiotaitoja elämän eri vaiheissa.

Kaija Sääski
johtaja, Business Center
Savonia-ammattikorkeakoulu

Pohjois-Savon kasvun ja elinvoimaisuuden varmistaminen yrittäjyys- ja innovaatioympäristöä kehittämällä -hanke. Kokonaisbudjetti: 2,2 milj. €. Kesto: 2,5 vuotta, ajalla: 1.9.2018-31.3.2021. Business Center -hankkeen rahoittavat: Etelä-Savon ely-keskus (ESR) ja Pohjois-Savon liitto (EAKR).

Vieläkö vanha jaksaa heilua?

"...ahdistaa, kun nuoret on niin fiksuja ja syrjäyttää mut työmarkkinoilla..." Näin kirjoittaa 49-vuotias twitterissä. Twiitin tyylin tulkitseen kuitenkin kepeän ironiseksi. Itsekin muistan 45-vuotiaana suorastaan huvittuneena todenneeni, että kuulun ikääntyvien työntekijöiden kategoriaan.

Aamulehden kolumnisti puolestaan kyseenalaistaa vähän rankemmin ajattelutapaa, jossa yli 50-vuotiaista tulee työelämässä henkilöitä, joilla on vain romuarvoa. Hän kirjoittaa: "Täytin kesällä 50 vuotta ja hätkähdin, kun tajusin, että ilmeisesti siis alan nyt olla sitä joukkoa, jota kukaan ei kuulemma enää halua töihin."

Onko Suomella varaa syrjivään asenteeseen yli 50-vuotiaita ja heidän työkykyään kohtaan? Meitä 1960-luvulla ja ennen sitä syntyneitä on töissä aika paljon.

Ehkä meistä on syytä olla huolissaan

Vielä yksi esimerkki. Viisivitosen kävivät taannoin twitterissä työelämäkeskustelua voimauntoisella Still going strong -asenteella. Nythän tässä vasta on päästy vauhtiin, uhottiin. Meidänkö työhyvinvoinnista pitäisi erityisesti olla huolissaan?

Toisaalta. Pysähdyn miettimään kokonaisuutta. Entä jos viisivitosen oma tuntuma siitä, että edelleen on vahvasti työelämän keskiössä, oikeasti onkin harhaa, ja työelämän vaatimukset ja oma osaaminen ja jaksaminen ovat jo ajautumassa erilleen? Mutta itse ei tajua sitä.

Muistan nelikymppisenä käyneeni keskustelua pian eläkkeelle jäävän henkilön kanssa, ja hän totesi: "Sinulla on nuoren ihmisen näkökulma." Niin minulla tietysti olikin, kun en muusta näkökulmasta tiennyt. Toteamuksessa ei ollut mukana moitetta, mutta se jätti pysyvän muistijäljen. En ollut tullut ajatelleeksi iän mukaan vaihtuvia näkökulmia.

Viime vuosina on työyhteisöstäni jäänyt eläkkeelle henkilöitä, joiden kanssa olen tehnyt työtä vuosikymmenten ajan. Vuosikymmenten ajan. Miten tähän on tultu? Minne nuo vuosikymmenet mennä hujautivat? Ja mitä töissä oleminen tämän ikäisenä tarkoittaa?

Eri-ikäiset ovat työyhteisön rikkaus

Onneksi työyhteisössäni on eri-ikäisiä henkilöitä. Nuorissa näen nuoren itseni. Mikä tarmo, mikä aikaansaavuus! Oikeutetusti tulevaisuus on heidän.

Sanotaan, että työyhteisölle on hyväksi, että siihen kuuluu eri-ikäistä väkeä. Se tuo rikkautta ja monimuotoisuutta. Pitkään työskennelleillä on kokemusta ja hiljaista tietoa, jota voi hyödyntää perehdyttämisessä. Tietojärjestelmät, prosessikuvaukset tai ohjeet eivät yleensä korvaa keskustelemalla ja yhdessä työskentelemällä siirtyviä käytännön tietoja, taitoja ja kokemuksia.

Pitkään työssä olleilla on varmasti myös luutuneita käsityksiä ja ajatusmalleja. Niitä ei kannata siirtää kenellekään.

Nuoret tuovat työhön sen maailman jossa he elävät. Onhan esimerkiksi 1960-luvulla ja 1990-luvulla syntyneiden maailmankuva aivan erilainen. Maailmassa, jossa muutosvauhti vain kasvaa, vanhasta maailmankuvasta tulee helposti taakka.

Keskustelimme teemasta työkaverin kanssa. Sovittelimme puolileikillämme päällemme työelämän näyttämöltä takavasemmalle hiljalleen poistujan viittaa.

Mutta ennen sitä pitää nyt heti mennä tarkistamaan, mitä pöyristyksen aiheita somessa tällä kertaa on. Ehkä sieltäkin voi vielä oppia jotain uutta. Tai saada hyviä vinkkejä työssä jaksamiseen.

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ei e-oppi ojaan kaada

Sähköiset oppimisympäristöt ja verkko-oppiminen ovat tulleet jäädäkseen. Paluuta entiseen ei tässä suhteessa ole. Sen sijaan että kiistelisivme siitä, millaiset opetusmenetelmät ovat parhaita tai mitä voi tai ei voi oppia verkossa, olisi hedelmällisempää pohtia monimuotoiseen opettamiseen, oppimiseen ja opiskeluun liittyviä mahdollisuuksia. Vaikka muutokseen liittyy aina myös pelkoja, tulisikin keskittyä mahdollisuuksiin. Maailma muuttuu ja useimmat meistä, halusimme tai emme, siinä mukana.

Verkko-oppimisympäristöjen hyödyntäminen on tällä hetkellä kiinteä osa käytännössä jokaisen suomalaisen oppilaitoksen arkea. Kiitos koronan, pakko on myös paras motivaattori. Vannoutuneimmatkin lähiopetuksen kannattajat ovat joutuneet koulujen sulkeutumisen myötä tarttumaan zoomia tai teamsia sarvista. Kokemusperäistä tietopääomaa verkkovälineiden mahdollisuuksista on kokeilujen ja kokemusten kautta syntynyt valtavia määriä. Tulevaisuuden kannalta onkin keskeinen kysymys, kuinka nämä kokemukset niin onnistumisista kuin epäonnistumisista käytetään hyödyksi opetusta ja oppimista kehitettäessä.

Teknologia muokkaa ja mahdollistaa uusia tapoja tuottaa ja kuluttaa palveluja. Koulutus ei tässä suhteessa muodosta poikkeusta. Verkko-oppiminen säästää parhaimmillaan arvokasta aikaa, rahaa ja energiaa. Opiskelija pystyy tehokkaasti hallitsemaan omaan ajankäyttöön ja etenemään omaan tahtiin. Verkkoympäristö mahdollistaa laajaan, jopa globaalin, opetustarjonnan hyödyntämisen sekä uusien verkostojen luomisen. Toisaalta

etenkin monien taitojen oppiminen ei verkossa edelleenkään onnistu. Verkko-oppinut kirurgi, luokkahitsari tai pelastaja ei herätä yleistä luottamusta. Myös monien niin sanottujen meta-taitojen, kuten ajattelu- ja tunnetaitojen, yhteistyötaitojen tai ryhmätyötaitojen harjaantuminen pelkästään verkko-oppimisympäristöissä on haasteellista.

Samalla kun opetus ja oppiminen hakevat uusia muotoja, aiheuttaa se väistämättä muutoksia myös koko suomalaisessa koulutusjärjestelmässä. Ensimmäisenä tämä tulee näkymään korkeakoulusektorilla. Fyysisillä kampuksilla tapahtuvan oppimisen määrä tulee vähentymään ja profiloitumaan entistä selkeämmin sellaisten asioiden oppimiseen, joiden oppiminen verkossa ei ole joko mahdollista tai mielekästä. Vastaavasti kaikki sellainen, minkä oppimisessa verkkoympäristöt tarjoavat lisäarvoa, tulee siirtymään verkkoon. Profiloitumista tulee tapahtumaan myös korkeakoulujen välillä.

Esa Viklund
kehittämispäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu

DigiCenterNS-hankkeen projektipäällikkö Aki Happonen (keskellä) lupaa auttaa yrityksiä uuden teknologian haltuunotossa. Kuva: Digimag/ Mirka Happonen.

Digi, digi, digi – pää on pipi

Moni alkaa nähdä punaista kuullessaan sanan digitalisaatio. Päätä särkee ja kiristää. Paine digitalisointiin voi tuntua painostavalta vaateelta muuttaa omaa työtään ja kehittää osaamistaan, jotta pärjää työelämässä tai yritysten välisessä kilpailussa.

Mutta eipä hätää. Digitalisaatiossa ei kannata jäädä yksin. Pohjois-Savossa löytyy osaamista ja apua uudentyyppisestä digiteknologian tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristöstä, DigiCenterNS:stä. Yksikkö tukee Pohjois-Savon alueen yrityksiä niiden digitalisaatiossa tarjoamalla palveluja, jotka parantavat digikyvyyksiyä, edistävät teknologiatestausta ja lisäävät verkottumista.

Keskuksen kärkeosaamisalueita ovat etenkin Internet of Things (IoT) ja tekoälyteknologiat. Esineiden internet rakennuspuolella voi tarkoittaa esimerkiksi erilaisten sensorien sisällyttämistä rakenteisiin tai rakennuksiin, jolloin niiden avulla voidaan seurata muun muassa kosteutta ja lämpötilaa.

Tekoälyllä puolestaan ratkaistaan ongelmia, joita aikaisemmin ei kyetty ratkaisemaan johtuen datan valtavasta määrästä tai ongelman kompleksisuudesta.

Yritykset saavat monipuolisesti uuden digiteknologian vaatimia testaus-, pilotointi- ko-keilu-, teknologian siirto-, HelpDesk-palveluja.

Esimerkiksi yritysten teknologiaa voidaan testata Savonian ja Itä-Suomen yliopiston testausympäristöissä, pian myös 5G:tä. Teknologiaa voidaan myös soveltaa asiakkaan tarpeeseen tekoälyllä (AI) tai esineiden internetillä (IoT).

Nopeat tekniset kokeilut ja demot ovat mahdollisia sekä digitalisaation vaikutusten selvittäminen palveluiden suunnittelu-, kehitys- ja tuotantovaiheissa. Tarjolla on toki teknologian siirtoon liittyviä lyhytkoulutuksia, työpajoja, seminaareja, hackathoneja sekä teknologiatyöryhmä kuten XRHubSavo.

Älä jää digitalisaation jalkoihin. Uudet mahdollisuudet ovat lähempänä kuin arvaatkaan.

Kaija Sääski
koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

DigiCenterNS-hanke: toteuttajat Savonia-ammattikorkeakoulu ja Itä-Suomen yliopisto. Kokonaisbudjetti noin 2,8 milj. euroa. Rahoittaja: Pohjois-Savon liitto, Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR).

Saimaa-ilmio-paneeli: Johanna Tuukkanen (vas.), Milko Vesalainen, Sari Kaasinen, Jyri Wuorisalo ja juontajana Jani Halme. Kuva: Jari Sihvonen.

Paluu Saimaalle

Saimaa-ilmio 2026 -kulttuuripääkaupunkihanke herättää mielipiteitä ja intohimoja; onko järkeä vai ei, ainutlaatuinen mahdollisuus, päättää hakataan itäsuomalaiseen mäntyyn, ollaan ylpeitä itäisen Järvi-Suomen ilmiömäisyydestä jne. Se, että Savonlinna, Joensuu, Kuopio, Mikkeli ja Lappeenranta luovat uutta yhteistyötä ja kehittävät Saimaan ympärille kulttuurin ja luovan talouden verkostoa on jo itseisarvo; nurkkakuntaisuudesta ei voi ainakaan syyttää.

Sain kunnian osallistua paneeliin kun Saimaa-ilmio käänsi uuden lehden 18.9. Lappeenranta-salissa järjestettiin live-lähetys, jossa keskustelimme Jani Halmeen johdolla Saimaa-ilmio2026 -hankkeen merkityksestä ja mahdollisuuksista. Aloituspuheenvuorossaan Halme vakuutti, että voimme muuttaa Itä-Suomen tulevaisuuskertomusta erityisesti kulttuurin avulla "Culture can change the story". Mutta millaista tulevaisuutta olemme rakentamassa, mitä olemme muuttamassa?

Oma näkemykseni on se, että olemme tienhaarassa, jossa on tehtävä valintoja. Se, että meillä on ainutlaatuinen kansanperinne, joka on ollut osa pitkää kehityskulkua, josta jalostuivat mm. Kalevala ja taiteen kultakausi on hyvä lähtökohta kulttuuriselle kestävyydelle kun luomme Saimaa-ilmion yhteistä arvopohjaa eli muodostamme käsitystä eurooppalaisesta ulottuvuudesta, jolla Saimaa-ilmio kytkeytyy osaksi eurooppalaista sivistystarinaa. Kun yhdistämme Saimaa-ilmiossa oman perinteemme ja pohjoismaiset ihanteet eurooppalaiseen arvopohjaan olemme entistä itsevarmempia olemaan euroop-

palainen kulttuuripääkaupunki, jossa ratkotaan yhteisiä globaaleja haasteita kansainvälisessä yhteistyössä. Näin kansainvälisyys luo meille vakautta ja vaurautta.

Tienhaaran toinen valinta on kestävä kehitys, johon Saimaa-ilmion on otettava kantaa. Elämme aikakautta, jossa ympäristökriisi ja ilmastonmuutos muuttavat ennennäkemättömästi ihmiskuntaa. EU-parlamentti on julistanut ilmastohätätilan, YK:n juuri julkaistu jättiraportti maapallon tilasta osoittaa, että tarvitsemme heti kahdeksan massiivista muutosta luonnon tuhon pysäyttämiseksi ja jopa oma presidenttimme piti viime viikolla puheen YK:ssa sanomalla: "Nyt kun koko maailma on elpymisstrategian tarpeessa, meidän on varmistettava, että tie, jonka valitsemme, johtaa kohti kestävää tulevaisuutta. Sen sijaan, että palaisimme kestäättömiin tapoihimme, meidän on todella jälleenrakennettava parempaa ja vihreämpää."

Saimaa-ilmio voi parhaimmillaan olla hieno sivistysprojekti, jossa yhdistyvät luonnon monimuotoisuuden kunnioittaminen ihmisten hyvinvoinnin kestävään kehittämiseen eurooppalaiseen arvopohjaan tukeutuen. Näistä palasista Saimaa-ilmion on mahdollista rakentaa oma ja ainutlaatuinen kulttuurisen kestävyuden ohjelma, joka viestii vahvasti sen millainen kulttuurin ja luovan talouden verkosto loihtii tulevaisuustoivoa ja millaisen perinnön haluamme jättää tuleville sukupolville.

Saimaa-ilmion sivuilta <https://www.saimaailmio2026.fi/> löytyy tallenne tähän blogiin innoittaneesta paneelistakin.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Parjattu Facebook porskuttanee jatkossakin – meillä ja maailmalla

Hiljattain kotimaiset ja kansainväliset mediat kirjoittivat Facebookin lähtevän Euroopasta. Ihan vaan siksi, koska EU ei pidä Yhdysvaltoja luotettavana kumppanina ja kiristää kansalaistensa yksityisyyden suojaa. Samalla eurooppalaisten näpeistä katoaisi myös suuren suosion saanut Instagram. Aika hurja ajatus!

Kahvipöytäkeskusteluissakin asiaa on jo ruodittu. Osa odottaa toiveikkaana jonkin uuden somekanavan paikkaavan pian tilanteen, kun taas osan mielestä koko Facebook joutaa, koska ystävät ovat kanavasta kaikonneet ja uutisvirta täyttyy vain yritysten sisällöistä. Naamakirja on monen mielestä niin mummojen juttu, ettei sinne enää mitään kehtaa postaila.

Todellisuudessa Facebook tuskin jättää yli 400 miljoonaa eurooppalaista asiakastaan. Yrityksiä Euroopassa on huimat 25 miljoonaa ja mainosmyyntikin on 15 miljardin euron luokkaa. Yrityksille Facebook alustoineen on kustannustehokas ja mainonnan muodoiltaan ehdottomasti monipuolisin kanava tällä hetkellä. Facebookin yhteiskuntajohtaja Nick Clegg antoi 22.9.2020 European Business Summitissa jo julkisen lupauksen palvella eurooppalaisia asiakkaita jatkossakin. Tilanne on silti hankala ja toiminnallisia muutoksia on varmasti luvassa.

Mitä sitten kahvipöytäkeskusteluihin tulee, niin aika moni suomalainen siellä Facen virrassa edelleen surffailee. Jopa 76 % 25–34-vuotiaista suomalaisista seuraa Facebookia, kun 35–44-vuotiaiden keskuudessa aktiivisuustaso on 72 % ja nuorimmassa 15–24-vuo-

tiaidenkin ikäluokassa lukema on yli 70 %. Kanava on etenkin naisten suosiossa: naisista 60 % käyttää Facebookia päivittäin. Koronakevät toi kanavaan uutta buustia. Toukokuussa 2020 Facebookissa oli 2,71 miljoonaa käyttäjää, muutos alkuvuoteen +3,7 %. (Lähde: DNA, Digitaaliset elämäntavat, 2019)

Facebook on siis monista kohuistaan huolimatta edelleen vahva, kehittyvä, tavoittava ja suuri kanava. Toki viimeisimpien algoritmimuutosten vuoksi Facebookissa on haastavampaa saada orgaanista näkyvyyttä eli tavoittaa kohderyhmä maksuttomilla, tavallisilla postauksilla. Tyypillisesti vain 5,5 % yleisöstä näkee Facebook-julkaisun. Ensimmäisten reaktioiden vaikutus on radikaali. Mieti siis sisällöt tarkkaan, reagoi postauksiin myös itse ja kannusta työyhteisöäkin mukaan. Facebook pitää kommentointia ja jakamista paljon arvokkaampana kuin perinteistä peukuttamista. Facebook-mainonnan avulla puolestaan pystyt tavoittamaan kohtalaisen helposti ja edullisesti uusia potentiaalisia asiakkaita ja johdattamaan heidät kohti konversiota.

Suvi Huttunen
Digitaalisen markkinoinnin suunnittelija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Tuottava idea -kilpailun voitonriemua. Nuorkauppakamarista Sari Mielonen (vas.), Tiina Mikkonen. Business Centeristä Kaija Sääsäski, Harri Holopainen ja Matti Laitinen.

Sata ideaa iskee tulta

Sata salamaa iskee tulta, rokkasi Vicky Rosti nuoruudessani. Biisi on iskevä vieläkin. Sata on ihmeluku myös innovaatioiden tuottamisessa. Karkeasti arvioituna, jos sinulla on sata hyvää ideaa, niin niistä yhdestä voi tulla menestyvä innovaatio ja bisness.

Idea on innovaatio vasta, kun se on kaupallistettu. Sinällään innovaation ei tarvitse olla aina joku uusi keksintö, vaan myös uudistettu tuote tai palvelu voi olla innovaatio, jos siitä tehdään liiketoimintaa.

Koillis-Savossa Kaavilla ja Tuusniemellä tuotetaan Työtä ideasta. Kaavi100-hankkeen jatkokyö kantaa hedelmää: jo lähes 100 uutta ideaa on alueella syntynyt.

Nyt niitä käydään läpi Business Center -Pohjois-Savon yhteistyönä. Osa ideoista on jo tuotekehitysvaiheessa, tosin kaikki keksinnöt eivät pääse jatkoon. Eipä tarvitakaan kuin se yksi hiomaton timantti, josta vielä syntyy menestystä Pohjois-Savoon.

Rahamiehet ja -naiset eli investorit valittavat, että Pohjois-Savosta puuttuu massaa tarkoittaen tällä sitä, että hyvistä rahoitettavista liikeideoista on pulaa. Kaava on sama: jos on sata liikeideaa, yhdestä voi syttyä tähti.

Nuorissa on tulevaisuus ja opiskelijat ovat tulenkantajia myös alueiden elinvoimaisuuden kehittämisessä. Meillä on jo monia hyviä keinoja edistää ideoista liiketoimintaa – rohkeasti vaan ideat arvioitaviksi.

Itä-Suomen korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille: Draft Program –liikeideakilpailu. Palkintona on rahallista tukea liikeidean edelleen kehittämiseen.

Havuja#!@&%&! Bootcamp -ideakiihdytysohjelma on tarkoitettu ensisijaisesti alkuvaiheessa oleville liikeideoiden kehittäjille, joilla on halua kovaan liiketoiminnan kasvuun, ja jopa kansainvälistymiseen tulevaisuudessa. Tällaisia henkilöitä ovat esimerkiksi oppilaitosten opiskelijat, pienet yritykset ja oman alansa asiantuntijat.

Bootcampista on sitten hyvä jatkaa Havuja#!@&%! Accelerator -startup-kiihdytysohjelmaan, jossa tavoitteena on todella saada yritys kehittymään ja menestymään.

Kannustan myös julkisen sektorin toimijoita ja järjestöjä tuomaan omia ideoitaan julki. Kannustava esimerkki on Nuorkauppakamarin Tuottava Idea 2020 -kilpailu, jossa Pohjois- ja Itä-Suomen yhteiskuntasarjan voitti Savonia-ammattikorkeakoulu Business Center Pohjois-Savon yrittäjyyden yhteisellä oppimisympäristöllään. Tiukassa valtakunnan finaalissa voitimme hopeaa.

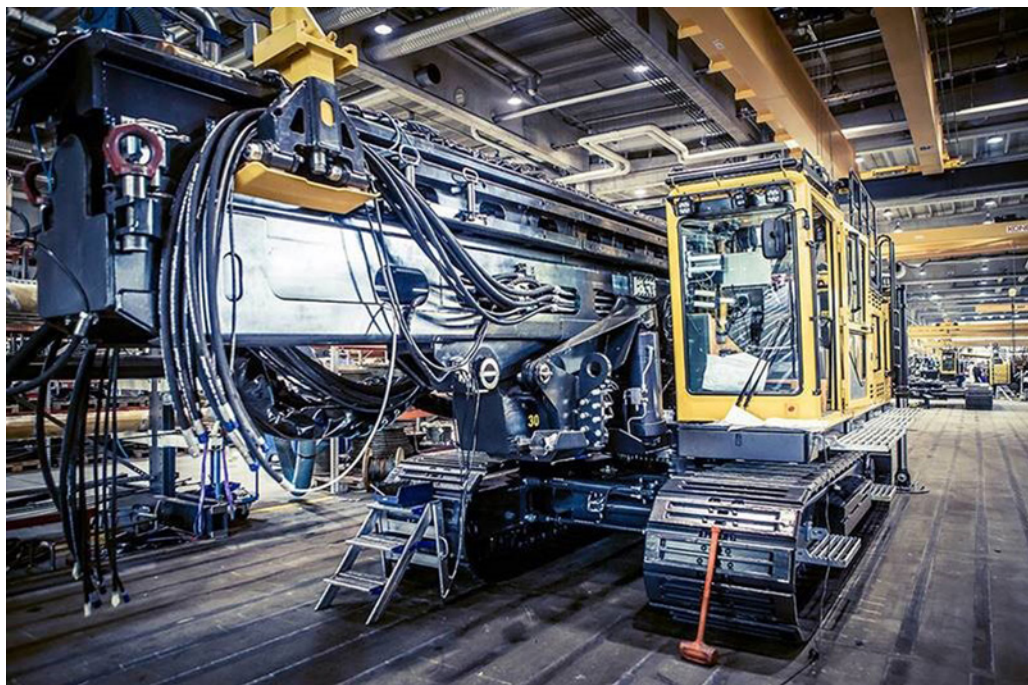
Business Center Pohjois-Savon yrittäjyyden yhteinen oppimisympäristö on Savonian, Itä-Suomen yliopiston ja Savon ammattiopiston yhteinen kokonaisuus yrittäjyyden ja innovaatio-osaamisen edistämiseksi ja vahvistamiseksi.

Vastaavasti aluekisan Yrityssarjan voitti myös kuopiolainen Heart2Safe Oy tuotteellaan EKG-koru, Start-Up -sarjan voitti oululainen Golden Malt Limited gluteenittomalla ohrallaan.

Tuottava Idea -kilpailu on Suomen Nuorkauppakamarit ry:n järjestämä innovaatiokilpailu, jonka tavoitteena on nostaa esille suomalaisia innovaatioita.

Kaija Sääski
johtaja, Business Center
Savonia-ammattikorkeakoulu

Pohjois-Savon kasvun ja elinvoimaisuuden varmistaminen yrittäjyys- ja innovaatioympäristöä kehittämällä -hanke. Business Center -hankkeen rahoittavat: Etelä-Savon ely-keskus (ESR) ja Pohjois-Savon liitto (EAKR). Työtä ideasta –hankeen rahoittaa Etelä-Savon ely-keskus (ESR).

Kuva: Junttan Oy.

Verkoston voimalla

Valmistavassa teollisuudessa harvoin pärjää yksin ja verkoston merkitys korostuu. Verkosto-käsitteellä ymmärretään eri asioita ja verkostoa voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Verkostoista on alettu puhumaan toimitusketjujen lisäksi, kun katse on siirtynyt enemmän itse valmistuksesta myös liiketoimintaprosesseihin ja yhteistyösuhteiden merkitykseen.

Verkosto, toimitusketjuverkosto, alihankintaverkosto, valmistusverkosto. Mm. nämä liittyvät valmistavaan teollisuuteen. Verkoston kehittämisessä oleellisena osana on itse toimintojen lisäksi nimenomaan yhteydet ja riippuvuudet toimintojen välillä.

Pohjois-Savossa on hienoja esimerkkejä valmistavan teollisuuden yrityksistä, jotka panostavat verkostotoimintaan. Yksi esimerkki on Kuopion Kylmämaässä paalutuskoneita suunnitteleva ja valmistava Junttan Oy, joka on maailman johtava toimija omassa kategoriassaan. Laatuasiat nostetaan usein esille verkostoissa. Tähän sisältyy toiminnan laatu, mutta oleellisena osana myös valmistuksen laatu.

Laatuvaatimusten kiristyessä odotamme verkostolta kykyä kehittyä ja kehittää omaa toimintaansa vastaamaan näitä kriteereitä. Tuotteiden laadun pitää vastata vaatimuksia ja toimitusvarmuus tulee olla erinomaisella tasolla.

Production Manager Janne Tuovinen, Junttan Oy

Luottamus ja yhteiset toimintatavat korostuvat verkostotoiminnassa. Junttan Oy:n verkostoon kuuluu pitkäaikaisia kumppaneita. Merkittävä osa hitsatuista ja koneistetuista rakenteista valmistuu alihankintaverkostossa. Yritys pitää verkostoa tärkeänä toiminnassaan.

Panostamme toiminnan pitkäjänteiseen kehittämiseen arvostaen henkilökunnan ja verkoston osaamista. Yhdessä näitä paalutuslaitteita tehdään.

VP of Operations Satu Marjo, Junttan Oy

Osaamista ja verkostoja tosiaan tarvitaan niin valmistavassa teollisuudessa kuin muillakin aloilla. Hyvä lähtökohta uudistaa toimintaa on hyödyntää teknologiaa ja kehittää yhteistyötä. Verkoston yhteinen osaaminen hyödyttää kaikkia verkoston jäseniä. Tähän verkostotoiminta perustuukin.

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TKT, Savonia

Yksi vuosi – ja korona – paljon muuttaa, amk-valintakoettakin

Muistatko, mitä teit vuosi sitten? Minä muistan. Savonia-ammattikorkeakoulussa valmistauduttiin ensimmäistä kertaa sähköiseen amk-valintakokeeseen. Tarkistin, että koetila on kunnossa ja koejärjestelmä pelittää.

Tänä vuonna olen samoissa hommissa. Eilen varmistettiin, että kaikki on valmista hakijoiden tulla, ja tänään ollaan jo itse asiassa. Järjestelyt alkavat olla tuttua juttua, sillä menossa on kolmas kerta; kesäkuussa oli tässä välillä valintakoe syksyllä alkaviin koulutuksiin.

Vuosi sitten olimme kaikki autuaan tietämättömiä tulevasta koronaepidemiasta. Meilläkin Savoniassa oli yhdessä koetilassa yli 100 hakijaa ja elettiin muutenkin "normaalisti" hygienian ja etäisyyksien suhteen.

Sairaana ei saa tulla kokeeseen

Entäs nyt? Koe noudattaa samoja periaatteita kuin aiemmin, ja edelleen siinä mitataan hakijan valmiuksia opiskella niissä koulutuksissa, joihin hän on hakenut. Järjestelyt kokeen ympärillä ovat kuitenkin koronan takia muuttuneet radikaalisti.

Hakijoita on ohjeistettu, että sairaana tai edes vähäoireisena kokeeseen ei saa osallistua. Kokeeseen tullessa pitää huolehtia turvaväleistä ja hygieniasta. Jos tulee paikalle joukkoliikennevälineillä, on hyvä käyttää maskia.

Tähän mennessä Pohjois-Savo on ollut koronaan liittyvien suositusten ja rajoitusten suhteen perustasovaiheessa. Valintakokeeseen tullaan eri puolilta Suomea, joten mahdollisuus taudin leviämiseen on olemassa.

Savonia antaa valintakokeisiin tulijoille maskit, ja jo tunnistautumiseen jonotetaan maskit päällä. Koetilaan siirrytään pienissä ryhmissä, ja kussakin tilassa on enintään 23 hakijaa. Hakijaryhmien reitit on suunniteltu niin, että ne eivät risteä. Valintakoepäivänä kampuksella opiskelevien opiskelijoiden määrä on vähennetty minimiin.

Jokainen teemme parhaamme

Käsidesiä on tarjolla kaikissa tiloissa, joissa hakijat liikkuvat. Savonian henkilöstö, jonka kanssa hakijat ovat tekemisissä, on työskennellyt etätöissä edeltävät kaksi viikkoa.

Kaikilla näillä menettelyillä ammattikorkeakoulut, niin Savonia kuin kaikki muutkin, haluavat varmistaa, että valintakokeen voi käydä tekemässä turvallisesti. Eri korkeakoulujen ohjeet on koottu ammattikorkeakouluun.fi-sivustolle.

Samaan aikaan syksyn amk-valintakokeen kanssa aletaan jo suunnitella kesäkuun koetta. Saa nähdä, millaiseksi sen järjestelyt muodostuvat. Toivotaan kesäksi jo mahdollisimman normaalia aikaa, mitä se sitten enää tarkoittaakaan.

Kaikista koronarajoituksista huolimatta tärkeintä on, että valintakoe onnistuu tehtäväänsä eli seulomaan hakijoista valmiuksiltaan parhaat kuhunkin koulutukseen. Toivotan kaikille osallistuville onnea kokeeseen!

PS. Blogipostauksen kuva on otettu Savonian tiloissa ennen korona.

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

ANTI – Contemporary Art Festival voisi olla yksi Uusi Bauhaus -ajan kohtaamispaikka.

Uusi Bauhaus

Mitä jos? Mistä puhutaan, kun puhutaan tulevaisuudesta? Nyt meillä eurooppalaisilla ainakin on laajasti hyväksytty näkemys tulevaisuustyöstä: "Ilmastonmuutos ja ympäristön pilaantuminen ovat perustavanlaatuinen uhka Euroopalle ja koko maailmalle. EU tarvitsee uuden kasvustrategian, jonka avulla siitä tulee moderni, resurssitehokas ja kilpailukykyinen talous." Näin selkeästi määrittelee tulevaisuustyön tavoitteet Euroopan vihreän kehityksen ohjelma Green Deal. Eikä se ole edes dystopia, vaan tavoiteltavan tulevaisuuden luomista, johon päästään, kun ilmasto- ja ympäristöhaasteet käännetään kaikissa toimintapolitiikoissa mahdollisuuksiksi ja pidetään huolta siitä, että muutos toteutetaan kaikkien kannalta oikeudenmukaisesti eikä kukaan syrjäydy.

Mutta nyt tarvitaan luovaa ajattelua ajatella toisin, jotta kykenemme siirtymään puhtaaseen kiertotalouteen, ennallistamaan biologista monimuotoisuutta ja vähentämään saastumista. Euroopan komission puheenjohtaja Ursula Von Der Leyen linjasi taannoin EU:n tulevaisuutta ja lanseerasi uuden Bauhausin, jonka tavoitteena on ristiinkytkä tie, teknologia, talous, taide ja kulttuuri johtamaan systeemistä muutosta ilmaston ja ympäristön vuoksi. Tämä oli taitava taktinen veto, jolla pyritään luomaan vahva sosiaalinen hyväksyntä kulttuurisen kestävyuden ajattelulle, joka on edellytys jättimäisen vihreän kehityksen ohjelman toimeenpanolle. Kyse on lähes yhtä kunnianhimoisesta ohjelmasta kuin itse EU:n luominen oli.

Uusi Bauhaus nostaa kukoistukseen aikoinaan vallankumouksellisen liikkeen. Modernin arkkitehtuurin ja muotoilun vallankumous sai alkunsa saksalaisessa Weimarin kaupungissa vuonna 1919. Tuolloin saksalainen arkkitehti Walter Gropius perusti taidekoulun, jolle hän antoi nimeksi Staatliches Bauhaus Weimar. Nyt EU innostaa meitä samassa hengessä toimintaan, jonka avulla kehitetään kohtaamispaikka, keskustelufoorumi, kokeilulabo-

ratorio ja kiihdyttämö, joka kokoaa yhteen mm. arkkitehdit, insinöörit, tutkijat, opiskelijat, taiteilijat, muotoilijat ja kansalaiset. Tavoitteena on edistää poikkitieteellistä otetta ja yhdistää EU:n vihreän kehityksen ohjelma, kestävä kehitys, osallisuus ja estetiikka sekä muotoilu.

Mitä Uusi Bauhaus voisi tarkoittaa ruohonjuuritasolla Pohjois-Savossa? Sehän on selvä, että tarvitsemme ajattelun muutosta ja luovuutta oman tulevaisuutemme kuvitteluun ja kuvittelun muuttamiseksi toiminnaksi. Ennustaminen, tulevaisuuden ennakointi suurissa murroskohdissa on erityisen tärkeää ja vaikeaa. Ja nyt olemme tuollaisessa murroskohdassa kun aluekehitys kohtaa ilmastonmuutoksen ja ympäristön pilaantumisen musertavan paineen. Olemme tottuneet luomaan alueellisia kehittämiskärkiä tuttujen ja turvallisten oletettujen osaamisten varaan. Olisiko aika ajatella toisin? Voisiko luovasta osaamisesta ja luovasta taloudesta olla muutoksen ajuriksi?

Entä jos ottaisimme YK:n kestävä kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goals – Agenda 2030) aluekehityksen lähtökohdaksi? Näin loisimme kestävä kehitystä kokonaisvaltaisesti siten, että taloudellinen, sosiaalinen, ekologinen ja kulttuurinen kestävyys muodostavat tasapainoisen kokonaisuuden. Uusi Bauhaus -ajattelu aluekehityksessä voisi innostaa ja osallistaa ihmisiä uudella tavalla tarttumaan oman elinympäristönsä tulevaisuustyöhön sekä vahvistaa uskoa lähidemokratiaan ja vaikuttamismahdollisuuksiin. Ilmastonmuutos ja ekokatastrofi koskettavat kaikkia ja siksi haemme uusi merkityksiä elämälle. Tässä luova osaaminen ja luova talous voivat olla näitä uusia merkityksiä tuottava tapa ajatella ja toimia.

Alkuun pääsemme helposti, meillähän on jo olemassa olevia Uuden Bauhausin hengen mukaisia kohtaamispaikkoja ja foorumeita aluekehitykselle. Esimerkiksi viime viikolla Kuopiossa järjestetty ANTI – Contemporary Art Festival tavoitti poikkeuksellisista olosuhteista huolimatta noin 5000 hengen yleisön. Festivaalia seurattiin aktiivisesti myös sosiaalisessa mediassa: festivaaliviikon aikana noin 90 000 ihmistä ympäri maailmaa seurasi tapahtumia, kuvia ja videoita verkossa.

Osana kulttuuripääkaupunkiunelmaa Saimaa-ilmio, Savonia-ammattikorkeakoulu ja Europe Direct kutsuvat tulevaisuuden luomisesta kiinnostuneet mukaan työpajoihin, joiden tavoitteena on syventyä Saimaa-ilmion tulevaisuuskertomuksen eri ulottuvuuksiin tärkeänä osana yhteistä eurooppalaista tarinaa. Työpajassa käytetään Sitran kehitteillä olevaa Tulevaisuustaajuus-menetelmää, joka ohjaa matkalle kohti yhteiskuntaa, jonka perusta on maapallon kantokyvyn rajoissa. Matkalle tarvitaan iso joukko uudistajia – ihmisiä ja yhteisöjä, meitä kaikkia. Odottelun sijaan tarvitaan tekoja ja tekijöitä. Tulevaisuuteen vaikuttaminen on taito, jota voi kehittää. Ilmoittaudu mukaan: <https://www.saimaa-ilmio2026.fi/bauhaus>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Lähiruokaa kouluihin ja vientiin. Kuva: Shutterstock.

Ruokaa Wilmassa ja kansainvälisyyttä ilmassa

Ilahduttava Wilma-viesti tuli peruskoululaisten huoltajille ja vanhemmille lokakuun alussa. Tällä kertaa ei ilmoitettu lapsen kolttosista tai koronasta. Vaan ihan savolaisesta lähiruusta.

Wilma-ilmoituksen taustalla on Savonia-ammattikorkeakoulun ja sen yhteistyökumppaneiden Savolaisuus on makuasia -projekti, jolla Pohjois-Savo viedään maailmankartalle puhtaan, laadukkaan ruuan ja raaka-aineiden tuottajana. Sinällään oivallinen nimi hankkeelle.

Savolaisuus, jos mikä on makuasia: toiset tykkää ja toiset ei – kalakukkokin jakaa edelleen jopa savolaisten mielipiteitä: miten kukko leikataan tai kumpi on parempi, muikku- vai ahvenkukko?

Savolaisuus on makuasia -hanke on osa kokonaisuutta, joka liittyy alueelle myönnettyyn European Region of Gastronomy (ERG) Kuopio Region 2020-21 -tunnustukseen. Kuopion seutu on saanut tunnuksen ensimmäisenä alueena Suomessa.

Pohjoissavolainen gastronomia on jäänyt vuosien varrella piiloon kansainväliseltä yleisöltä. Nyt sitä nostetaan esiin ruokatuottajien, ravintoloiden, oppilaitosten ja järjestöjen yhteistyönä: Pohjois-Savon ruokakulttuuri matkailun vetovoimatekijäksi.

Pohjoissavolaisella gastronomisella elämyksellä tarkoitetaan puhtaita täällä tuotettuja raaka-aineita ja luonnonantimia. Tämä merkitsee kaikkia lähiruoan ympärille kietoutuvia tapahtumia, maataloutta, koulutusta ja yrittäjiä, jotka hyödyntävät runsaasti lähituotteita.

Lähiruoka on tärkeä teema, mutta ei ihan uusi. Lueskelin vanhoja Savon Sanomia. Ja kas kummaa 20 vuotta sitten oli kirjoitus savolaisen ruokakulttuurin ja lähiruuan merkityksestä. Hitaasti trendit muuttuvat – savolaisuus ei koskaan.

Lähiruoan arvostusta halutaan nostaa myös paikallisten tulevaisuuden kuluttajien eli lasten, nuorten ja maahanmuuttajien keskuudessa, niinpä siitä tiedottaminen Wilman välityksellä oli hyvä veto.

Toivottavasti kouluruuasta ja sen tärkeydestä puhutaan myös kotona lasten ja nuorten kanssa. Liian moni koululainen jättää kouluruuan syömättä, ja tankkaa itsensä epäterveellisillä mössöillä ja liiallisilla hiilihydraateilla. Lähiruokaa kuten kasviksia, marjoja ja hedelmiä tulisi käyttää kouluissa enemmän muun muassa välipaloina.

On hyvä, kun projekti jalkautuu pohjoissavolaisten pariin, järjestää ruokapajoja ja infoja peruskoululaisille, jossa koululaiset pääsevät tutustumaan lähiraaka-aineisiin ja valmistamaan itse maittavan koululounaan.

Useat pohjoissavolaiset yrittäjät ovat luoneet uusia ruokamatkailutuotteita, joita markkinoidaan myös kansainvälisesti. Ruokatuotteiden vienti maailmalle on haastavaa johtuen muun muassa kulttuurieroista.

Nyt onkin hyvä tilaisuus tulla kuulemaan, miten suonenjokelainen Metsäpellon Mansikat ja kuopiolainen RPS Brewingen ovat saaneet avattua vientihanat Singaporeen.

Business Center järjestää 2.12., klo 15-17 Havuja#!@%&! Nuotiopiiriin livenä nettilähetysten aiheesta: **Internationalization, Growth and the Singapore Market.**

Singaporelainen yrittäjä Beng Tong Neo avaa, miten ihmeessä savolaiset mansikat ja olut pääsivät aasialaisille markkinoille.

Kaija Sääsäki
koulutusvastuujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu
johtaja, Business Center

Virtuaalimessumatkalla kohti menestystä vai humpuukia?

Miltä kuulostaisi virtuaaliset käsityömessut? Tai puutarhamessut, joille voit osallistua kotisohvalta? No entäpä virtuaaliset moottoripyörämessut? Väittäisin, että jos vuosi sitten olisi tällaisia ehdottanut, ei olisi yritykset lähteneet osastosta maksamaan. Onko korona vienyt meidät jo niin kauas vanhasta normaalista, että olemme valmiita lähtemään mukaan jos jonkunlaisiin hullutuksiin? Vai onko tämäkin asia, joka valloittaa ihmiset helpoudellaan ja on tullut jäädäkseen?

Messuosallistumisilla on eri aikakausina ollut hieman erilaisia rooleja. Vieläkin kuulee vanhemman kansan puheita, joissa yritysten nimissä tehtävät messureissut ovat olleet hyvinkin railakkaita, ja suhteiden luominen on ollut selkeässä pääroolissa. Konemessuille ei menty ainoastaan puimurin uusimman mallin ympärille pyörimään, vaan sinne mentiin ihmisiä tapaamaan. Tätä asiaa ei voi samalla tavalla verkossa tehdä, mutta ehkäpä suhteiden luomisen rooli ja keinot ovat muutoinkin muuttuneet viime vuosina.

Kuluttaja-asiakkaille messuvierailujen punainen lanka on oletettavasti aina ollut tuotteisiin tutustumisessa ja esitysten kuuntelussa. Puutarhamessuilla on hiplailtu versoja ja karavaanimessuilla on oikeasti menty istumaan matkailuauton rattiin ja mallailtu miten se oma takapuoli siihen penkkiin sopisi. Miten tätä voi uskottavasti viedä verkkoon? Väittäisin että kaikilta osin ei mitenkään.

On kuitenkin toimialoja, joilla näen aidon mahdollisuuden toimiviin virtuaalimessuihin. Itse olen aina rakastanut kirjojen lukemista, mutta en ole koskaan edes harkinnut osallistuvani kirjamesseille. Miksi menisin katsomaan kirjoja, kun takakannen tekstin voin lukea missä vain? Olettaisin, että myös puheet ja esitykset voisi kuunnella kotisohvalta, ilman

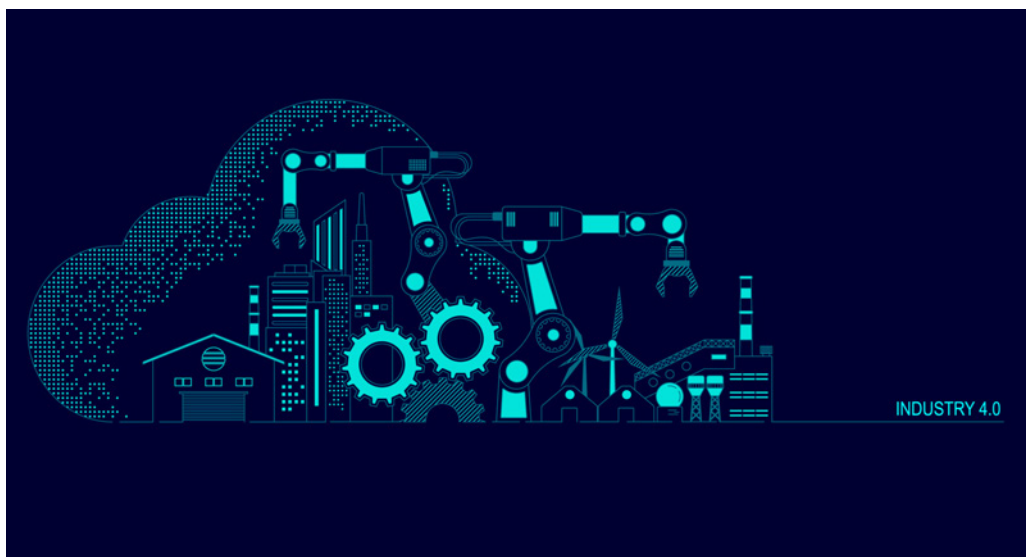

että jäisi mistään olennaisesta paitsi. Paljon helpommin minut saisi kirjoihin tutustumaan virtuaalisesti, kuin että menisin paikan päälle. Oli koronaa tai ei.

Itse pääsin mukaan järjestämään virtuaalisia koulutusmessuja marraskuun alussa. Tuntui että jotenkin ne avoimet ovet pitää korvata, ja kun kaikki muutkin järjestävät sellaiset niin tehdään sitten mekin. Ja niinhän me teimme, ja hyvä että teimme. Messupäivän aikana satoja vieraita kävi messuille kirjautumassa, ja osastoilla käytiin yhteensä yli 1000 kertaa. Paljon jäi kehitettävääkin, mutta uskallan väittää, että koulutussektorilla virtuaalimessut tulivat ainakin jossain mittakaavassa jäädäkseen. Miten sinun toimiallasi, voisiko yrityksesi olla edelläkävijä ja luotsata asiakkaitanne virtuaalisille messuosastoille?

PS. Virtuaaliset koulutusmessut löytyvät osoitteesta savonia.vfairs.com, jos haluat käydä kurkkaamassa.

Petteri Alanko
viestintäpäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu

Hitsaavan teollisuuden digiaika

Hitsaava teollisuus mielletään alana hyvin perinteiseksi. Se ei myöskään houkuttele uusia osaajia samalla tavalla kuin trendikkäämmiksi mielletyt alat. Kuitenkin hitsatut rakenteet sisältävät lopputuotteissa jo nyt hyvin korkeaa teknologiaa. Myös rakenteiden suunnittelu ja valmistus on ottanut digiaskelia. Suunnitelmat tulevasta ovat hyvinkin digitavoitteelliset.

LUT-yliopiston WMS-kokonaisuus (Welded Metal Structures) on tunnettu hitsausosamisestaan ja vaativien hitsattujen rakenteiden tutkimuksesta. Mutta minkälainen on hitsauksen digitulevaisuus? Tähän saamme ajatuksia hitsaustekniikan tutkimusryhmältä.

Tuotantoketjun kokonaisvaltaisessa digitalisoinnissa loppukäytöstä tulevat toiminta- ja suorituskykytarpeet määrittävät materiaali- ja/tai puolivalmistevalinnat sekä suunnittelupöydällä tapahtuvat mitoitukset laatuvaatimuksineen. Nämä puolestaan ohjaavat valmistusta ja sen vaiheita digitaalisessa muodossa siirtyvän informaation välityksellä.

Vastaavasti toiseen suuntaan datavirtaa kulkee liittyen anturi- ja mittausteknologioiden avulla määritettävään todelliseen valmistuslaatuun sekä lopputuotteen käytönaikaisten kuormitusten reaaliaikaiseen seurantaan ja monitorointiin.

Kun konstruktio materiaaleina käytetään käytännössä ikuisesti kierrätettävissä olevia malleja, kuten esim. terästä tai alumiinia, tuotantoketjusta muodostuu isommassa kuvassa huoltojen, korjausten, uusiokäytön ja kierrätyksen seurauksena yksittäisen syklin sijaan moniulotteinen ja päättymätön jatkumo, mikä palvelee lopulta liiketoiminnan lisäksi myös luontoa.

Kolin 2 miljardia vuotta vanhat kalliot auttavat ymmärtämään Nexusta. Kuva: Jyri Wuorisalo.

Nexus

110

Se tapahtuu nyt. Tätä on ennustettu, tavoiteltu ja toivottu, ehkä pelättykin. Siirrymme yhteiskunnan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa sekä liiketoiminnan suuntaamisessa täysin kestäväen kehityksen mukaiseen toimintaan, toimintaan, jota määrittävät erilaiset ohjauskeinot, rahoitus etunenässä. Suomi on sitoutunut YK:n Agenda 2030 -kestäväen kehityksen ohjelman toteuttamiseen sekä kotimaassa että kansainvälisessä yhteistyössä. Toteutusta ohjaavat YK:n 17 kestäväen kehityksen tavoitetta (Sustainable Development Goals). Lisäksi olemme sitoutuneet EU:n Vihreän kehityksen ohjelman Green Dealin toteutukseen. Lähes kaikki yhteiskunnassa liikkuva kehittämisraha tullaan jatkossa arvioimaan näiden suurten ohjelmien tavoitteiden vinkkelistä.

Mutta olemmeko me valmiita tähän oikeasti? Miten olemme tähän valmistautuneet, vaurutuneet ja ymmärtäneet muutoksen laajuuden ja syvyyden? Tämähän tarkoittaa nykyisen elämänmenon kriittistä arviointia, jatkuvaa muutoshalukkuutta sekä luopumista monista totutuista ja saavutetuista eduista. Osaammeko kääntää tämän positiiviseksi uuden rakentamiseksi ja uusien merkitysten luomiseksi? Pandemia-aika on toiminut hyvänä harjoituksena kun opiskelemme ilmastonmuutokseen sopeutumista ja pyrkimykseen pienentää muutoksen vaikutuksia.

Jotta pääsemme Agenda 2030 ja Green Deal -tavoitteisiin meidän pitää ymmärtää Nexus-ajattelu. Taas yksi uusi käsite. Kyllä. Mutta jos on ajateltava maailma uusiksi, niin siihen on hyvä olla uusia käsitteellisiä työkalujakin. Latinan sana nexus tulee verbistä nexere, sitoa yhteen. Kirjallisuudessa Nexus esiintyy Henry Millerin töissä, hänet tunnettiin aikansa kirjallisten normien rikkojana, joka yhdisti romaaneissaan henkilökuvausta, yhteiskuntakritiikkiä, filosofista pohdintaa ja mystiikkaa. Nämä ovat oivat lähtökohdat kestäväen kehityksen Nexuksen ymmärtämiselle. Nexus-lähestymistapa mahdollistaa keskinäisten kytkentöjen huomioimisen kokonaisvaltaisesti, mikä auttaa tuottamaan kestäviä ratkaisuja niin luonnonvaratalouteen kuin inhimilliseen turvallisuuteen, jotka edesauttavat käyttäytymisen muutokseen.

Kestävä kehitys muodostuu lukuisista teemoista kuten vesi, metsä, energia, ruoka, terveys jne. Nexus-ajattelu helpottaa huomaamaan näiden välisiä ristiinkytkejä, riippuvuuksia; kenkään ei ole pahempi tai parempi toistaan. Esimerkiksi vesi liittyy välillisesti tai suoraan metsiin, ruokaan ja energiaan liittyviin kestävä kehityksen tavoitteisiin. Vesiturvallisuuden rakentaminen on kriittisen tärkeää lähes kaikissa maailman isoissa ongelmissa kuten nälänhädässä, luonnonvarojen ylikulutuksessa ja ympäristön pilaamisessa. Myös ruuantuotanto ja energiantuotanto ovat yhä vahvemmin sidoksissa toisiinsa ja riippuvaisia samoista rajallisista resursseista.

Nexus-lähestymistapa on keskeinen osa inhimillistä turvallisuutta. Tässä yhteydessä Nexusella tarkoitetaan humanitaarisen avun, kehitysyhteistyön ja rauhanvälityksen välistä verkostoa. Kun tätä laajennetaan osaksi kestävä kehityksen tavoitteita, niin Nexus-lähestymistapa ohjaa meitä ajattelemaan, miten inhimillinen turvallisuus rakentuu erityisesti viisaalle luonnonvarojen käytölle. Näin monimutkaiselta tuntuvat Agenda 2030 ja Green Deal kytkeytyvät konkreettisesti ihmisten arkeen ja turvallisuuden tunteeseen.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous (human security ja ilmastoturvallisuus)

Oi, muistan! – Koulujouluja elämän varrelta

Ihan ensimmäinen joulumuistoni liittyy pelottavaan joulupukin naamariin. Elettiin 1960-lukua. Mutta jätetään se vain maininnalle, koska tarkoitus on keskittyä koulujoulu-muistoihin.

Kyläkoulun joulujuhlat 1970-luvun alussa olivat jännittäviä. Liikuntasalin ja keskiluokan seinä laskostettiin auki, niin että saatiin iso tila, jossa yleisö – oppilaat, opettajat ja kotijoukot – istui liikuntasalin puolella ja luokka toimi näyttämönä. Kynttilöity kuusi etuoikeutetusti vei tilansa vasemmalla seinustalla yleisön puolella.

Katsoin ihmetellen, kun isot pojat päivällä kiipesivät puolapuita ylös ja asettelivat kruunukynttilöitä talikiinnityksellä pystytolppien yläpäähän. Äitini ei muista, että juhlan aikaan illalla kynttilät olisivat palaneet. Olisiko paloturvallisuus kuitenkin voittanut tunnelman luomisen opettajakunnan prioriteeteissa.

Lauluja ja näytelmiä, ei ihan nappiin

Meidän luokalla oli neljä tyttöä. Ykkösluokan jouluohjelmassa minä Marja-kaimani kanssa esitin kynttilää. Me seisimme lauluesityksemme aikana oranssit kartonkiliekit päässä paikallamme, niin kuin kynttilän kuuluu. Olin kateellinen kahdelle muulle tytölle, jotka saivat valkoiset harsot hartioillaan hei-leijaila laulunsa aikana. Oma laulua en muista.

Näytelmiäkin näyteltiin. Yhtenä vuonna kirjoitimme vuorosanat itse. Tuloksena oli tylsä tarina, jossa on peruserhe mummoineen ja joulupukki käy. Toisena jouluna esitimme seitsemän veljeksien joulua. Painien jälkeen päästiin saunaan. Lauteita mallasi luokan ka-teederille nostettu penkki. Minusta se oli aivan liian matala lauteiksi, ei lainkaan joulu-juhlanäytelmän arvolle sopiva. Joka tapauksessa saimme saunan poltetuksi ja juoksimme flanellipaidoissamme tulta ja susia pakoon. Minä olin Eero, kun poikia ei ollut tarpeeksi.

Naapurikylällä serkkupojat laulutaitoisina esittivät tiernapoikia vuodesta toiseen. Meillä joko opettajat eivät siitä innostuneet tai luottaneet oppilaiden laulutaitoon.

Kuusijuhlien kukoistus ja hiipuminen

1990-luvulla olin siirtynyt oppilaan roolista opettajaksi. Peltosalmella maatalousoppilaitoksessa jatkettiin pitkää kuusijuhlaperinnettä. Iltajuhla kokosi sisäoppilaitoksen opiskelijat ja henkilökunnan liikuntasaliin, jossa istuttiin ruokalasta kannettujen pöytien ääressä ja illan kuluessa nautittiin jouluiset kahvit.

Ohjelmaa oli pitkä lista: tonttuleikkejä, yhteislaulua, joulunäytelmiä, puheita, runoja. Ja lopuksi tuli joulupukki, jolle laulettiin nimikkolaulua.

Tuo perinne hiipui vähitellen. Opiskelijat kulkivat entistä enemmän autoilla kotoa, eikä iltajuhla enää houkuttanut. Aika kulki ohjelmallisten kuusijuhlien ohi.

Pikkujoulu juhlista jaloin

Tämän vuosituhatosen puolella oli siirrytty jo ammattikorkeakouluun ja pikkujouluihin. Niitä järjestettiin vuorotellen Iisalmen, Kuopion ja Varkauden kampuksilla. Teemallisista pikkujouluista mieleen on jääneet Iisalmissa Suomen sodan 200-vuotisjuhlavuoteen linkittyneet kekkerit, joissa pihamaalle oli kotoaan rakennettu sepän paja. Sisätiloissa oli muuta historiallista havinaa. Toisen kerran oltiin laivamatkalla, ombord på båten.

Pikkujoulutkin ovat muuttuneet vuosien mittaan. Muistoihin niistä on kaikkienensa jäänyt mukavaa yhdessäoloa, syömistä ja juomista, tanssia, karaokea, konsertteja. Sekä linja-autokyytejä eri kampuksille hilpeine tunnelmineen.

Ja kenkiä. Kerran minulla oli jostain syystä kolmet kengät mukana. Ne pyrkivät ajelehti-maan linja-auton lattialla meno- ja paluumatkan aikana, eli niistä oli huolta kerrakseen. Toisen kerran pikkujoulun jälkeisenä aamuna sähköpostissa joku huhui juhla-kenkensä perään, kun oli tullut kotiin lähtiessä mukaan toinen kenkä kokoa 37, toinen 41. Viesti herätti pahennusta henkilössä, joka ei ollut osallistunut edellisillan yhteisölliseen tilaisuuteen.

Korona toi etäilyn ja uudenlaiset muistot

Tämä vuosi koronoineen luo taas uudenlaisia muistoja. Parodiat etäpikkujouluista ovat levinneet somessa ja niiden surkuhupaisuudelle on naurettu. Televisiossa asiantuntijat pohtivat, voiko etäyhteydellä lainkaan korvata nykyisenmuotoisia työyhteisötapahtumia vai tarvittaisiinko ihan uusi formaatti, jota vielä emme osaa edes kuvitella.

Etäjoulujuhlat tuntuvat ehkä valjuilta, koska niistä puuttuu fyysinen ihmisten kohtaaminen. Ja aika montaa meistä jatkuva etäily on alkanut jo kaiken kaikkiaan kyllästyttää. Mutta onpahan tiedossa taas erilaisia joulutapahtumia, joita voi vuosien päästä muistella. Että oli se silloin semmoista. Tai sitten ihmetellä, miten aiemmin olikaan kummallisia tapoja.

Muistoja tuottavaa joulunaikaa!

Marja Kopeli
Jatkuvan oppimisen koordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Koronaliitto-keskustelu Pyhän Nikolaoksen katedraalissa 14.12.2020. Yrittäjä Marianna Kauhanen (vas.), maakuntajohtaja Marko Korhonen, yrityspalvelujohtaja Kaija Sääsä, pastori Harri Peiponen, kansanedustaja Sari Essayah, yrittäjä Johanna Elola. Kuva: Savon Yrittäjät / Heikki Rissanen

Joulupukin jalanjäljissä – koronaliitto

Savon Yrittäjät yhdisti voimansa kirkon kanssa koronakeväänä, ja näin syntyi koronaliitto: yrittäjät ja kirkko puhuvat yrittäjyydestä. Hyvä yhdisti voimansa pahaan vastaan.

Alkuviikosta 14.12. yrittäjyydestä ja koronan kurimuksesta keskusteltiin Pyhän Nikolaoksen katedraalissa eli Kuopion ortodoksisessa kirkossa. Paikka oli mitä oivallisin juuri joulukuun keskusteluun. Onhan Pyhä Nikolaos joulupukin edeltäjä kirkollisessa maailmassa.

Aikoinaan nykyisen Turkin alueella syntynyt Nikolaos toimi 300-luvun alussa Myrran kaupungin piispana. Pyhä Nikolaos ihmeidentekijä on tunnetuimpia pyhiä.

Pyhä Nikolaos on muun muassa merenkävijöiden, kalastajien, asianajajien, apteekkarien, oikeusmurhien uhrien sekä monien maiden ja kaupunkien suojeluspyhimys.

Eryteisesti Pyhän Nikolaos on tunnettu lasten ja perheitten suojelijana, niinpä hän on nykyisen punanuttuisen joulupukin edelläkävijä.

Joulupukin englanninkielinen nimi, Santa Claus viittaa vahvasti pyhään Nikolaokseen, St. Nicholas. Pyhän Nikolaoksen juhlaan kuuluu lahjojen antaminen, ja sitä vietetään Suo-

messa samana päivänä kuin maamme itsenäisyyspäivää, 6.12., joka on tärkein lahja Suomelle.

Yrittäjien ortodoksisen kirkon keskustelu järjestettiin Savonia-ammattikorkeakoulun ja Business Centerin yhteistyönä. Keskustelun juonsi taidokkaasti toimittajataustainen pastori, isä Harri Peiponen.

Teemasta huolimatta kaikkien näkemykset varkautelaisen yrittäjän Johanna Elolan, rautavaaralaisen yrittäjän Marianna Kauhasen, maakuntajohtaja Marko Korhosen, kansanedustaja, puolueen puheenjohtaja (KD) Sari Essayahn ja myös omat fiilikseni tulevasta olivat toiveikkaan positiiviset.

Ennen korostettiin, miten pärjätään elämässä, nyt korostuu Suomessa selviäminen.

Päätet seuraamaan keskustelua tästä linkistä: <https://www.youtube.com/watch?v=6l403zg3b5U>

Keskustelussa nousi pienyrittäjien huoli, miten ennättää ja jaksaa kehittää uutta, kun oma aika perheen ja läheisten ohella on rajallinen. Koronaliittomaisen ponnistuksen kehitti Savonia viime kesälle.

Noin 25 pohjoissavolaista pk-yritystä ja noin 50 korkeakouluopiskelijaa yhdistivät voimansa Summer Boostissa, jonka rahoitti ELY-keskus. Idea syntyi haasteellisesta korona-kriisitilanteesta: opiskelijoiden harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen saamiseen ongelmasta.

Summer Boostiin lähteneiden yritysten avainhenkilöt osallistuivat opiskelijatiimien työkentelyyn ja ohjaukseen. Näin heidän oli mahdollista tarkastella oman liiketoimintansa tulevaisuuden näkymiä ja luoda uusia, raikkaita ajatuksia alalle valmistuvien opiskelijoiden kanssa. Näin tiivistyi luontevasti yritysten ja korkeakoulun yhteistyö.

Kaija Sääsä
yrityspalvelujohtaja
Savonia
johtaja, Business Center Pohjois-Savo

Mitä me laitetaan someen jouluksi?

Joulun aika on somessa melkoista tykitystä, oli kyse sitten yrityksen tai yksityishenkilön tilistä. Yksityishenkilöillä tilit pullistelevat kauniista koristeista ja tottulukkipäisistä lapsista, ihan ymmärrettävää ja suloista. Toisaalta joulun aikaan aletaan myös vetämään kulunutta vuotta yhteen. Esimerkiksi Spotify julkaisee kunkin käyttäjän viimeisen vuoden aikana kuuntelemat musiikit, joita sitten yhdessä hämmästellään ihmisten tileillä.

Yritysten tileillä tyypillisin joulupäivitys on se kaikille tuttu ”Hyvää joulua” –postaus, joka on pakko tehdä ettei kukaan pahoita mieltään. En tarkoita tätä pahalla, yritykset varmasti haluavat aidosti toivottaa hyvää joulua seuraajilleen, mutta jotenkin nämä päivitykset tuntuvat hukkuvan toivotusten tulvaan. Voisiko tätä tehdä jotenkin toisin, voisiko yritys samalla viestiä jotain muuta toiminnastaan ja saada ujutettua mukaan enemmänkin asiaa kuin pelkän joulutoivotuksen?

Hyviä esimerkkejä on tullut varmasti monelle vastaan. Itselleni on ulkomaisista esimerkeistä jäänyt mieleen mm. lentoyhtiöiden joulutervehdykset, joissa on tarinoita siitä, miten he lennättävät ihmisiä jouluksi koteihinsa. Kauniin inhimillinen ajatus, vaikka itse lentäminen onkin arkinen asia. Disneyworld oli laittanut joulupäivitykseen kuvan täydessä valoloistossa olevasta teemapuistostaan, näky oli niin vaikuttava, että varmastikin monelle tulee houkutus alkaa matkaa miettimään. Legon postauksessa oli palikoista tehty jouluateria, hyvä ideoiden herättelijä sekkin, oli pakko pysähtyä katsomaan miten hienosti se oli tehty ja mitä vastaavaa itse keksisi.

Toisessa päässä ovat eri asiantuntijaorganisaatioiden toivotukset, joissa on valokuva joulukoristeista, glögimausteista ja huurteisista ikkunoista. Kaunista mutta sanomaltaan melko tyhjää.

Paikallisia postauksia kun katsoin, niin huomasin alueemme yliopistosairaalan videon. Siinä joulupukki saapui nosturilla ikkunoiden taakse tervehtimään heitä, jotka joutuvat olemaan hoidossa joulun aikaan. Ei ihan perinteinen joulun toivotus, mutta kertoi että he välittävät potilaiden hyvinvoinnista ja viihtymisestä.

Ei kannata potea huonoa omaatuntoa, vaikka yrityksesi tekisikin "vain" perinteisen joulutervehdyksen someen. Se on oikein hyvä, ja sellaisen mekin olemme jouluisin tehneet. Mutta kun somessanne näkyy muiden yritysten joulutervehdyksiä, kannattaa hetkeksi pysähtyä miettimään, olisivatko he voineet tehdä asian jotenkin toisin, ja miten meidän firma voisi kokeilla sitä samaa.

Oikein leppoisaa joulua ja idearikasta vuotta 2021.

Petteri Alanko
Viestintäpäällikkö
Savonia-ammattikorkeakoulu

Vuosi 2020 – Ihan hirvein, opettavin vai uuden mahdollistaja?

Vuosi 2020 näyttäytyi monelle teknologiayritykselle hyvin erilaisena kuin mitä osasi aavistaakaan. Kevät oli varmasti osalle yrityksistä koettelevaa ja kummallistakin aikaa. Poikkeustilanne vaikutti yritystoimintaan eri tavalla. Osalla tilaukset loppuivat täysin, toisilla kiire painoi ja osalla matkustamisen haasteet hiljensivät toiminnan.

Aika synnytti myös uutta liiketoimintaa ja tuotantotiloja muunnettiin uuteen käyttöön. Loppuvuosi näyttäytyi aktiivisempänä toimintana, kun uusia toimintatapoja ja -malleja on luotu liiketoiminnan ylläpitämiseksi. Yleinen ilmapiiri on ehkä muuttunut hämmennyksestä ja varovaisuudesta aktiivisuuteen. Osittain myös odottamiseksi, sillä monen, varsinkin alihankkijoiden toiminta riippuu siitä, uskalletaanko tilauksia tehdä vai siirtyvätkö ne epävarman tilanteen aikaansaamana odottamaan tulevaa.

Valtioneuvoston tiedotteessa (580/2020) kerrotaan, että vuonna 2021 tuetaan suomalaisten yritysten selviytymistä kriisin yli, samoin kuin tuetaan myös työllisyyttä. Esille nousee myös uusiutuvan teollisuuden strategiatyö.

Selkeästi esille nousee elinvoimainen työelämä, koulutus ja uudistuminen. Siihen onkin nyt varmasti monella ajatuksia ja osa on jo lähtenyt rohkeasti niitä toteuttamaan. Monen yrityksen toiminnassa on näkynyt ajatus, että ei voida jäädä vain odottamaan, vaan on mietittävä uutta liiketoimintaa, uusia tuotantoratkaisuja, luotava uusia asiakassuhteita ja tehdä hyvää työtä näkyväksi.

Yleisesti loppuvuodesta on näkynyt raskas vuosi. Yksittäisten ihmisten suusta kuulee, että on ollut hirvein vuosi ikinä ja odotetaan kovasti vuoden vaihtumista. Se symboloi uuden alkua. Ainakin näyttäisi siltä, että yritysten osaamisen lisääminen, koulutus ja työelämän uudistuminen ovat vuoden 2021 juttuja.

Inspiroivaa vuotta 2021!

Jenni Toivanen
Tutkimuspäällikkö, TKT, Savonia

SAVOBLOGIT - LIIKETTÄ LIIKETOIMINTAAN VOL. 7

Savon Sanomien SavoBlogit – Liikettä liiketoimintaan on nyt saatavana sekä kirjana että nettijulkaisuna. Blogeissa kerrotaan raikkaasti ja innostavasti bisneksen ja koulutuksen kehittämiseen liittyvistä ilmiöistä ja tarpeista.

Digitalisoituneessa maailmassa, ihmiset kaipaavat somekanavien vastapainoksi toistensa kohtaamista, keskustelua, mutta myös ihan perinteisiä kirjoja. Tähän kirjaan on koottu kaikki vuoden 2020 blogimme.

Bloggariryhmämme elää ajassa: Savonian kaikkien koulutusalojen aktiivit bloggaavat Pohjois-Savon päälehdessä, Savon Sanomissa. Pääpointti on liiketoiminta – tavalla tai toisella.

Liikettä liiketoimintaan -blogi on yksi tapa vaikuttaa ja tuoda Savonian asiantuntijuutta ja osaamista tunnetuksi ja muiden arvioitavaksi. Haluamme näin osallistua julkiseen keskusteluun raikkailla näkemyksillä.

